Samanta Schweblin

PĂSĂRI ÎN GURĂ

cpt

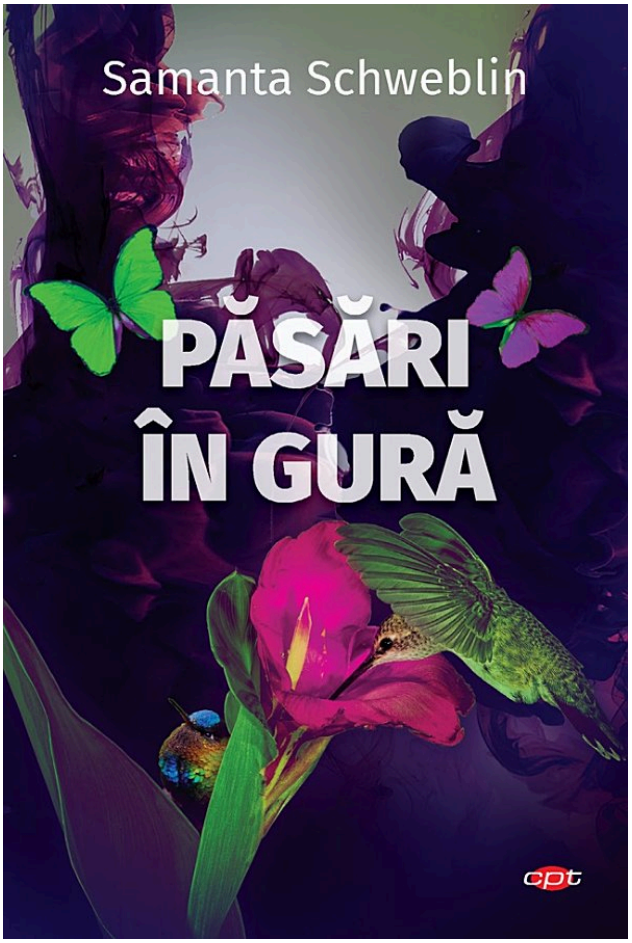
Samanta Schweblin
PĂSĂRI
ÎN GURĂ
cpt

Irman
Femei disperate
În stepă
Păsări în gură
Pierzând viteză
Capete strivite pe asfalt
Spre vesela civilizație
Săpătorul
Furia ciumelor
Vis de revoluție
Să omori un câine
Măsura lucrurilor
Adevărul despre viitor
Împovărătoarea valiză a lui Benavides
Conserve
Fratele meu Walter
Moș Crăciun doarme acasă la noi
Sub pământ

Carte
Pentru
Toți

Samanta Schweblin (Buenos Aires, 1978) este o scriitoare argentiniană de limbă spaniolă. În 2002, Schweblin a publicat primul său volum de povestiri, *El núcleo del disturbio*, care a câștigat un premiu din partea Fondo Nacional de las Artes din Argentina și locul întâi la Concursul național Harold Conti. În 2008, a câștigat Premiul Casa de las Américas pentru volumul de povestiri *Pájaros en la boca*, iar în 2015 a publicat cel de-al treilea volum de povestiri, *Siete casas vacías*. Primul său roman, *Vis febril* (*Distancia de rescate*), a câștigat Premiul Tigre Juan 2015 și a fost nominalizat la Premiul Man Booker International 2017. În 2018 a publicat cel de-al doilea roman, *Kentukis*. Povestirile Samantei Schweblin au fost incluse în mai multe antologii, iar traducerile unora dintre ele au fost publicate în revistele *The New Yorker* și *Granta*. În 2010, a fost aleasă de revista *Granta* printre cei mai buni 22 de scriitori de limbă spaniolă sub 35 de ani. Scrierile sale au fost traduse în peste 20 de limbi, printre care engleză, germană, franceză, italiană, portugheză, sârbă și suedeză. Locuiește în Berlin.

Samanta Schweblin

PĂSĂRI ÎN GURĂ

Traducere din limba spaniolă
LAVINIA SIMILARU

LITERA
București
2019

Pájaros en la boca
Samanta Schweblin
Copyright © 2009 Samanta Schweblin

Carte Pentru Toți este parte
a Grupului Editorial Litera
O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București, România
tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777
e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe
www.litera.ro

Păsări în gură
Samanta Schweblin

Copyright © 2019 Grup Media Litera
pentru ediția în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Florentina Nica
Corector: Cătălina Călinescu
Copertă: Alexandra Baciu
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SCHWEBLIN, SAMANTA
Păsări în gură / Samanta Schweblin; trad. din lb. spaniolă: Lavinia Similaru. – București: Litera, 2019

ISBN 978-606-33-4180-9

ISBN EPUB 978-606-33-6182-1

I. Similaru, Lavinia (trad.)

821.111

Irman

Oliver conducea. Mie îmi era atât de sete, că mă lua cu amețeală. Barul care ne-a ieșit în cale era gol. Era vast, cum e totul la țară, cu mese pline de firimituri și de sticle, de parcă doar ce ar fi prânzit acolo un batalion întreg și n-ar fi fost timp de curățenie. Am ales un loc de lângă fereastră. Pe tejghea era un ventilator cu picior, despre care nu ajungea nici o veste până la noi. Simțeam nevoia să beau urgent ceva. Oliver a luat un meniu de pe altă masă și a citit cu voce tare opțiunile care i s-au părut interesante. Din spatele perdelei de plastic a apărut un bărbat. Era foarte scund. Avea un șorț legat la brâu, și o cârpă din tricot neagră de murdărie îi atârna de braț. Deși părea a fi chelnerul, avea un aer descumpănit, de parcă l-ar fi pus cineva acolo dintr-odată, iar acum n-ar ști prea bine ce trebuie să facă. A venit până la noi. Am salutat; el abia a dat din cap. Oliver a cerut băuturile și a glumit pe seama căldurii, dar nu l-a înduplecat pe tip să deschidă gura. Mi-a dat senzația că i-am face o favoare dacă am alege ceva simplu, astfel că l-am întrebat dacă au vreun meniu fix, ceva proaspăt și rapid, iar el a zis că da și s-a retras, de parcă ceva proaspăt și rapid ar fi fost o posibilitate din meniu și n-ar mai fi fost nimic de adăugat. S-a întors la bucătărie și i-am văzut capul apărând și dispărând în ferestrele dinspre tejghea. M-am uitat la Oliver; zâmbea; mie îmi era prea sete ca să râd. A trecut un răstimp, mult mai lung decât i-ar fi trebuit ca să ia două sticle de orice și să le aducă la masă, dar în cele din urmă omul s-a ivit. Nu aducea nimic, nici un pahar. M-am simțit groaznic; m-am gândit că, dacă nu beau ceva în clipa aceea, înnebunesc; ce era cu insul acela? Ce îndoieli avea? S-a oprit lângă masă. Avea broboane de sudoare pe frunte și niște aureole pe tricou, sub axile. A schițat un gest cu mâna, derutat, ca și cum ar fi avut de gând să dea vreo explicație, dar s-a întrerupt. L-am întrebat ce se întâmplă, presupun că pe un ton cam agresiv. Atunci s-a întors spre bucătărie și apoi, morocănos, a zis:

– Nu ajung la frigider.

L-am privit pe Oliver, care nu și-a putut reține hohotul de râs, și asta m-a indispus și mai mult.

– Cum nu ajungeți la frigider? Și cum dracu' îi serviți pe clienți?

– Păi… s-a șters pe frunte cu cârpa. Tipul era un dezastru. Nevastă-mea apucă lucrurile din frigider, a spus.

– Și…?

Îmi venea să-l iau la pumni.

– E pe jos. A căzut și e…

– Cum adică e pe jos? l-a întrerupt Oliver.

– Și, nu știu. Nu știu, a repetat ridicând din umeri, ținând palmele în sus.

– Unde e? a insistat Oliver.

Tipul a arătat spre bucătărie. Eu voiam doar ceva proaspăt, și văzându-l pe Oliver ridicându-se mi s-au năruit toate speranțele.

– Unde? a întrebat din nou Oliver.

Tipul a arătat iarăși spre bucătărie, și Oliver s-a îndreptat în direcția aceea, întorcându-se din când în când spre noi, neîncrezător.

A fost ciudat când s-a făcut nevăzut în spatele perdelei și m-a lăsat singur, față în față cu un asemenea tâmpit. A trebuit să-l ocolesc ca să pot trece, când m-a strigat Oliver din bucătărie. Am mers încet, întrucât am prevăzut că se întâmpla ceva. Am dat la o parte perdeaua și m-am uitat înăuntru. Bucătăria micuță era plină de caserole, cratițe, farfurii și tot felul de lucruri îngrămădite pe rafturi sau agățate. Căzută la pământ, la câțiva metri de perete, femeia părea un animal marin lăsat de maree. Ținea strâns în mâna stângă un polonic de plastic. Frigiderul era fixat undeva mai sus, la înălțimea dulapurilor de perete. Era un frigider din acelea de magazin, cu uși transparente, care se pun pe jos și se deschid de sus, doar că acesta fusese montat ridicol pe perete cu niște colțari, în continuarea dulapurilor și cu ușile în față. Oliver mă privea.

– Bine, i-am spus, ai venit până aici, acum fă ceva.

Am auzit perdeaua de plastic mișcându-se, iar insul s-a proțăpit în fața mea. Era mult mai pitic decât părea. Cred că eu eram cu aproape trei capete mai înalt decât el. Oliver se aplecase lângă trup, dar nu îndrăznea să-l atingă. Mă gândeam că grăsana se trezește în orice moment și începe să țipe. I-a dat părul la o parte de pe față. Avea ochii închiși.

– Ajutați-mă s-o întorc, a zis Oliver.

Tipul nici nu s-a clintit. M-am apropiat și m-am aplecat pe latura cealaltă, dar abia am putut s-o clătinăm.

– N-o să ne ajutați? l-am întrebat.

– Face impresie, a zis nenorocitul, e moartă.

I-am dat numaidecât drumul grăsanei și am rămas uitându-ne la ea.

– Cum moartă? De ce nu ne-ați spus că e moartă?

– Nu sunt sigur, am impresia.

– Ați spus că „face impresie", a remarcat Oliver, nu că „aveți impresia".

– Face impresie pentru că am impresia.

Oliver m-a privit; chipul lui spunea ceva de genul: „Îi ard ăstuia una de-i merg fulgii". M-am aplecat și am luat pulsul la mâna cu polonicul. Când Oliver a obosit să aștepte, și-a pus degetele în dreptul nasului și al gurii femeii și a zis:

– E cât se poate de moartă, s-o ștergem.

Atunci, într-adevăr, pe nenorocit l-a cuprins disperarea.

– Cum să plecați? Nu, vă rog. Nu pot singur cu ea.

Oliver a deschis frigiderul, a scos două sticle de răcoritoare, mi-a dat una și a ieșit din bucătărie înjurând. L-am urmat. Am deschis sticla și am crezut că gura ei nu va ajunge niciodată la buzele mele. Uitasem cât de sete îmi era.

– Și? Cum ți se pare? s-a interesat Oliver. Am respirat ușurat. Deodată, m-am simțit mai tânăr cu zece ani și mai binedispus. A căzut singură sau a împins-o el? a întrebat.

Eram încă aproape de bucătărie, și Oliver nu vorbea mai încet.

– Nu cred că a fost el, am zis în șoaptă, are nevoie de ea ca să ajungă la frigider, sau nu?

– Ajunge singur…

– Chiar crezi că a omorât-o?

– Poate să folosească o scară, să se urce pe masă; doar are cincizeci de scaune în bar… a zis arătând în jur.

Mi s-a părut că vorbea tare dinadins, astfel că eu am coborât și mai mult vocea.

– Poate că e un amărât. Poate chiar e prost, și acum rămâne singur cu grăsana moartă în bucătărie.

– Vrei să-l adoptăm? Îl punem în spate și îi dăm drumul când ajungem.

Am mai luat câteva înghițituri din băutură și am scrutat îndelung bucătăria. Nenorocitul stătea în picioare lângă grăsană și ținea în aer o bancă, fără să știe prea bine unde s-o pună. Oliver mi-a făcut semn ca să ne ducem din nou la el. L-am văzut lăsând banca într-o parte, apucând un braț al grăsanei și începând să tragă de el. N-a putut s-o deplaseze nici măcar un centimetru. S-a odihnit câteva secunde și a încercat iar.

A vrut să sprijine banca pe un picior; un picior al băncii îi atingea genunchiul. S-a urcat și s-a întins cât a putut spre frigider. Acum, când avea înălțimea necesară, banca era prea departe. Când s-a întors spre noi ca să coboare, ne-am ascuns și am stat așezați pe jos, lipiți de perete. M-a surprins faptul că nu era nimic sub tejghea. În schimb, polița de sus era plină, iar deasupra, dulapurile de pahare și cele de perete erau de asemenea ticsite; însă nimic la nivelul nostru. L-am auzit mișcând banca. Oftând. A păstrat tăcere, și noi am așteptat. Dintr-odată, s-a ivit după perdea. Ținea un cuțit cu un gest amenințător, dar când ne-a văzut, a părut să se însenineze și a oftat din nou.

– Nu ajung la frigider, a spus.

Nici măcar nu ne-am ridicat.

– Ăsta nu ajunge nicăieri, a spus Oliver.

Tipul a rămas scrutându-l de parcă însuși Dumnezeu s-ar fi ivit în fața lui ca să-i dezvăluie rațiunea existenței noastre. A lăsat să-i cadă cuțitul din mână și și-a rotit privirea asupra golului de sub tejghea. Oliver era satisfăcut: tipul părea să depășească orizonturile stupidității.

– Să vedem, faceți-ne o omletă, a cerut Oliver.

Bărbatul s-a întors spre bucătărie. Chipul său de tâmpit reflecta ustensilele, caserolele, aproape toată bucătăria atârnând pe pereți sau așezată pe rafturi.

– Bine, mai bine nu, a zis Oliver, faceți niște sendvișuri, atât; sigur asta puteți să faceți.

– Nu, a zis tipul, nu ajung la sandwich-maker.

– Nu le prăjiți, văd că nu pot să vă cer atât. Doar aduceți șunca, brânza și o bucată de pâine.

– Nu, a zis, nu, a repetat clătinând din cap, parcă rușinat.

– Bine. Aduceți-ne un pahar cu apă, atunci.

A refuzat.

– Dar cum dracu' ați servit regimentul ăsta? a întrebat Oliver gesticulând spre mese.

– Am nevoie să gândesc.

– N-aveți nevoie să gândiți, aveți nevoie de încă un metru în înălțime.

– Nu pot fără ea…

Mi-a trecut prin cap să-i dau jos ceva rece de băut, mi-am zis că i-ar prinde bine, dar când am încercat să mă ridic, Oliver m-a oprit.

– Trebuie s-o facă singur, a spus, trebuie să învețe.

– Oliver…

– Spune-mi ce poți să faci, un lucru, orice.

– Iau și aduc mâncarea care mi se dă, curăț mesele…

– Nu pare, a zis Oliver.

– … Pot să amestec salatele și să le condimentez, dacă ea îmi lasă totul pregătit pe tejghea. Spăl farfurii, curăț podeaua, scutur…

– Bine, bine. Am înțeles.

Atunci tipul s-a uitat la Oliver, ca surprins:

– Dumneavoastră… a zis, dumneavoastră ajungeți la frigider. Dumneavoastră ați putea să gătiți, să-mi dați lucrurile…

– Ce spuneți? Nimeni n-o să vă dea lucrurile.

– Dar dumneavoastră ați putea să lucrați, aveți înălțimea necesară; a făcut un pas timid spre Oliver, care mie nu mi s-a părut prudent; v-aș plăti, a zis.

Oliver s-a întors către mine:

– Cretinul ăsta își bate joc de mine, își bate joc de mine.

– Am bani. Patru sute pe săptămână? Pot să vă plătesc. Cinci sute?

– Plătiți cinci sute pe săptămână? De ce n-aveți un palat în spate? Cretinul ăsta…

M-am ridicat și m-am dus în spatele lui Oliver: nu mai lipsea mult și-l lovea, cred că nu-l oprea decât înălțimea tipului.

L-am văzut strângându-și pumnii mici de parcă ar fi presat o cocă invizibilă ce încetul cu încetul se reducea între degetele lui. Brațele au început să-i tremure, s-a învinețit.

– Banii mei nu vă privesc, a spus.

Oliver a reînceput să mă privească ori de câte ori vorbea celălalt, de parcă nu i-ar fi venit să creadă ce-i vedeau ochii. Părea să se delecteze, însă nimeni nu-l cunoaște mai bine decât mine: nimeni nu-i spune lui Oliver ce să facă.

– Iar după mașina pe care o aveți, a zis tipul uitându-se spre stradă, după mașina pe care o aveți s-ar zice că mă descurc cu banii mai bine decât dumneavoastră.

– Vierme ce ești, a zis Oliver și s-a năpustit asupra lui.

Am izbutit să-l țin. Tipul a făcut un pas în spate, fără teamă, cu o demnitate care-i mai conferea un metru înălțime, și a așteptat ca Oliver să se calmeze. I-am dat drumul.

– În regulă, a spus Oliver. Bine.

A rămas cu ochii la el; era furios, dar mai era ceva în calmul lui stăpânit, și atunci i-a spus:

– Unde sunt banii?

M-am uitat la Oliver fără să înțeleg.

– O să mă jefuiți?

– O să fac ce vor mușchii mei, nașparliule.

– Ce faci? am zis.

Oliver a înaintat un pas, l-a apucat pe tip de cămașă și l-a ridicat în aer.

– Unde-ți sunt banii, să vedem?

Forța cu care îl ridicase Oliver îl făcea să se clatine puțin într-o parte și în alta. Dar îl privea fix în ochi și nu deschidea gura. Oliver i-a dat drumul. Tipul a căzut, și-a îndreptat cămașa.

– Bine, a zis Oliver. Ori aduci banii, ori îți mut fălcile din loc.

A înălțat pumnul strâns și l-a oprit la un centimetru de nasul tipului.

– Bine, a zis celălalt; s-a tras înapoi cu un pas, încet, a traversat tejgheaua în direcția opusă bucătăriei și a dispărut pe o ușă.

– Cretinule! a spus Oliver.

M-am dus lângă el, ca să nu ne audă:

– Ce faci? Are nevasta moartă în bucătărie, să mergem.

– Ai văzut ce-a zis despre mașina mea? Cretinul vrea să mă angajeze, să-mi fie șef, tu înțelegi?

Oliver a început să examineze rafturile de la tejghea, să dea la o parte sticle, cutii, hârtii.

– Cretinul ăsta trebuie să-și țină banii pe-aici pe undeva.

– Oliver, să plecăm. Ți-ai vărsat nervii.

A găsit o cutie de lemn destul de veche, cu o gravură făcută de mână, pe care era scris „Țigări de foi“.

– Asta e cutia, a spus Oliver.

– Plecați, am auzit.

Tipul se proțăpise în mijlocul sălii și ținea o pușcă cu două țevi îndreptată direct spre capul lui Oliver. Oliver a ascuns cutia la spate. Tipul a tras piedica armei și a spus:

– Unu.

– Plecăm, am zis; l-am înșfăcat pe Oliver de braț și am luat-o la picior. Îmi pare rău, îmi pare sincer rău. Și îmi pare rău pentru soția dumneavoastră, eu…

Trebuia să mă folosesc de toată puterea mea pentru a-l face pe Oliver să mă urmeze, asemenea mamelor care își trag după ele copiii capricioși.

– Doi.

Am trecut pe lângă el; pușca era la un metru de capul lui Oliver.

– Îmi pare rău, am spus din nou.

Eram aproape de ușă. L-am împins pe Oliver să iasă primul, pentru ca tipul să nu vadă că luase cutia.

– Trei.

I-am dat drumul lui Oliver și am alergat spre mașină. Nu știu dacă lui i-a fost frică sau nu, dar n-a fugit. A urcat în mașină, a lăsat cutia pe banchetă, a pornit motorul și ne-am pus în mișcare, deplasându-ne în direcția din care veniserăm.

– Deschide-o, a spus.

– Oliver…

– Deschide-o, fraierule.

Am luat cutia. Era ușoară și prea mică, n-avea cum să conțină o avere. Avea o cheie ornamentală, ca de cufăr. Am deschis-o.

– Ce e înăuntru? Cât? Cât?

– Tu condu, am spus, cred că sunt doar hârtii.

Oliver se întorcea din când în când ca să iscodească ce controlam eu. Pe partea interioară a capacului era gravat un nume, „Irman", iar dedesubt era o fotografie a tipului, foarte tânăr, așezat pe niște valize într-o gară; părea fericit. M-am întrebat cine îi făcuse fotografia. Mai erau acolo și niște scrisori a căror formulă de adresare conținea numele lui: „Dragă Irman", „Irman, dragostea mea", poezii semnate de el, o bomboană de mentă zdrobită și o medalie de plastic dedicată celui mai bun poet al anului, cu logoul unui club social.

– Sunt bani sau nu?

– Doar hârtii, am spus.

Dintr-o mișcare, Oliver mi-a smuls cutia din mână și a aruncat-o pe geam.

– Ce faci?

M-am întors o secundă ca să văd lucrurile împrăștiate pe asfalt; câteva hârtii zburau încă prin aer.

– Sunt scrisori, a zis. Și peste o clipă: Uite… Ar fi trebuit să oprim acolo. „Purceluș la liber"; ai citit? Cât costa? a întrebat, foindu-se neliniștit pe scaun, de parcă ar fi regretat cu adevărat.

Femei disperate

Când ajunge la șosea, Felicidad își înțelege destinul. El nu a așteptat-o și, de parcă trecutul ar fi tangibil, ea are senzația că vede la orizont reflexiile slabe ale luminilor roșietice din spatele mașinii. În negura monotonă de la țară nu există decât dezamăgire și o rochie de mireasă.

Așezată pe o piatră de lângă ușa băii, conchide că nu trebuia să fi întârziat atâta, că poate trebuia ca lucrurile să se fi întâmplat mai repede. I se pare ciudat să se afle acolo, scuturându-și de pe broderia rochiei boabe de orez; nimic în afară de câmp, de șosea și, lângă șosea, o toaletă de femei. Trece un timp în care Felicidad reușește să scape de toate boabele de orez. Nu plânge încă, ci, absorbită de șocul părăsirii, își netezește cutele rochiei, își analizează unghiile și contemplă șoseaua pe care s-a îndepărtat el, de parcă i-ar aștepta întoarcerea.

– Nu se întorc, zice Nené, iar Felicidad strigă îngrozită de sperietură, de parcă femeia care o privește acum ar fi un duh necurat. Șoseaua e un rahat, zice Nené, care, obișnuită fiind cu isteria feminină, nu ia în seamă strigătele lui Felicidad și, cu gesturi relaxate, își aprinde o țigară. Un rahat, e cum nu se poate mai rea.

Felicidad reușește să se stăpânească și, tremurând încă, își aranjează din nou bretelele.

– Primul? întreabă Nené și așteaptă insolentă ca furia lui Felicidad să se domolească, să n-o mai facă să tremure, ca s-o poată privi interogativ; te întreb dacă tipul e primul tău soț.

Felicidad izbutește să schițeze un zâmbet forțat. Descoperă pe chipul îmbătrânit și amar al lui Nené că a fost cu siguranță o femeie mult mai frumoasă decât ea. Printre semnele unei bătrâneți premature, păstrează ochii deschiși la culoare și niște buze de dimensiuni perfecte.

– Da, primul, zice Felicidad cu timiditatea aceea ce face ca sunetul să se audă înăuntru.

O lumină albă apare pe șosea, le luminează în trecere și se destramă, cu nuanțele ei roșietice.

– Și? Ai să-l aștepți? întreabă Nené.

Felicidad scrutează șoseaua, înspre partea din care, dacă soțul ei s-ar întoarce, ar vedea ivindu-se mașina și nu îndrăznește să răspundă.

– Uite, zice Nené, n-o mai lungesc, că nu avem de ales. Strivește țigara, parcă dorind să confere frazelor mai multă emfază: Obosesc să tot aștepte și te lasă, se pare că așteptarea îi epuizează.

Felicidad urmărește cu grijă gestul repetitiv al unei noi țigări pe care femeia și-o duce la gură, fumul ce se amestecă în negură, buzele strângând din nou țigara.

– Atunci ele plâng și îi așteaptă… continuă Nené, și îi așteaptă… Și mai ales, tot timpul: plâng, plâng și plâng.

Felicidad nu mai urmărește traiectoria țigării. Când are mai multă nevoie de sprijin fratern, când nimeni altcineva în afară de o femeie ar putea să înțeleagă ce simte ea lângă o toaletă de dame, pe șosea, după ce a fost părăsită de proaspătul soț, o are alături doar pe femeia aceasta arogantă, care înainte îi vorbea, și acum țipă la ea.

– Și o țin într-un plâns, oră de oră, în fiecare minut din toate blestematele nopți!

Felicidad respiră profund, iar ochii i se umplu de lacrimi.

– Și dă-i cu plânsul… Am să-ți spun ceva. S-a terminat. Suntem obosite, sătule să vă ascultăm nenorocirile stupide. Noi, domnișoară… Cum ai spus că te numești?

Felicidad vrea să-și rostească numele, dar știe că, dacă deschide gura, va ieși doar sunetul unui plâns acum tumultuos.

– Bună… te numeai…?

În momentul acela, hohotul de plâns este nestăvilit.

– Fe, li… Felicidad încearcă să se controleze și, deși nu reușește, rostește cuvântul până la capăt: … cidad.

– Bine, Feli-cidad, îți spuneam că noi nu putem să mai suportăm situația asta, gata, e copleșitor, Felicidad!

După ce trage adânc aer în plămâni, cu zgomot, plânsetul irupe iarăși și umezește tot chipul lui Felicidad, care tremură când respiră și clatină din cap.

– Nu pot să cred că… Felicidad respiră… că m-a…

Nené se ridică. Stinge pe perete, cu putere, țigara pe care n-a terminat-o, o privește cu dispreț pe Felicidad și se îndepărtează.

– Prost crescută! îi strigă, iar peste câteva secunde, Felicidad se ridică și ea și o ajunge din urmă pe câmp.

– Așteaptă… Nu pleca, înțelege…

Nené se oprește și o scrutează.

– Taci, zice Nené și aprinde altă țigară. Taci, îți spun, și ascultă.

Felicidad se întrerupe din plâns și înghite ceea ce ar putea fi noii muguri ai tristeții, care se apropie și așteaptă nerăbdători. Atunci se așterne tăcerea preț de un răstimp în care Nené nu simte alinare, ci, și mai plină de amărăciune ca înainte, zice:

– Bine, acum ascultă. Auzi?

Nené observă câmpul.

Acum Felicidad păstrează o tăcere desăvârșită și se concentrează.

– Ai plâns prea mult, acum trebuie să aștepți să ți se obișnuiască auzul. Și… Auzi?

Felicidad se uită spre câmp și întoarce puțin capul. Precum câinii, gândește Nené, și așteaptă nerăbdătoare ca Felicidad să înțeleagă, în sfârșit.

– Plâng… zice Felicidad, încet și aproape rușinată.

– Da. Plâng. Da, plâng! Plâng cât ține blestemata de noapte! Nené arată spre chipul ei: Nu-mi vezi fața? Când dormim? Niciodată; ni-cio-da-tă. Nu facem decât să le auzim în fiecare noapte blestemată. Și n-o să mai suportăm, se înțelege?

Felicidad o privește speriată. Pe câmp, voci și plânsete tânguitoare de femei repetă iar și iar numele soților lor.

– Pe toate le părăsesc?

– Și toate plâng! zice Nené.

Atunci, ele strigă:

– Psihopato.

– Nenorocito, insensibilo.

Și alte voci li se alătură:

– Lasă-ne să plângem, isterico.

Nené se uită furioasă în toate părțile. Nervoasă și mai supărată ca înainte, strigă către câmp:

– Și ce are să fie de noi, viperelor…? Ce se întâmplă cu cele care suntem aici de mai bine de patruzeci de ani, părăsite de asemenea, și trebuie să ascultăm ridicolele suferințe ale voastre în fiecare blestemată de noapte?, eh?, ce-are să fie?

Urmează o tăcere în care Felicidad o privește înspăimântată pe Nené.

– Ia un calmant! Nebuno!

Cu toate că se află pe câmp, văd că pe șosea, la nivelul lor, o lumină albă se oprește în fața toaletei.

– Alta, zice Nené și, de parcă episodul acesta ar fi ultimul pe care poate să-l suporte, corpul i se relaxează.

Nené, epuizată, se așază pe jos.

– Alta? întreabă Felicidad. Altă femeie? Dar… Are s-o părăsească? Pe aici o așteaptă…

Nené își mușcă buzele și neagă. Pe câmp, strigătele sunt din ce în ce mai puțin prietenoase.

– Vino, prostuțo! Să vedem cum vii să dai socoteală…

– Vino acum, când nu ești cu prietenele tale rebele…

– Nesărato!

Felicidad apucă mâna lui Nené și încearcă s-o ridice.

– Trebuie să facem ceva! Trebuie s-o anunțăm pe biata fată! spune Felicidad.

Dar după aceea se oprește și rămâne în tăcere, pentru că Felicidad a văzut, precum acela care vede fără a fi pregătit, imaginea exactă a durerosului ei trecut recent, mașina care se îndepărtează fără ca femeia care a coborât să fi avut ocazia să urce din nou și în ce fel luminile, înainte albe și strălucitoare, acum roșietice, se îndepărtează.

– A plecat, zice Felicidad, a plecat fără ea.

Și, cum a făcut și Nené înainte, își lasă corpul să i se prăbușească pe jos. Nené își sprijină mâna pe mâna lui Felicidad.

– Întotdeauna e așa, dragă. E inevitabil. Pe șosea cel puțin… Întotdeauna.

– Dar… zice Felicidad.

– Întotdeauna, zice Nené.

– Unde ești, proasto? Vorbește!

Felicidad o privește pe Nené și înțelege că tristețea acelei femei e mult mai profundă în comparație cu a ei.

– Nenorocito!

– Matracucă bătrână!

– Când tu stăteai aici și plângeai, noi încă ieșeam cu ei, nenorocito!

Câteva voci încetează să strige, ca să râdă.

– Lăsați-o în pace! zice Felicidad.

Se apropie de Nené și o îmbrățișează așa cum ai îmbrățișa o fetiță.

– Vai… Ce frică îmi e, zice una dintre voci, vasăzică acum ai colegă…

– Eu nu sunt colega nimănui, zice Felicidad, încerc doar să ajut…

– Vai… Încearcă doar să ajute…

– Tăceți! zice Nené și, spunând aceasta, se agață de brațele lui Felicidad, ca și cum ar avea nevoie de mai multă forță ca să le înfrunte pe femeile acelea.

– Știți de ce-a lăsat-o pe șosea?

– Pentru că e o morsă slăbănoagă!

– Nu, a lăsat-o pentru că… se strică de râs, pentru că, în vreme ce ea își proba rochița de mireasă, noi ne și culcam cu soțiorul ei…

Toate râd în hohote.

– Ia uitați-vă, vine alta…

Vocile se aud din ce în ce mai aproape. Devine greu să le distingi pe cele care plâng de cele care râd.

Dinspre toaleta de la șosea, silueta unei femei micuțe avansează spre Nené și spre Felicidad cu pași lenți.

– Proasto!

Pe măsură ce femeia se apropie, descoperă chipul îngrozit al unei bătrâne care nu înțelege mare lucru. Îmbrăcată în nuanțe de auriu, lasă să i se vadă în decolteu senzuala dantelă neagră a lenjeriei. Din când în când, se oprește și contemplă șoseaua. Când ajunge aproape, înainte să poată întreba ceva, Felicidad i-o ia înainte cu glasul întretăiat de amărăciune.

– Întotdeauna. Pe șosea întotdeauna, bunico.

Bătrâna își îndreaptă spatele și privește indignată spre șosea.

– Dar cum…?

Felicidad o întrerupe:

– Nu plângeți, vă rog…

– Dar nu se poate… zice bătrâna și, de dezamăgită ce e, lasă să-i cadă din mână certificatul de căsătorie.

Se uită cu dispreț la șoseaua pe unde a dispărut mașina și spune nerușinatul, bătrân impotent…

– Vino, proasto!

– De ce nu tăceți, gaițelor! strigă Nené.

Bătrâna privește înspăimântată.

– Coțofanelor!

Nené insistă și se ridică violent.

– Punem noi mâna pe tine, viperă!

Căutând înțelegere la cineva, bătrâna se uită la Felicidad, care, la fel ca Nené, s-a ridicat și scrutează neliniștită bezna câmpului.

– Arată-te, vino; vocile femeilor se aud din ce în ce mai aproape.

Felicidad și Nené se privesc. Sub picioare simt trepidația unui câmp pe care înaintează sute de femei disperate.

– Ce se întâmplă? zice bătrâna. Ce sunt vocile astea, ce vor?

Se apleacă, ia certificatul și, precum Felicidad și Nené, se trage înapoi spre șosea fără să se întoarcă, fără să-și ia ochii de la întinderea neagră de beznă a câmpului, ce pare să se apropie de ele din ce în ce mai mult.

– Câte sunt…? întreabă Felicidad.

– Multe, răspunde Nené, prea multe.

Comentariile și insultele nu mai contenesc și sunt atât de aproape, că e zadarnic să răspunzi sau să încerci să ajungi la un acord.

– Ce facem? se interesează Felicidad.

Din tonul vocii răzbat semnele plânsului stăpânit. Merg înapoi din ce în ce mai repede.

– Nici să nu-ți treacă prin cap să plângi, zice Nené.

Bătrâna apucă brațul lui Felicidad, se agață de rochia ei de mireasă și o șifonează în mâinile ei agitate.

– Nu te speria, bunico, e totul bine, zice Felicidad, însă glumele răutăcioase sunt atât de puternice, că bătrâna nu reușește să înțeleagă.

Pe șosea, în depărtare, un punct alb crește ca o nouă lumină de speranță. Poate că Felicidad se gândește acum, pentru ultima oară, la dragoste. Poate se gândește pentru ea însăși: să n-o lase, să n-o părăsească.

– Dacă oprește, urcăm, strigă Nené.

– Ce spune? întreabă bătrâna.

Sunt aproape de toaletă.

– Dacă mașina oprește… zice Felicidad.

– Cum? insistă bătrâna.

Murmurul vine către ele. Nu le văd, dar știu că femeile sunt acolo, la doar câțiva metri. Felicidad strigă. Parcă niște mâini, gândește, îi ating picioarele, gâtul, buricele degetelor. Felicidad strigă și nu înțelege ordinele lui Nené, care s-a îndepărtat și îi face semn s-o înșface pe bătrână și s-o ia la fugă. Mașina se oprește în fața toaletei. Nené se întoarce spre Felicidad și îi ordonă să avanseze, s-o târască pe bătrână după ea. Însă bătrâna reacționează și o

târăște pe Felicidad spre Nené, care așteaptă ca femeia să coboare, ca să se așeze ea și să-l oblige pe bărbat să conducă.

– Nu-mi dau drumul, strigă Felicidad, nu-mi dau drumul, în vreme ce înlătură disperată ultimele mâini care o rețin.

Bătrâna împinge. A lăsat iar să-i cadă certificatul de căsătorie, și acum o trage pe Felicidad cu toată puterea, pentru că nu-i mai pasă de nimic, gândește, nici de certificat, nici de dantelă, nici de puțina dragoste pe care crezuse că a obținut-o.

Nené așteaptă plină de angoasă să se deschidă portiera, iar femeia să coboare. Ea știe, gândește Nené, știe și nu se dă jos. În schimb, coboară el. Din pricina luminii farurilor care spintecă drumul, nu le-a văzut încă pe femei și coboară grăbit, căutând în pantaloni cheița fermoarului de la șliț, pe care îl va deschide. Atunci e și mai mare debandada. Nu mai e Nené ținta râsetelor și a batjocurii, ci exclusiv el. Îi ajung la ureche. În ochii bărbatului se reflectă spaima unui iepure în fața fiarelor. Se oprește, prea târziu însă. Nené a urcat în mașină. Deschide portiera din spate, pe unde acum urcă Felicidad și bătrâna, susținând-o în același timp pe femeie, care o privește înspăimântată și încearcă să scape.

– Țineți-o, zice Nené, dând drumul femeii ca s-o lase pe mâna bătrânei care, fără să întrebe, se supune ordinului.

– Dacă vrea să coboare, las-o, zice Felicidad, treaba lor dacă se iubesc, noi n-avem de ce să ne amestecăm.

Femeia izbutește să se elibereze de bătrână, însă nu coboară, le ia la întrebări ce vreți, de unde veniți, până când Nené îi deschide portiera și, cu un gest, îi oferă opțiunea de a coborî.

– Coboară, repede, îi spune.

Din mașină se aud strigătele femeilor și în fața lor zăbovește, desprinsă din negură de farurile mașinii, silueta imobilă a unui bărbat înspăimântat care nu se mai gândește la același lucru ca în urmă cu câteva clipe.

– Ba nu cobor, se împotrivește femeia. Îi aruncă bărbatului o privire lipsită de considerație și apoi îi spune lui Nené: Pornește înainte să se întoarcă și închide ușa pe partea ei.

Nené pornește motorul. Bărbatul aude mașina și se întoarce să se uite.

– Ia-o din loc! strigă femeia.

Bătrâna aplaudă nervoasă, zice „dă-i bătaie, femeie“ și strânge cu putere mâna lui Felicidad, care se uită speriată la bărbatul care se apropie. Cu două

roți laterale în afara șoselei, mașina patinează în noroi. Nené mișcă volanul fără control și, un moment, farurile mașinii luminează câmpul. Însă ceea ce se vede atunci nu este tocmai câmpul: lumina mașinii se pierde în imensitatea nopții, dar e de ajuns ca să se poată desluși în întuneric masa nemaipomenită a sute și sute de femei care aleargă spre mașină, sau mai bine zis spre bărbat, care, între ele și mulțime, le așteaptă neclintit sosirea cum ai aștepta moartea.

O lovitură a femeii cu piciorul în piciorul lui Nené activează pedala de accelerație și, pe fundalul imaginii femeilor năpustindu-se asupra bărbatului, Nené reușește să readucă mașina pe șosea. Motorul acoperă strigătele și batjocura, iar curând totul devine tăcere și beznă. Femeia se așază mai bine pe scaun.

– Nu l-am iubit niciodată, zice ea; când s-a dat jos, m-am gândit să pun mâna pe volan și să-l las pe șosea, dar nu știu, instinctul matern…

Nici una dintre femei nu-i acordă atenție. Toate, până și ea acum, preferă să observe micul spațiu de pe șosea pe care îl desenează farurile și să rămână în liniște. Atunci se întâmplă.

– Nu se poate, zice Nené.

În fața lor, în depărtare, orizontul prinde a fi luminat de mici perechi de luminițe albe.

– Ce? zice bătrâna. Ce se întâmplă?

Femeia rămâne tăcută și din când în când se uită la Nené, parcă așteptând de la ea răspunsul.

Perechile de luminițe se măresc, avansează rapid spre ele. Felicidad se bagă între scaunele din față.

– Se întorc, zice, zâmbește și se uită la Nené.

Pe soșea, Nené contemplă primele perechi de lumini care trec pe lângă ele ca mașinile și pe celelalte care se apropie. Aprinde o țigară și observă, în spatele scaunului ei, mișcările vesele ale lui Felicidad.

– Sunt ei, zice Felicidad, s-au căit și se întorc după ele.

– Nu, zice Nené, eliberează fumul de țigară și adaugă: Se întorc după el.

În stepă

Nu e ușoară viața în stepă; orice loc se află la distanță de ore și nu e altceva de văzut în afară de desișul nesfârșit de arbuști uscați. Casa noastră e situată la câțiva kilometri de sat, dar e bine: e comodă și are tot ce ne trebuie.

Pol se duce în sat de trei ori pe săptămână, își trimite notele despre insecte și insecticide la revistele de agronomie și face cumpărături conform listelor pe care i le întocmesc. În orele acelea când el nu este, duc la capăt câteva activități pe care prefer să le fac singură. Cred că lui Pol nu i-ar plăcea să știe asta, însă când ești disperat, când ai ajuns la limită, ca noi, atunci soluțiile cele mai simple, ca lumânările, tămâia și orice sfat de revistă par opțiuni rezonabile. Întrucât sunt multe rețete pentru fertilitate și nu toate par demne de încredere, eu mizez pe cele mai verosimile și le urmez riguros metodele.

Notez în caiet orice detaliu pertinent, mici schimbări la Pol sau la mine.

Se întunecă târziu în stepă, ceea ce nu ne lasă prea mult timp. Trebuie să avem totul pregătit: lanternele, plasele. Pol curăță lucrurile în vreme ce așteaptă să se facă ora potrivită. Ștersul de praf ca să le murdărești la loc peste o secundă conferă un anumit caracter ritualic chestiunii, ca și cum, înainte de a începe, te-ai și gândi cum s-o faci din ce în ce mai bine, revizuind cu atenție rutina ultimelor zile pentru a găsi orice amănunt care poate fi corectat, care ne conduce la ei, sau cel puțin la unul: al nostru.

Când suntem gata, Pol îmi dă canadiana și fularul, eu îl ajut să-și pună mănușile, și fiecare își ia rucsacul pe umăr. Ieșim pe ușa din spate și înaintăm pe câmp. Noaptea e răcoroasă, dar vântul se domolește. Pol merge în față, luminează pământul cu lanterna. Mai departe, câmpul se contopește domol cu colinele prelungi; avansăm spre ele. În zona aceea, arbuștii sunt mici, abia reușesc să ne ascundă corpurile, și Pol crede că acesta e unul dintre motivele pentru care planul eșuează în fiecare noapte. Dar stăruim, pentru că de câteva ori ni s-a părut că vedem câțiva, când se crăpa de ziuă, când eram obosiți. La orele acelea, eu aproape întotdeauna mă ascund după vreun arbust, ținându-mi strâns plasa, moțăind și visând la lucruri care mi se par rodnice. Pol, în schimb, se preface într-un fel de animal de vânătoare.

Îl văd îndepărtându-se, ghemuit între plante și poate să stea pe vine, imobil, mult timp.

Întotdeauna m-am întrebat cum or fi oare. Am vorbit despre asta de multe ori. Cred că sunt la fel ca cei de la oraș, doar că poate mai rustici, mai sălbatici. Pentru Pol, în schimb, sunt complet diferiți și, cu toate că este la fel de entuziasmat ca mine și în nici o noapte frigul sau oboseala nu-l conving să amâne căutarea pe ziua următoare, când suntem între arbuști, el se mișcă cu oarecare circumspecție, ca și cum dintr-un moment în altul vreun animal sălbatic ar putea să-l atace.

Acum sunt singură și, din bucătărie, scrutez șoseaua. În dimineața asta, ca întotdeauna, ne-am sculat târziu și am prânzit. Apoi Pol s-a dus în sat cu lista de cumpărături și cu articolele pentru revistă. Dar e târziu, de mult ar fi trebuit să se întoarcă și încă nu apare. Atunci, văd mașina. Ajungând acasă, îmi face semn pe fereastră ca să ies. Îl ajut cu lucrurile, el mă salută și zice:

– N-ai să crezi.

– Ce?

Zâmbește și mă îndeamnă cu un gest să intrăm. Apucăm plasele, dar nu le ducem la bucătărie, de vreme ce se întâmplă ceva, când în sfârșit este ceva de povestit. Lăsăm totul la intrare și ne așezăm pe scaune.

– Bine, zice Pol; își freacă mâinile; am cunoscut un cuplu; sunt geniali.

– Unde?

Întreb doar ca să vorbească mai departe, și atunci spune ceva minunat, ceva ce niciodată nu mi-ar fi trecut prin cap și, totuși, înțeleg că va schimba totul.

– Au venit pentru același lucru, zice. Îi strălucesc ochii și știe că sunt disperată să continue. Și au unul, cam de o lună.

– Au unul? Au unul! Nu pot să cred…

Pol nu face decât să încuviințeze și să-și frece mâinile.

– Suntem invitați la cină. Chiar astăzi.

Mă bucură să-l văd fericit, iar la rândul meu sunt atât de fericită, că e ca și cum am fi reușit și noi. Ne îmbrățișăm și ne sărutăm și începem numaidecât să ne pregătim. Prepar un desert, iar Pol alege un vin și cele mai bune țigări de foi. În timp ce ne facem baie și ne îmbrăcăm, îmi povestește tot ce știe. Arnol și Nabel locuiesc la vreo douăzeci de kilometri de aici, într-o casă foarte asemănătoare cu a noastră. Pol a văzut-o pentru că s-au întors împreună, în caravană, până când Arnol a claxonat ca să anunțe că vor coti,

și atunci a văzut că Nabel îi arăta casa. „Sunt geniali“, zice Pol mereu, iar pe mine mă roade o oarecare invidie că știe atâtea despre ei.

– Și cum e? L-ai văzut?

– Îl lasă acasă.

– Cum adică îl lasă acasă? Singur?

Pol ridică din umeri. Mă miră că faptul acesta nu-i atrage atenția, dar îi cer mai multe detalii în timp ce continui cu pregătirile.

Închidem casa de parcă nu ne-am mai întoarce o perioadă îndelungată. Ne înfofolim bine și ieșim. Tot drumul țin prăjitura cu mere pe fustă, cu grijă să nu se încline, și mă gândesc la toate lucrurile pe care le voi spune, la tot ce vreau s-o întreb pe Nabel. Poate că Pol îi oferă o țigară de foi lui Arnol și ne lasă singure. Poate că atunci reușesc să vorbesc cu ea despre chestiuni mai intime; poate că și Nabel a folosit lumânări și a visat neîncetat lucruri rodnice, iar acum, când au izbutit, pot să ne spună exact ce să facem.

Ajungând, claxonăm, și ei ies numaidecât să ne întâmpine. Arnol e un tip înalt, poartă jeanși și o cămașă roșie în carouri; îl salută pe Pol cu o îmbrățișare puternică, de parcă ar fi un vechi prieten pe care nu l-a mai văzut de mult. Nabel se arată în spatele lui Arnol și îmi zâmbește. Cred că ne vom înțelege bine. Și ea e înaltă, pe măsura lui Arnol, deși slabă, și e îmbrăcată aproape ca el; mă stânjenește că am venit atât de elegant îmbrăcată. În interior, casa pare o venerabilă pensiune de munte. Pereți și tavan din lemn, un șemineu mare în camera de zi, piei pe jos și pe fotolii. E bine luminată și încălzită. Mă gândesc că nu e deloc stilul în care mi-aș decora casa, dar îmi zic că e confortabilă și îi răspund lui Nabel la zâmbet. Miroase delicios a sos și a carne friptă. Arnol pare să fie bucătarul; se mișcă prin bucătărie aranjând câteva platouri murdare și îi cere lui Nabel să ne invite în camera de zi. Ne așezăm pe fotoliu. Ea toarnă vin, aduce o tavă cu aperitive, și Arnol ni se alătură imediat. Eu vreau să pun întrebări, chiar acum: cum l-au prins, cum e, cum se numește, dacă mănâncă bine, dacă l-a văzut vreun medic, dacă e la fel de frumos ca cei din oraș. Însă conversația se lungește asupra unor subiecte prostești. Arnol îl consultă pe Pol cu privire la insecticide, Pol se interesează de afacerile lui Arnol, apoi vorbesc despre mașini, despre locurile unde își fac cumpărăturile, descoperă că s-au certat cu același bărbat, unul care servește la benzinărie și sunt de acord că e un tip îngrozitor. Atunci, Arnol se scuză pentru că trebuie să controleze mâncarea, Pol se oferă să-l ajute și se îndepărtează. Mă așez mai bine pe fotoliu în fața

lui Nabel. Știu că trebuie să spun ceva amabil înainte de a întreba ce vreau. O felicit pentru casă și întreb numaidecât:

– E frumos?

Ea se înroșește și zâmbește. Mă privește ca rușinată, iar eu simt un nod în stomac și mor de fericire zicându-mi: „îl au", „îl au și e frumos".

– Vreau să-l văd, spun.

„Vreau să-l văd chiar acum", gândesc și mă ridic. Mă uit spre coridor, așteptând ca Nabel să spună „pe aici"; în sfârșit voi putea să-l văd, să-l ridic.

Atunci, Arnol revine cu mâncarea și ne invită la masă.

– Doarme cumva toată ziua? întreb și râd, ca la o glumă.

– Ana e nerăbdătoare să-l cunoască, zice Pol și mă mângâie pe păr.

Arnol râde, dar, în loc să răspundă, așază platoul pe masă și întreabă cui îi place carnea roșie și cui mai prăjită, iar peste câteva clipe mâncăm. În timpul cinei, Nabel e mai comunicativă. În vreme ce ei vorbesc despre noi, descoperim că avem vieți similare. Nabel îmi cere sfaturi despre plante și atunci îndrăznesc să-i vorbesc despre rețete pentru fertilitate. Aduc vorba despre ele ca despre ceva distractiv, ca despre o idee care tocmai mi-a trecut prin cap, dar Nabel se interesează imediat și aflu că și ea le-a practicat.

– Și ieșirile? Partidele nocturne de vânătoare? spun râzând. Mănușile, rucsacurile?

Nabel rămâne o secundă în tăcere, surprinsă, apoi izbucnește în râs cu mine.

– Și lanternele! completează ea și se ține de burtă, blestematele de baterii, care se consumă atât de repede!

Iar eu, aproape plângând:

– Și plasele! Plasa lui Pol!

– Și a lui Arnol! zice ea. Nu pot să-ți explic!

În acel moment, ei se opresc din vorbit. Arnol o privește pe Nabel, pare surprins. Ea nu și-a dat seama încă: se arcuiește de la mijloc într-un atac de râs, lovește de două ori cu palma în masă; lasă impresia că încearcă să mai spună ceva, dar abia poate să mai respire. O privesc amuzată, îl privesc pe Pol, vreau să știu dacă și el se distrează, iar atunci Nabel trage aer în piept și, râzând cu lacrimi, spune:

– Și pușca. Lovește din nou în masă. Pentru Dumnezeu, Arnol! Dacă n-ai mai trage cu pușca! L-am fi găsit mult mai curând…

Arnol se uită la Nabel de parcă ar vrea s-o ucidă și în cele din urmă izbucnește într-un râs exagerat. Îl privesc din nou pe Pol, care nu mai râde. Arnol ridică din umeri resemnat, căutând la Pol o privire de complicitate. După aceea schițează gestul de a ochi cu o pușcă și trage. Nabel îl imită. Mimează încă o dată, ochindu-se unul pe celălalt, puțin mai calmi, până când nu mai râd.

– Vai… Vă rog… zice Arnol și apropie platoul, ca să ne servească din nou cu carne, în sfârșit, oameni cu care să împărțim toate astea… Mai vrea cineva?

– Bine, și unde e? Vrem să-l vedem, zice în cele din urmă Pol.

– O să-l vedeți, zice Arnol.

– Doarme foarte mult, explică Nabel.

– Toată ziua.

– Atunci îl vedem adormit! zice Pol.

– Ah, nu, nu, zice Arnol, mai întâi desertul pe care l-a făcut Ana, apoi o cafea bună, iar Nabel a mea a pregătit niște jocuri de masă. Îți plac jocurile de strategie, Pol?

– Dar ne-ar plăcea să-l vedem adormit.

– Nu, zice Arnol. Adică, n-are nici un sens să-l vedeți așa. Așa puteți să-l vedeți în orice zi.

Pol mă privește o secundă, apoi se învoiește:

– Bine, desertul atunci.

O ajut pe Nabel să strângă masa. Scot prăjitura pe care Arnol o pusese în frigider, o duc la masă și o pregătesc pentru servit. Între timp, la bucătărie, Nabel se ocupă de cafea.

– Baia? întreabă Pol.

– Ah, baia… zice Arnol și se uită spre bucătărie, poate căutând-o pe Nabel, nu funcționează bine și…

Pol schițează un gest, semn că chestiunea e lipsită de importanță.

– Unde e?

Poate fără să vrea, Arnol privește spre coridor. Atunci, Pol se ridică și o ia în direcția aceea; Arnol se ridică la rândul său.

– Te însoțesc.

– E în regulă, nu e nevoie, zice Pol, înaintând pe coridor.

Arnol îl urmează câțiva pași.

– La dreapta, zice, baia e ușa din dreapta.

Îl urmăresc pe Pol cu privirea până când intră, în sfârșit, în baie. Arnol rămâne câteva secunde cu spatele la mine, uitându-se spre coridor.

– Arnol, îl strig eu prima oară pe nume, te servesc?

– Desigur, zice el, mă privește și se întoarce din nou spre coridor.

– Ești servit, îl anunț și împing prima farfurie spre locul lui; nu-ți face griji, o să întârzie.

Îi zâmbesc, dar nu răspunde. Revine la masă. Se așază la locul lui, cu spatele la coridor. Pare stingherit, însă până la urmă taie cu furculița o porție enormă din desert și o duce la gură. Îl privesc surprinsă și servesc mai departe. Din bucătărie, Nabel întreabă cum ne place cafeaua. Sunt gata să răspund, dar îl văd pe Pol ieșind fără zgomot din baie și trecând în camera de vizavi. Arnol mă privește, așteptând un răspuns. Spun că suntem mari băutori de cafea, că ne place oricum. Lumina din cameră se aprinde și aud un zgomot înfundat, ca și când ar fi căzut ceva greu pe un covor. Arnol are de gând să se întoarcă iarăși spre coridor, astfel că îl strig:

– Arnol.

Mă privește, dar începe să se ridice.

Aud alt zgomot; imediat după aceea, Pol țipă și ceva cade pe jos, un scaun poate, un obiect greu de mobilier, care se mișcă și apoi niște lucruri spărgându-se. Arnol dă fuga spre coridor și apucă pușca atârnată pe perete. Mă ridic ca să alerg în urma lui, Pol iese din cameră cu spatele, privind neîncetat înăuntru. Arnol se duce direct spre el, dar Pol reacționează, îl lovește ca să-i ia pușca, îl împinge într-o parte și fuge spre mine. Nu înțeleg ce se întâmplă, însă îl las să mă ia de braț și ieșim. Aud ușa închizându-se lent în urma noastră și apoi gestul violent care o deschide din nou. Nabel strigă. Pol urcă în mașină și o pornește, eu urc pe partea mea. Demarăm în marșarier, și câteva secunde farurile îl luminează pe Arnol, care aleargă spre noi.

Pe șosea înaintăm un răstimp în tăcere, încercând să ne calmăm. Pol are cămașa ruptă, aproape că a pierdut complet mâneca dreaptă și pe braț îi sângerează câteva zgârieturi profunde. Ne apropiem de casa noastră cu toată viteza și cu toată viteza ne îndepărtăm. Îl privesc ca să-l opresc, dar el respiră agitat; mâinile lui încordate au înșfăcat volanul cu fermitate. Scrutează într-o parte și în alta câmpul negru și în spate prin oglinda retrovizoare. Ar trebui să reducem viteza. Am putea să murim, dacă ne-ar ieși în cale vreun animal.

Atunci îmi zic că ar putea să ne iasă în cale și unul dintre ei: al nostru. Însă Pol accelerează și mai mult, ca și cum din groaza ochilor săi absorbiți ar miza pe posibilitatea aceasta.

Păsări în gură

Mașina Silviei era oprită în fața casei, cu luminile intermitente aprinse. Am rămas în picioare, gândindu-mă dacă există vreo posibilitate reală să ignor soneria, însă meciul se auzea în toată casa, astfel că am stins televizorul și m-am dus să deschid.

– Silvia, am spus.

– Bună, a zis ea și a intrat fără ca eu să apuc să spun ceva. Trebuie să vorbim, Martín.

Mi-a arătat propriul meu fotoliu, și eu m-am supus, pentru că uneori, când trecutul bate la ușă și mă tratează ca în urmă cu patru ani, continui să fiu un tâmpit. S-a așezat și ea.

– N-are să-ți placă. E… E dur. S-a uitat la ceas. E vorba despre Sara.

– Întotdeauna e vorba despre Sara, am spus.

– Fiica ta are probleme serioase. Ai să spui că exagerez, că sunt nebună, tot pomelnicul, dar nu e timp de așa ceva. Vii acasă chiar acum și vezi cu ochii tăi. I-am spus că vei veni. Sara te așteaptă.

– Ce se întâmplă?

– N-o să-ți ia nici douăzeci de minute. Nu vreau să te aud după aceea spunând că ea nu te include în viața ei și tot rahatul ăla.

Am păstrat tăcere un moment. Mă gândeam care va fi următorul pas, până când ea și-a încruntat sprâncenele, s-a ridicat și s-a dus la ușă. Eu mi-am luat paltonul și am ieșit după ea.

Pe dinafară, casa se vedea ca întotdeauna: iarba tăiată recent și azaleele Silviei atârnând de balconul dormitorului matrimonial. A coborât fiecare din mașina lui și am intrat fără să scoatem o vorbă. Sara era așezată pe fotoliu. Cu toate că terminase cursurile din anul acela, purta bluza de la uniforma de liceu, care-i stătea ca elevelor porno din reviste. Își ținea spatele drept, picioarele lipite și mâinile pe genunchi, concentrată în vreun punct din fereastră sau din grădină, ca și cum ar fi făcut unul dintre exercițiile de yoga pentru mame. Mi-am dat seama că, deși întotdeauna fusese mai degrabă palidă și slabă, acum părea să debordeze de sănătate. Picioarele și brațele îi erau mai puternice, de parcă ar fi făcut exerciții timp de vreo patru

luni. Părul îi strălucea, și în obraji avea un rozaliu abia perceptibil, ca de fard, dar natural. Când m-a văzut intrând, a zâmbit și mi-a spus:

– Bună, tată!

Fata mea era cu adevărat o dulceață, însă două cuvinte erau de ajuns ca să înțelegi că era ceva în neregulă cu fata asta, ceva legat cu siguranță de mamă. Uneori, îmi spun că poate ar fi trebuit s-o iau la mine, dar aproape întotdeauna mă răzgândesc. La câțiva metri de televizor, lângă fereastră, era o colivie pentru păsări, de vreo șaptezeci–optzeci de centimetri, suspendată de tavan, goală.

– Ce-i asta?

– O colivie, a răspuns Sara și a zâmbit.

Silvia mi-a făcut semn s-o urmez în bucătărie. Ne-am dus până la fereastra imensă, și ea s-a întors să se asigure că Sara nu ascultă discuția noastră. Stătea tot dreaptă pe fotoliu, privind spre stradă, ca și cum noi n-am fi fost acolo. Silvia mi-a vorbit încet.

– Martín. Știi, va trebui să-ți păstrezi calmul.

– Da, Silvia, nu mă mai sâcâi. Ce se întâmplă?

– O țin nemâncată de ieri.

– Vrei să mă enervezi?

– Ca să vezi cu ochii tăi.

– Aha… ești nebună?

Mi-a făcut semn să ne întoarcem în camera de zi și mi-a arătat fotoliul. M-am așezat în fața Sarei. Silvia a ieșit din casă; pe fereastră, am văzut-o străbătând curtea și intrând în garaj.

– Ce e cu maică-ta?

Sara a ridicat din umeri, dând de înțeles că nu știa. Avea părul negru lins, legat într-o coadă de cal, și un breton stufos care-i ajungea până la ochi.

Silvia a revenit cu o cutie de pantofi. O ținea dreaptă, cu ambele mâini, de parcă ar fi fost ceva delicat. S-a dus până la colivie, a deschis-o, a scos din cutie o vrăbiuță foarte mică, de mărimea unei mingi de golf, a vârât-o în colivie și a închis-o. A aruncat cutia pe jos și a dat-o la o parte dintr-un șut, lângă alte nouă sau zece cutii similare îngrămădite sub birou.

Atunci, Sara s-a ridicat, coada de cal i-a strălucit într-o parte și în cealaltă a cefei, și s-a dus la colivie sărind, cum fac fetițele mai mici cu cinci ani decât ea. Cu spatele la noi, ridicându-se în vârful picioarelor, a deschis colivia și a scos pasărea. N-am putut să văd ce a făcut. Pasărea a țipat, și ea s-a sforțat

un moment, pesemne pentru că pasărea a încercat să scape. Silvia și-a dus mâna la gură. Când Sara s-a întors spre noi, pasărea nu mai era. Avea gura, nasul, bărbia și ambele mâini pline de sânge. A zâmbit rușinată, gura uriașă i s-a deschis, dinții roșii m-au obligat să mă ridic dintr-un salt. Am dat fuga în baie, m-am închis înăuntru și am vomitat în WC.

M-am gândit că Silvia va veni după mine și va începe să mă învinuiască, să-mi facă recomandări de dincolo de ușă, dar nu s-a întâmplat așa. M-am spălat pe gură și pe față și am zăbovit ascultând în fața oglinzii. Cineva a coborât un obiect greu din apartamentul de deasupra. Au deschis și au închis ușa de la intrare de câteva ori. Sara a întrebat dacă poate lua cu ea fotografia de pe poliță. Când Silvia a încuviințat, vocea îi era departe. Am deschis ușa cu grijă să nu fac zgomot și am ieșit pe coridor. Ușa de la intrare era larg deschisă, și Silvia punea colivia pe bancheta din spate a mașinii mele. Am făcut câțiva pași, cu intenția de a pleca din casă strigându-le câteva, dar Sara s-a ivit din bucătărie îndreptându-se spre stradă, și m-am oprit brusc, ca să nu mă vadă. S-au îmbrățișat. Silvia a sărutat-o și a ajutat-o să urce și să ocupe locul de lângă șofer.

Am așteptat să se întoarcă și să închidă ușa.

– Ce dracu'…?

– O iei cu tine.

S-a dus la birou și a început să strivească și să îndoaie cutiile goale.

– Dumnezeule, Silvia, fata ta mănâncă păsări!

– Nu mai pot.

– Mănâncă păsări! A văzut-o vreun medic? Ce dracu' face cu oasele?

Silvia a rămas privindu-mă, descumpănită.

– Presupun că le înghite. Nu știu dacă păsările… a zis și a rămas pe gânduri.

– Nu pot s-o iau cu mine.

– Încă o zi cu ea, și mă omor. Mă omor eu, și înainte o omor pe ea.

– Mănâncă păsări!

S-a dus în baie și s-a închis înăuntru. M-am uitat afară, pe geam. Sara m-a salutat veselă din mașină. Am încercat să mă înviorez. M-am gândit la niște lucruri care să mă ajute să fac câțiva pași împleticiți până la ușă, rugându-mă ca timpul să-mi ajungă să redevin un bărbat obișnuit, un tip îngrijit și ordonat, capabil să întârzie zece minute în picioare în supermarket, în fața raftului cu conserve, constatând că mazărea pe care o cumpără e cea mai

potrivită. M-am gândit că, dacă se știe că există persoane care mănâncă oameni, atunci să mănânci păsări vii nu e chiar atât de rău. Și că, dintr-un punct de vedere naturist, e mai sănătos decât drogul, iar din punct de vedere social, mai ușor de ascuns ca o sarcină la treisprezece ani. Însă cred că până la portiera mașinii mi-am tot repetat *mănâncă păsări, mănâncă păsări, mănâncă păsări* și tot așa.

Am dus-o pe Sara acasă. N-a scos o vorbă tot drumul și, când am ajuns, și-a descărcat singură lucrurile din mașină. Colivia și valiza, pe care le puseseră în portbagaj, și patru cutii de pantofi asemănătoare aceleia pe care Silvia o adusese din garaj. N-am putut s-o ajut cu nimic. Am deschis ușa și am așteptat să se ducă și să vină ea cu toate. Când am intrat, i-am arătat camera de sus. După ce s-a instalat, i-am cerut să coboare și să se așeze în fața mea, la masa din sufragerie. Am făcut două cafele, dar Sara a dat-o la o parte pe a ei și a zis că nu bea infuzii.

– Mănânci păsări, Sara, am spus.

– Da, tată. S-a mușcat de buze, rușinată, și a adăugat: Și tu.

– Mănânci păsări vii, Sara.

– Da, tată.

M-am întrebat ce simți oare când înghiți ceva cald și mișcător, ceva plin de pene și cu picioare, și mi-am dus mâna la gură, la fel ca Silvia.

S-au scurs trei zile. Sara stătea mereu așezată, dreaptă pe fotoliu, cu picioarele lipite și cu mâinile pe genunchi. Eu plecam devreme la lucru și îmi petreceam timpul căutând pe internet infinite combinații ale cuvintelor „pasăre", „crud", „vindecare", „adoptare", știind că ea continua să stea așezată acolo, privind spre grădină ore în șir. Când intram în casă, pe la șapte, și o vedeam așa cum mi-o imaginasem toată ziua, mi se zbârlea părul pe ceafă și îmi venea chef să ies și s-o las încuiată înăuntru, ermetic, ca insectele pe care le vânează copiii și le păstrează în flacoane de sticlă până când rămân fără aer. Puteam s-o fac? Când eram copil, am văzut la circ o femeie cu barbă care își băga șoareci în gură. Îi ținea așa un moment, cu coada mișcându-i-se între buzele închise și se plimba prin fața publicului, cu ochii larg deschiși. Acum mă gândeam la femeia aceea aproape în fiecare noapte, întorcându-mă de pe o parte pe alta fără să mă ia somnul, cântărind posibilitatea de a o interna pe Sara într-un ospiciu. Aș putea s-o vizitez o dată sau de două ori pe săptămână. Eu și Silvia am putea face cu rândul. M-am gândit la cazurile

în care medicii recomandă o oarecare izolare a pacientului, îl îndepărtează de familie câteva luni.

Poate ar fi o bună opțiune pentru toți, însă nu eram sigur că Sara ar putea să supraviețuiască într-un astfel de loc. Sau da. În orice caz, maică-sa n-ar permite una ca asta. Sau da. Nu puteam să mă hotărăsc.

În a patra zi, Silvia a venit să mă vadă. A adus cinci cutii de pantofi, pe care le-a lăsat lângă ușa de la intrare, în interior. Nici unul din noi n-a spus nimic în privința asta. A întrebat de Sara și i-am arătat camera de sus. Când a coborât, i-am oferit cafea. Am băut-o în camera de zi, în tăcere. Era palidă, și mâinile îi tremurau în asemenea hal, că făcea să zdrăngăne vesela de fiecare dată când sprijinea ceașca pe farfurioară. Fiecare știa ce gândește celălalt. Eu puteam să spun „e vina ta, asta ai obținut", iar ea putea să spună ceva absurd ca de pildă „asta se întâmplă pentru că nu i-ai acordat niciodată atenție". Dar adevărul e că eram foarte obosiți.

– Mă ocup eu de asta, a zis Silvia înainte de a pleca, făcând semn spre cutiile de pantofi.

N-am spus nimic, dar i-am fost profund recunoscător.

În supermarket, lumea își căra cărucioarele cu cereale, dulciuri, verdețuri și lactate. Eu mă limitam la conservele mele și stăteam la coadă în tăcere. Mă duceam la supermarket de două sau de trei ori pe săptămână. Câteodată, chiar dacă nu aveam nimic de cumpărat, treceam pe acolo înainte de a mă întoarce acasă. Luam un cărucior și străbăteam culoarele dintre rafturi gândindu-mă ce aș putea să uit. Seara, ne uitam împreună la televizor. Sara ședea dreaptă, pe colțul ei de fotoliu, eu, în cealaltă margine, spionând-o din când în când, ca să văd dacă urmărește emisiunea sau stă iarăși cu privirea ațintită asupra grădinii. Eu făceam mâncare pentru amândoi și o duceam în camera de zi pe două tăvi. O lăsam pe a Sarei în fața ei și acolo rămânea. Ea aștepta ca eu să mă apuc de mâncat și atunci zicea:

– Scuză-mă tată.

Se ridica, urca în camera ei și închidea ușa încet.

Prima oară, am dat mai încet televizorul și am așteptat în liniște. S-a auzit un țipăt acut și scurt. Peste câteva secunde, robinetele de la baie și apa curgând. Uneori, cobora în câteva minute, desăvârșit pieptănată și senină. Alteori, făcea duș și cobora îmbrăcată în pijama.

Sara nu voia să iasă. Studiindu-i comportamentul, m-am gândit că poate suferă de un început de agorafobie. Uneori, duceam un scaun în grădină și

încercam s-o conving să iasă puțin. Dar era zadarnic. Totuși, pielea îi radia de energie și părea din ce în ce mai frumoasă, ca și cum și-ar fi petrecut ziua făcând exerciții la soare. Din când în când, trebăluind prin casă, găseam câte o pană. Pe jos, lângă ușă, în spatele cutiei de cafea, între tacâmuri, încă umedă în chiuveta de la bucătărie. O luam, cu grijă ca ea să nu mă vadă, și o aruncam în WC. Câteodată, stăteam să mă uit cum o duce apa. Alteori, WC-ul se umplea din nou, apa se liniștea, prefăcându-se din nou într-o oglindă, iar eu încă mai zăboveam acolo cu privirea, întrebându-mă dacă nu cumva e nevoie să mă duc iar la supermarket, dacă chiar era just să umplu cărucioarele cu atâta gunoi, gândindu-mă la Sara, la ce-o fi în grădină.

Într-o după-amiază, Silvia a sunat ca să anunțe că e în pat, răpusă de o gripă îngrozitoare. A spus că nu poate să vină în vizită. Nu poate *să vină în vizită* însemna că nu mai poate aduce cutii. M-a întrebat dacă am să mă descurc fără ea. Eu am întrebat-o dacă are febră, dacă mănâncă bine, dacă a examinat-o un medic, iar când era suficient de ocupată cu răspunsurile, am spus că trebuie să închid, și am închis.

Telefonul a sunat iar, dar n-am răspuns. Ne-am uitat la televizor. Când mi-am adus mâncarea, Sara nu s-a ridicat ca să se ducă în camera ei. S-a uitat în grădină până am terminat eu de mâncat, apoi a revenit la emisiune.

În ziua următoare, înainte de a mă întoarce acasă, am trecut pe la supermarket. Am pus câteva lucruri în cărucior, cele dintotdeauna. M-am plimbat printre rafturi, ca și cum aș fi făcut o recunoaștere a supermarketului pentru prima oară. M-am oprit la raionul de mascote, unde era mâncare pentru câini, pisici, iepuri, păsări și pești. Am luat în mână câteva alimente, ca să le studiez. Am citit ce conținea, aportul de calorii și cantitatea recomandată în funcție de rasă, greutate și vârstă. Apoi m-am dus la raionul de grădinărit, unde am găsit doar plante cu sau fără flori, ghivece și pământ, astfel că m-am întors la raionul de mascote și am rămas gândindu-mă ce să fac mai departe. Lumea își umplea cărucioarele și se deplasa evitându-mă. Au anunțat la difuzor promoția la lactate pentru ziua mamei și au pus o melodie despre un tip care avea o grămadă de femei, dar ducea dorul primei iubiri, până când în sfârșit am împins căruciorul și am revenit la raionul de conserve.

În noaptea aceea, Sara a adormit târziu. Camera mea era sub a ei, și am auzit-o prin tavan plimbându-se agitată de colo colo, culcându-se, ridicându-se din nou. M-am întrebat în ce stare o fi camera; nu urcasem de

când sosise ea, poate că încăperea era un adevărat dezastru, un coteț plin de jeg și de pene. A treia seară după telefonul Silviei, înainte de a mă întoarce acasă, m-am oprit să văd coliviile de păsări atârnate de parasolarul unui cabinet veterinar. Nici una nu semăna cu cea pe care o văzusem acasă la Silvia. Erau colorate și în general puțin mai mari. Am stat acolo o perioadă, până când un vânzător a venit să mă întrebe dacă mă interesa vreo pasăre. Am spus nu, în nici un caz, doar mă uit. A rămas pe aproape, mișcând niște cutii, privind spre stradă, apoi a înțeles că nu am de gând să cumpăr ceva și s-a întors la tejghea.

Acasă, Sara aștepta pe fotoliu, dreaptă, în exercițiul ei de yoga. Ne-am salutat.

– Bună, Sara!

– Bună, tată!

Își pierdea culoarea rozalie din obraji și nu mai părea la fel de sănătoasă ca în zilele anterioare.

– Tati… a zis Sara.

Am înghițit ce mestecam și am dat televizorul mai încet, neștiind sigur dacă îmi vorbise cu adevărat, dar era acolo, cu picioarele lipite și cu mâinile pe genunchi, privindu-mă.

– Ce? am zis.

– Mă iubești?

Am schițat un gest cu mâna, însoțit de o încuviințare. Gestul în ansamblu însemna că da, bineînțeles că o iubeam. Era fata mea, nu? Chiar și așa, ca să nu mai existe îndoieli, gândindu-mă mai ales la ce ar fi considerat „corect“ soția mea, am spus:

– Da, dragostea mea. Firește.

Atunci, Sara a zâmbit încă o dată și s-a uitat în grădină cât a mai durat emisiunea.

Am dormit iarăși rău, ea, plimbându-se dintr-o parte în alta a camerei, eu, zvârcolindu-mă în pat până am adormit. În ziua următoare, am sunat-o pe Silvia. Deși sâmbătă, nu a răspuns la telefon. Am sunat mai târziu, apoi din nou pe la amiază. Am lăsat un mesaj, dar n-a răspuns. Sara a stat toată dimineața așezată pe fotoliu, uitându-se în grădină. Avea părul cam dezordonat, și postura ei nu mai era atât de dreaptă; părea foarte obosită. Am întrebat-o dacă se simte bine și a spus:

– Da, tată.

– De ce nu ieși puțin în grădină?

– Nu, tată.

Gândindu-mă la discuția din seara anterioară, mi-a trecut prin cap că aș putea s-o întreb dacă mă iubește, însă mi s-a părut numaidecât o prostie. Am sunat-o din nou pe Silvia. Am lăsat alt mesaj. Încet, având grijă ca Sara să nu mă audă, am spus pe robot:

– E urgent, te rog.

Am așteptat așezați fiecare pe fotoliul său, cu televizorul aprins. Peste câteva ore, Sara a spus:

– Scuză-mă, tată.

S-a închis în camera ei. Am stins televizorul și m-am dus la telefon. Am ridicat din nou receptorul, am ascultat tonul și am închis. M-am dus cu mașina până la cabinetul veterinar, l-am căutat pe vânzător și i-am spus că am nevoie de o pasăre mică, cea mai mică pe care o are. Vânzătorul a deschis un catalog cu fotografii și a spus că prețurile și alimentația variază de la o specie la alta. Am lovit cu palma în masă. Câteva obiecte au sărit pe tejghea, și vânzătorul a rămas în tăcere, privindu-mă. Am arătat o pasăre mică, închisă la culoare, care se mișca neliniștită dintr-o parte în alta a coliviei. Mi-a luat o sută douăzeci de *pesos* și mi-a dat-o într-o cutie pătrată de carton verde, perforată cu mici orificii, și, pe capac, mi-a pus o broșură a crescătorului, cu fotografia păsării pe copertă, și o pungă gratis de mei, pe care n-am acceptat-o.

Când m-am întors, Sara era tot închisă în camera ei. Pentru prima oară de când se afla în casă, am urcat și am intrat în cameră. Era așezată pe pat, în fața ferestrei deschise. M-a privit, dar nici unul din noi n-a spus nimic. Era atât de palidă, că părea bolnavă. Camera era curată și ordonată, cu ușa de la baie întredeschisă. Pe birou erau vreo treizeci de cutii de pantofi, dar dezmembrate, astfel încât să nu ocupe atâta spațiu, și stivuite cu migală. Colivia era atârnată goală aproape de fereastră. Pe noptieră, lângă veioză, rama cu fotografia pe care o luase din casa mamei sale. Pasărea s-a mișcat și i s-au auzit picioarele pe carton, dar Sara a rămas neclintită. Am lăsat cutia pe birou, am ieșit din cameră și am închis ușa. Atunci, mi-am dat seama că nu mă simțeam bine. M-am sprijinit de perete ca să mă odihnesc un moment.

Am privit ghidul crescătorului, pe care îl țineam încă în mână. Pe verso erau informații despre îngrijirea păsării și ciclurile de procreare. Era

evidențiată nevoia speciei de a fi în pereche în perioadele calde și se făceau recomandări pentru ca anii de captivitate să fie cât mai plăcuți cu putință. Am auzit un țipăt scurt și apoi robinetul de la chiuveta din baie. Când a început să curgă apa, m-am simțit puțin mai bine și am știut că am să mă descurc cumva să cobor scările.

Pierzând viteză

Tego și-a făcut o omletă, dar când s-a așezat în sfârșit la masă și s-a uitat în farfurie, a descoperit că era incapabil să o mănânce.

– Ce se întâmplă? l-am întrebat.

I-a trebuit un moment ca să-și ia ochii de la omletă.

– Sunt îngrijorat, a spus; cred că pierd viteză.

A dat din mână dintr-o parte în alta, într-un gest lent și exasperant, presupun că înadins, și a rămas privindu-mă, parcă așteptând verdictul meu.

– Habar n-am despre ce vorbești, am spus, încă sunt prea adormit.

– N-ai văzut de cât timp am nevoie ca să răspund la telefon? Să mă duc la ușă, să beau un pahar cu apă, să mă spăl pe dinți… E un calvar.

A fost o vreme când Tego zbura cu patruzeci de kilometri pe oră. Circul era cerul; eu târam tunul până în mijlocul pistei. Luminile ascundeau publicul, dar auzeam strigătele. Cele două laturi ale cortinei de catifea se deschideau, și Tego apărea cu casca lui argintie. Își înălța brațele ca să primească aplauzele. Costumul lui roșu strălucea pe nisip. Eu mă ocupam de praful de pușcă, în timp ce el se cățăra și își introducea corpul suplu în tun. Tobele orchestrei făceau apel la tăcere și totul rămânea în mâinile mele. Atunci, nu se mai auzeau decât pungile de floricele de porumb și câte o tuse nervoasă. Eu scoteam chibriturile din buzunar. Le țineam într-o cutie de argint, pe care o mai am și acum. O cutie mică, dar atât de strălucitoare, că putea fi văzută și de la ultima gradenă. O deschideam, scoteam un băț de chibrit și îl sprijineam pe hârtia abrazivă de la baza cutiei. În momentul acela, toate privirile erau ațintite asupra mea. Cu o mișcare rapidă, izbucnea focul. Se aprindea fitilul. Sunetul scânteilor se răspândea în toate părțile. Eu făceam câțiva pași teatrali în spate, dând de înțeles că se va întâmpla ceva teribil, publicul era atent la fitilul ce se consuma, și deodată: Bum. Iar Tego, o săgeată roșie și strălucitoare, ieșea ca din pușcă.

Tego a dat la o parte omleta și s-a ridicat cu un efort de pe scaun. Era gras și bătrân. Respira cu un șuierat profund, deoarece coloana îi apăsa nu știu ce la plămâni, și se mișca prin bucătărie ținându-se de scaune și de masă ca să meargă, oprindu-se mereu să gândească sau să se odihnească. Uneori, doar

ofta și își vedea mai departe de drum. A înaintat în liniște până la ușa de la bucătărie și s-a oprit.

– Eu chiar cred că pierd viteză, a spus. S-a uitat la omletă. Cred că sunt pe moarte.

Am tras farfuria spre mine, numai ca să-l fac să turbeze.

– Asta se întâmplă când nu mai faci bine lucrul pe care știi cel mai bine să-l faci, a continuat.

Asta am gândit, atunci mori.

Am gustat omleta, dar era rece. A fost ultima conversație pe care am avut-o; după aceea, a făcut trei pași împleticiți spre camera de zi și a căzut mort pe podea.

O jurnalistă de la un ziar local vine să-mi ia un interviu peste câteva zile. Pentru articol, îi dau un autograf pe o fotografie în care apărem eu și Tego lângă tun, el cu casca și costumul roșu, eu în albastru, cu cutia de chibrituri în mână. Fata e încântată. Vrea să știe mai multe despre Tego, mă întreabă dacă am ceva special de spus despre moartea lui, însă nu am chef să mai vorbesc despre asta și nu-mi trece nimic prin cap. Cum ziarista nu pleacă, îi ofer ceva de băut.

– Cafea? întreb.

– Desigur! zice ea.

Pare dispusă să mă asculte o veșnicie. Însă frec un chibrit de cutia mea de argint, ca să aprind focul, de câteva ori, și nu se întâmplă nimic.

Capete strivite pe asfalt

Dacă dai pe cineva cu capul de asfalt, fie și ca să-l cumințești, e probabil să sfârșești prin a-l răni. Asta mi-a explicat-o mama de la început, din ziua când l-am dat pe Fredo cu capul de ciment, în curtea școlii. Eu nu eram violent, țin să lămuresc asta. Vorbeam numai dacă era strict necesar, nu aveam prieteni, nici dușmani, iar în pauză nu făceam decât să aștept singur în clasă, departe de zarva curții, până când reîncepeau orele. Așteptam desenând. Astfel, timpul trecea mai repede și mă izolam de lume. Desenam cutii închise și pești în formă de puzzle care se îmbucau. Fredo era căpitanul echipei de fotbal și făcea cu ceilalți ce voia. Ca atunci când Ceciliei îi murise unchiul și a făcut-o să creadă că fusese el. Deloc frumos, dar eu nu mă amestec în problemele altora. Într-o zi, în timpul unei pauze, Fredo a intrat în clasă, mi-a smuls desenul la care lucram și a fugit. Am alergat după el până în curte.

Desenul reprezenta doi pești puzzle, fiecare în câte o cutie și ambele cutii într-o altă cutie. Chestia asta cu cutiile înăuntrul altor cutii am copiat-o de la un pictor care îi plăcea mamei, și toate învățătoarele erau încântate și o considerau *un procedeu foarte poetic*. În curte, Fredo tăia desenul pe la jumătate, și jumătățile în jumătăți, și tot așa, în vreme ce acoliții lui îl înconjurau și râdeau. Când n-a mai putut să taie bucăți și mai mici, a aruncat totul în aer. Mai întâi am simțit tristețe. Nu e doar un mod de a spune, mereu mă gândesc la felul în care simt lucrurile în momentul când mi se întâmplă, și poate asta mă face mai lent sau mai cu capul în nori decât ceilalți. După aceea corpul mi s-a rigidizat, am strâns pumnii și mi-am simțit temperatura crescând.

M-am năpustit asupra lui Fredo pe jos, l-am apucat de păr și am început să-l dau cu capul de ciment. Învățătoarea a strigat, și un profesor a venit să ne despartă. Dar nu s-a întâmplat mare lucru după asta. Mama mi-a spus în după-amiaza aceea că aș fi putut să-i fac mult rău lui Fredo, și asta a fost totul.

La liceu, am făcut-o din nou. Am continuat să desenez și nimeni nu se atingea de desenele mele, pentru că se știa că eu credeam în bine și în rău și

mă deranja tot ce avea legătură cu cel de-al doilea. La urma urmelor, bătaia cu Fredo îmi conferise printre colegi un aer de respect și nu se mai luau de mine. Dar în anul acela, un băiat nou, care se credea foarte deștept, a aflat că Ceciliei îi venise pentru prima oară menstruația în ziua anterioară. Și, profitând de faptul că eu nu rămâneam mereu în clasă, i-a umplut penarul cu tempera roșie.

Când Cecilia a căutat un creion, și-a mânjit degetele și hainele. Și băiatul, cocoțat în picioare pe bancă, a început să strige în gura mare că Cecilia e o târfă, că Cecilia e o târfă ca toate celelalte. Fata nu-mi plăcea, dar pe băiat l-am dat cu capul de podea până când a început să-i sângereze. Profesorul a trebuit să ceară ajutor ca să ne despartă. În vreme ce ne țineau ca să nu ne năpustim din nou unul asupra celuilalt, l-am întrebat dacă atunci nu i se drena creierul mai bine. Mi s-a părut o frază genială, dar n-a râs nimeni. Mi-au caligrafiat în carnet câte avertismente au încăput și m-au suspendat două zile. Și mama era supărată pe mine, însă am auzit-o spunând la telefon că *fiul ei nu e obișnuit cu intoleranța și că nu vrusesem decât să o apăr pe biata fată.*

De atunci, Cecilia făcea tot posibilul ca să-mi fie prietenă. Mă călca pe nervi. Se așeza cât mai aproape de mine și se tot întorcea să mă privească. Uneori zâmbea sau mă saluta cu mâna. Îmi scria scrisori despre prietenie și dragoste și le ascundea printre lucrurile mele. Eu continuam să desenez. Mama mă înscrisese la cercul de desen și pictură al liceului, care se ținea în fiecare vineri. Profesoara ne punea să cumpărăm coli A3, aproape de patru ori mai mari decât cele pe care le utilizam eu. De asemenea, tempera și pensule. Profesoara arăta clasei lucrările mele ca să explice de ce eram eu *genial, cum reușeam și ce voiam să comunic prin fiecare tușă.* La acel cerc am învățat să fac toate extremitățile de puzzle în 3D, să pictez fonduri estompate care, *față de realismul unui orizont, dau impresia de abstracție*, și să dau cu spray pe cele mai bune lucrări, ca să se păstreze bine și să nu-și piardă *intensitatea culorilor*.

Pentru mine, cel mai important era să pictez. Îmi plăceau și alte lucruri: să mă uit la televizor, să nu fac nimic și să dorm. Dar să pictez era cel mai bine. În al treilea an, s-a organizat un concurs de pictură pentru o expoziție în hol. Comisia era alcătuită din profesoara de desen, directoarea și secretara ei. Ele trei au ales *în unanimitate opera mea cea mai reprezentativă* și au etalat tabloul în holul de la intrarea în școală. Atunci, Cecilia a început să spună că

eu eram îndrăgostit de ea, dintotdeauna. Că ea era peștele roșu, și eu, cel albastru. Că piesele de puzzle de la un pește se potriveau în celălalt pentru că eram așa, făcuți unul pentru celălalt. În timpul pauzei, am descoperit că, pe tabloul expus în hol, cineva scrisese numele noastre pe fiecare pește. M-am întors în clasă și am găsit pe tablă o inimă gigantică, străpunsă de o săgeată, cu numele noastre. Era același scris de pe tablou. Nimeni nu a îndrăznit să râdă, însă toți văzuseră și se uitau unii la alții. Cecilia mi-a zâmbit, îmbujorată și a continuat să deseneze vreo altă inimă prostească în caietul ei. Îmi venea s-o bat, am simțit pornirea asta din nou, ca atunci când s-a întâmplat cu Fredo și cu băiatul de la liceu. Mi-am dat seama că, înainte să mă cuprindă furia, puteam să văd imaginea capului lovindu-se, pielea acoperită cu păr strivindu-se iar și iar de ciment, capul spart, sângele îmbâcsind părul. Mi-am simțit corpul năpustindu-se asupra ei și, peste o secundă, stăpânindu-se. A fost ca o iluminare, și atunci am știut exact ce să fac. Am dat fuga la cercul de desen și pictură, care se ținea la etajul al doilea; câțiva băieți m-au urmat; printre ei era și Cecilia; am deschis ușa, am scos din dulapuri foile și culorile și l-am desenat. Un prim-plan clasa întâi. Ochiul înspăimântat al Ceciliei, fruntea ei cu picături de sudoare, cimentul aspru dedesubt, degetele mele înfipte cu putere în părul ei și apoi, pur și simplu, roșul, mânjind totul.

Dacă mă întreabă cineva ce am învățat la școală, pot să răspund: să pictez. Toate celelalte au venit și s-au dus, n-a rămas nimic. Nici nu mi-am continuat studiile după liceu. Pictez tablouri cu capete strivite pe ciment și lumea îmi plătește o avere pe ele. Locuiesc într-un *loft* din micro-centru. Sus am camera și baia, jos, bucătăria, iar restul e atelier. Câțiva bogătani îmi cer portrete ale propriilor capete. Le plac pânzele uriașe și pătrate, le fac chiar și de doi metri pe doi metri. Îmi plătesc oricât le cer. Văd apoi tablourile agățate în camerele lor enorme și mă impresionează cât de bune sunt. Cred că tipii aceștia merită să se vadă pe ei înșiși zdrobiți pe asfalt de mâna mea, iar ei par foarte mulțumiți când se opresc în fața tablourilor și încuviințează în tăcere.

Nu-mi place să am iubite. Am ieșit cu câteva fete, dar n-a funcționat niciodată. Mai devreme sau mai târziu, încep să pretindă să le acord mai mult timp ori să spun lucruri pe care în realitate nu le simt. O dată, am încercat să spun ce simt și a fost mai rău. Altă dată, una cu care ieșisem de vreo șase ori și zicea că e iubita mea, a înnebunit de-a binelea, fără ca eu să

spun ceva. A hotărât că eu n-o iubeam, că niciodată n-aveam s-o iubesc, m-a obligat s-o iau de păr și a început să se dea singură cu capul de perete, strigând ca o jivină în călduri *vreau să mă omori, vreau să mă omori*.

Consider că relațiile de felul acesta nu sunt sănătoase. Reprezentantul meu, tipul care se ocupă să-mi expună tablourile în galerii și decide ce preț are fiecare operă pe care o creez, zice că femeile nu-mi convin. Zice că energia masculină e superioară, pentru că nu se dispersează și este *monotematică*. Monotematică înseamnă că se gândește la un singur lucru, dar niciodată nu spune la care anume. Susține că femeile sunt bune la început, *când sunt bune*, și bune la sfârșit, *că l-a văzut murind pe tatăl lui în brațele mamei* și vrea să moară în același fel. *Dar tot ce se întâmplă la mijloc e un infern*. Zice că acum trebuie să mă concentrez asupra a ceea ce am de făcut. E chel și gras și, orice s-ar întâmpla, respiră neîncetat pe nas. Se numește Aníbal, și înainte a fost pictor, dar niciodată nu vrea să vorbească despre asta. Întrucât trăiesc închis în casă și chiar el o convinge pe mama să nu mă deranjeze, obișnuiește să treacă la amiază să-mi lase mâncare și să arunce o privire pe ceea ce lucrez.

Stă în picioare în fața tablourilor, cu degetele groase ieșindu-i din buzunarele din față ale jeanșilor, și repetă necontenit aceleași lucruri: *mai mult roșu, e nevoie de mai mult roșu*. Sau: *mai mare, trebuie să-l văd din celălalt colț*. Și, aproape întotdeauna, înainte de a pleca: *Ești un geniu. Un-ge-niu*. Acesta e unul dintre lucrurile pe care le repetă de două ori. Când nu mă simt bine, pentru că sunt trist sau obosit, mă privesc în oglinda din baie, îmi scot degetele groase din jeanși și îmi spun: *ești un geniu, un-ge-niu*.

Câteodată are efect.

Am avut dintotdeauna un gol teribil între ultimele două măsele din dreapta, pe *maxilarul superior*, iar de ceva vreme a început să-mi intre acolo mâncare. Am făcut o carie insuportabilă.

Aníbal a spus că nu pot să mă duc la orice dentist, întrucât, după femei, dentiștii sunt cei mai răi. A adus o carte de vizită și a zis: *e coreean, dar e bun*. Mi-a făcut programare chiar pentru după-amiaza aceea. John Sohn părea tânăr, m-am gândit că putea să aibă vârsta mea, deși e greu să calculezi vârsta coreenilor. Mi-a făcut o injecție ca să mă anestezieze, a perforat doi dinți și a acoperit cu pastă orificiile pe care le făcuse. Totul, zâmbind și fără să-mi provoace durere nici o clipă. L-am simpatizat, astfel că i-am spus că pictam capete strivite pe asfalt. John Sohn a păstrat un moment de tăcere,

care s-a dovedit a fi unul de iluminație, și a spus: *E exact ce caut.* M-a invitat la cină într-unul din restaurantele autentic coreene. Vreau să spun, nu din cele turistice, ci din acelea în care intrarea se face printr-o ușă mică, unde aparent nu e nimic, iar înăuntru îți apare o impunătoare lume coreeană.

Mese mari și rotunde, deși prevăzute doar pentru două persoane, meniul în coreeană, toți chelnerii coreeni și toți clienții coreeni. John Sohn a ales pentru mine o mâncare tradițională și i-a dat ospătarului instrucțiuni precise despre cum s-o pregătească. John Sohn avea nevoie de cineva care să picteze un tablou gigantic în sala de așteptare a clinicii lui. A precizat că *important era dintele*, și mi s-a părut o propunere interesantă. Voia să facem o înțelegere: eu pictam tabloul, și el îmi aranja toți dinții. Mi-a explicat de ce voia tabloul, cum avea să se răsfrângă aceasta asupra clienților și valoarea publicitară în cultura lui. Îi făcea plăcere să vorbească, vorbea tot timpul, iar mie îmi făcea plăcere să-l ascult. Când am terminat de mâncat, John Sohn mi-a prezentat niște coreeni de la masa de alături și am băut cafeaua cu ei. N-am înțeles nimic din conversație, dar răgazul acela de odihnă m-a ajutat să-mi dau seama că eu eram foarte fericit, pentru că eram prieten cu dentistul meu, iar să ai prieteni e foarte bine.

Am lucrat la tabloul lui John multe zile, până când, într-o dimineață, m-am trezit pe fotoliul din atelier, m-am uitat la pânză și am avut un sentiment de profundă recunoștință. Prietenia lui îmi prilejuise cel mai reușit tablou al meu. L-am sunat la cabinet, și John a fost foarte fericit; știu asta pentru că atunci când îl entuziasma ceva, vorbea foarte repede, iar uneori în coreeană. A spus că vine la prânz. Era prima oră când prietenul meu venea în vizită. Am făcut puțină ordine printre tablouri, având grijă să le las la vedere pe cele mai bune. Am cărat în cameră hainele aruncate peste tot, iar în bucătărie, paharele și farfuriile murdare. Am scos mâncare din frigider și am pregătit-o pe o tavă. Când a ajuns John, s-a uitat în toate părțile, căutând tabloul, dar încă nu era *momentul*, iar el a respectat lucrul acesta, căci coreenii știu multe despre respect, sau cel puțin așa afirma el mereu. Ne-am așezat să mâncăm.

L-am întrebat dacă vrea sare, dacă preferă ceva cald, dacă îi mai torn răcoritoare. Însă totul era bine pentru el. M-am gândit că putea să vină în vreo seară ca să ne uităm la filme sau să stăm de vorbă, puteam să facem o fotografie pe care s-o așezăm pe undeva, cum face lumea cu membrii familiei. Dar n-am spus încă nimic. John mânca și vorbea. Făcea totul odată,

iar pe mine nu mă deranja, pentru că asta înseamnă intimitate, așa fac prietenii. Nu știu cum a venit vorba, dar povestea despre *copiii coreeni* și educația din țara lui. Copiii intră la școală la șase dimineața și ies la douăsprezece în ziua următoare, adică petrec aproape o zi și jumătate la școală, și le rămân libere doar cinci ore, pe care le folosesc ca să se ducă acasă, să doarmă puțin și să se întoarcă la școală. A spus că astfel de lucruri îi diferențiază pe coreeni de restul lumii, îi disting de ceilalți. Nu mi-a plăcut, dar nu poate să-ți placă totul la un prieten, gândesc eu. Și gândesc că, în ciuda a tot ce a zis el, eram bine. I-am răspuns la zâmbet. *Vreau să vezi tabloul*, i-am spus. Am mers până în mijlocul sălii. A făcut câțiva pași în spate, calculând distanța necesară, iar când am simțit că era momentul, am dat la o parte cearșaful care acoperea tabloul. John avea mâini fine și mici, ca de femeie, cu care gesticula întruna, ca să explice ce gândea.

Însă mâinile i-au rămas liniștite, atârnându-i inerte de brațe. L-am întrebat ce se întâmplă. A spus că în tablou trebuia să fie vorba despre dinte. Că voia un tablou gigantic pentru sala lui de așteptare, tabloul unui dinte. A repetat asta de câteva ori.

Am privit împreună tabloul: chipul unui coreean strivit de plăcile de faianță negre și albe ale unei săli de așteptare foarte asemănătoare cu cea a lui John. Nu mâna mea strivește capul, ci cade el singur, iar primul care izbește smalțul plăcilor de faianță, ce suportă toată greutatea căderii, este unul dintre dinții coreeanului, cu o crăpătură verticală care, peste o clipă, se despică pe mijloc. N-am putut să înțeleg ce nu era în regulă din punctul de vedere al lui John, tabloul era perfect. Și mi-am dat seama că nu eram dispus să schimb nimic. Atunci, John a acceptat că asta se întâmplă la urma urmelor și a reluat subiectul cu educația coreeană. A spus că noi, argentinienii, eram leneși. Că nu ne plăcea să muncim și așa era țara noastră. Că asta nu se va schimba niciodată, pentru că eram cum eram, și a plecat. M-a deranjat mult tot ce a spus John. Pentru că argentinieni sunt și mama și Aníbal, iar ei muncesc enorm, și mă deranjează lumea care vorbește în necunoștință de cauză. Dar John era prietenul meu. Iar eu am învățat să-mi stăpânesc furia și m-am simțit mândru de asta. În ziua următoare, i-am scris un e-mail, explicându-i că puteam să schimb orice ar fi dorit din tablou. L-am lămurit că nu eram întru totul de acord „din punct de vedere estetic“, însă înțelegeam că poate el avea nevoie de ceva mai potrivit pentru publicitate. Am așteptat două zile, dar John n-a răspuns.

Atunci, i-am scris din nou, m-am gândit că poate se simțea jignit din vreun motiv și am precizat că, dacă era așa, eu aveam nevoie să știu exact motivul, căci în caz contrar nu puteam să mă scuz. Dar John n-a răspuns nici la acest e-mail. Mama l-a sunat pe Aníbal și i-a explicat că toate acestea se întâmplau pentru că eu eram *foarte sensibil* și încă nepregătit pentru *eșec*. Dar nu avea nici o legătură cu asta. În cea de-a șaptea zi fără vești, am hotărât să-l sun pe John la cabinet. S-a ocupat de mine secretara lui. *Bună ziua, domnule; nu, domnule, domnul doctor nu este; nu, domnule, domnul doctor nu poate să vă răspundă.*

Am întrebat de ce, ce se întâmpla, de ce John se comporta astfel, de ce John nu voia să mă vadă. Secretara a rămas câteva secunde în tăcere și apoi a spus *domnul doctor și-a luat câteva zile libere, domnule*, apoi mi-a închis. La sfârșitul acelei săptămâni am pictat încă șase tablouri cu capete de coreeni spărgându-se pe asfalt; Aníbal era foarte entuziasmat de lucrări, dar eu clocoteam de mânie și din când în când eram extrem de trist. Am sunat peste câteva zile. A răspuns o voce de femeie, într-o limbă de neînțeles, cu siguranță coreeană. Am cerut să vorbesc cu John, am repetat numele lui John de câteva ori. Femeia a spus ceva ce nu am înțeles, ceva scurt și rapid. A repetat. Apoi a răspuns un bărbat, vreun alt coreean care nu era John, și a spus la rândul lui lucruri pe care nu le-am înțeles.

Astfel, am hotărât ceva, ceva important. Am învelit tabloul în cearșaf, am ieșit în stradă târându-l cum am putut, am așteptat o veșnicie până am dat de unul dintre taxiurile de aeroport cu mult spațiu în spate, pentru tablou, și i-am dat taximetristului adresa lui John.

John locuia într-o comunitate de coreeni la cincizeci de străzi de cartierul meu, plină de afișe în coreeană și de coreeni. Taximetristul m-a întrebat dacă sunt sigur în privința adresei și dacă vreau să mă aștepte la poartă. I-am spus că nu e nevoie, i-am plătit și m-a ajutat să dau jos tabloul. Casa lui John era veche și mare. Am sprijinit tabloul de zăbrelele de la intrare, am sunat și am așteptat. Sunt multe lucruri care mă calcă pe nervi. Să nu înțeleg ceva este unul dintre cele mai rele, celălalt este să aștept. Dar am așteptat. Consider că acestea sunt lucrurile pe care le faci pentru prieteni. În urmă cu câteva zile discutasem cu mama și ea spusese că prietenia mea cu John avea, în plus, *breșe culturale* și că asta complica situația. I-am replicat că împotriva breșelor culturale eu și John puteam să luptăm. Aveam nevoie doar să îi explic asta, să aflu de ce era atât de supărat, chiar dacă oricum m-am gândit

mult la chestia asta cu breșele culturale și le-am adăugat pe lista de lucruri care mă enervează.

Perdeaua din camera de zi s-a mișcat. Cineva a spionat un moment din spatele ei. Vocea feminină de la telefon a spus *bună* la interfon. Am zis *sunt eu, cel de la telefon*, am cerut să-l văd pe John. *John nu*, a zis femeia, *nu.* A spus și alte lucruri în coreeană, aparatul a scos niște zgomote și totul a rămas în tăcere. Am sunat din nou. Am așteptat din nou. Am sunat din nou. Am auzit zăvoarele de la ușă, și un coreean mai în vârstă decât John s-a arătat, m-a privit și a spus: *John, nu*. S-a arătat iritat, încruntându-și sprâncenele, dar fără să mă privească în ochi, și s-a închis la loc în casă.

Mi-am dat seama că nu mă simt bine. Că era ceva rău în mine, ca pe timpuri. Am sunat din nou. Am strigat *John* o dată, încă o dată. Un coreean care trecea pe trotuarul din față s-a oprit să se uite. Am strigat din nou în interfon. Eu voiam doar să vorbesc cu John. I-am strigat numele încă o dată. Pentru că John era prietenul meu. Pentru că *breșele* nu aveau nici o legătură cu noi. Pentru că noi eram doi, eu și John, și asta înseamnă să ai un prieten. Soneria, din nou, interminabilă. Metalul care mi se înfigea în deget, foarte adânc de atâta apăsat. Coreeanul din față a spus ceva în limba lui. Nu știu ce, ca și cum ar fi vrut să-mi explice ceva. Iar eu din nou *John, John* foarte tare, de parcă i s-ar fi întâmplat ceva îngrozitor. Coreeanul s-a apropiat, a schițat un gest cu mâna, ca să mă calmez. Am lăsat soneria ca să schimb degetul și am continuat să țip. S-a auzit o jaluzea căzând în altă casă. Am simțit că nu am aer. Că nu am ceva. Atunci, coreeanul mi-a atins umărul. Degetul lui gros pe cămașa mea. Și a fost o durere enormă: breșa culturală. Corpul meu a început să fiarbă, am simțit că îmi pierd controlul, că nu mai înțeleg lucrurile, ca de atâtea alte ori, dar că de data asta nu servea la nimic să mă uit cu atenție un moment. M-am întors brusc și am lovit tabloul, care a căzut cu fața în jos pe trotuar. L-am luat pe coreean de păr. Un coreean mic, slab și băgăcios. Un coreean de rahat, care se trezise la cinci dimineața timp de cincisprezece ani ca să adâncească breșa optsprezece ore pe zi. L-am ținut de păr atât de tare, că mi-am înfipt unghiile în palmă. Și asta a fost a treia oară când am strivit capul cuiva pe asfalt.

Când sunt întrebat dacă *a sparge capul coreeanului pe dosul pânzei mele ascunde o intenție estetică*, mă uit în sus și mă prefac gânditor. Asta am învățat-o tot urmărind alți artiști care vorbesc la televizor. Nu că n-aș înțelege bine întrebarea, însă chiar nu mă mai interesează nimic. Am

probleme legale, pentru că nu știu să îi deosebesc pe coreeni de japonezi, nici de chinezi și, de fiecare dată când văd unul așa, îl apuc de păr și încep să-l dau cu capul de asfalt. Aníbal mi-a găsit un avocat bun, care invocă *insanitatea*, ceea ce înseamnă că sunt nebun, și asta e mult mai bine în fața legii. Lumea zice că sunt un rasist, un tip *nemaipomenit de rău*, însă tablourile mi se vând pe milioane, și eu încep să mă gândesc la ce îmi spunea mereu mama, că în lume e o mare criză de dragoste și că, la urma urmelor, nu sunt vremuri prielnice pentru oamenii foarte sensibili.

Spre vesela civilizație

Și-a pierdut biletul și, din spatele grilajului de la ghișeul de bilete, i s-a refuzat cumpărarea altuia, din lipsa banilor mărunți. De pe o bancă din gară, contemplă imensul câmp uscat ce se întinde într-o parte și în alta și intuiește că în curând are să se întâmple ceva îngrozitor. Își pune picior peste picior și desface paginile ziarului, ca să dea de niscaiva articole cu care să-și omoare timpul. Noaptea acoperă cerul, și în depărtare, pe linia neagră în care se pierd șinele gării, o lumină galbenă anunță că se apropie ultimul tren al serii. Gruner se ridică. Ziarul îi atârnă din mână ca o armă ce nu mai e utilă. Ghicește la ferestruica ghișeului de bilete un zâmbet care, ascuns după grilaj, îi este adresat doar lui. Un câine slab care înainte dormea se scoală atent. Gruner înaintează spre ferestruică, are încredere în ospitalitatea oamenilor de la țară, în camaraderia masculină, în bunăvoința ce se naște la oamenii plăcuți la chip. Va spune vă rog, nu vă costă nimic, dumneavoastră știți că nu mai e timp să găsesc bani schimbați. Iar dacă tipul refuză, are să întrebe de alte opțiuni, știți dumneavoastră, să cumpere biletul în tren sau, la sosire, să-l ceară la ghișeul de la destinație. Faceți-mi un bon măcar, dați-mi o hârtie care să precizeze că trebuie să-l plătesc după aceea. Dar când ajunge la ghișeu, când luminile trenului își prelungesc umbrele și sirena este tare și iritantă, Gruner descoperă că dincolo de grilaj nu e nimeni, doar o bancă înaltă și o masă ticsită cu hârtii neștampilate, viitoare bilete spre diverse locuri. Cu trenul care intră în gară cu o viteză considerabilă, ochii lui Gruner întâlnesc, îndepărtat de linii, pe câmp, bărbatul care zâmbește încă și, prin semne, îi indică mecanicului că nu trebuie să oprească.

Apoi, când se estompează sunetul trenului, câinele se tolănește la loc și un bec al gării clipește până se stinge de-a binelea. Ziarul, acum răsucit, se sprijină iarăși în poala lui Gruner, fără ca vreo concluzie să poată să-l ridice pentru a se duce după mizerabilul care i-a refuzat civilizația veselă din capitală.

Totul rămâne neclintit, în tăcere. Chiar și Gruner, așezat pe marginea unei bănci, în noaptea răcoroasă ce îi trece prin haine, stă nemișcat și respiră liniștit. O umbră pe care el nu o vede se mișcă între farurile de lumină și

băncile din piață și se dezvăluie ca fiind bărbatul de la ghișeu când, fără să mai zâmbească, se așază la celălalt capăt al băncii și sprijină lângă el o ceașcă mare cu un lichid aburind. După aceea o târăște până ajunge la câțiva centimetri de Gruner, care observă la tip o falsă indiferență și înțelege că așteaptă ca el s-o ceară. Însă, nerăbdător, bărbatul nu poate să se stăpânească și vorbește. Își drege glasul ca să-l asigure că omul nu apreciază ce are până când nu-l pierde și, precum acela care caută ceva și nu găsește, privește nesfârșitul câmp negru ce se întinde în fața lor. În timp ce aburul din ceașcă îi trezește apetitul, Gruner se concentrează asupra rezistenței. Se gândește că, la urma urmelor, are să ajungă cumva în capitală și va putea să denunțe cele întâmplate. Dar descoperă numaidecât că, fără să vrea, a dus mâna la ceașcă, iar căldura dintre degete îi distrage atenția. Dacă vreți, mai e, zice bărbatul, și atunci Gruner, nu, el n-ar fi făcut-o, mâinile lui Gruner apucă recipientul fierbinte și îl duc la gură; ca un remediu miraculos îi însuflețește corpul, care nu îi mai tremură. Odată cu ultima înghițitură înțelege că, dacă ar fi război, mizerabilul ar avea deja două bătălii câștigate. Căci acum, după sațietatea caldă, urmează o furie greu de stăpânit, care-l obligă pe Gruner să strângă pumnii, în vreme ce bărbatul, victorios, se ridică, ia ceașca goală și se îndepărtează.

Câinele zăbovește încolăcit, cu botul ascuns între stomac și picioarele din spate și, cu toate că Gruner l-a chemat de mai multe ori, nu-l ia în seamă. Îi trece prin cap că lichidul din ceașcă era mâncarea câinelui și e preocupat să afle de cât timp stă câinele acela acolo. Să știe dacă vreodată și câinele acela a vrut poate să călătorească dintr-un loc în altul, la fel ca el în după-amiaza aceea. Îi vine ideea că, de fapt, câinii din lume sunt rezultatul oamenilor ale căror obiective de deplasare au eșuat. Oameni alimentați și reținuți cu ciorbă aburindă, cărora le crește părul, le cad urechile și li se lungește coada, o senzație de groază și de frig care îi îndeamnă pe toți la tăcere, să stea ghemuiți sub vreo bancă din gară, contemplând noii ratați care, la fel ca el, sperând încă, așteaptă imperturbabili ocazia călătoriei.

O umbră se mișcă la ghișeul de bilete. Gruner se ridică și se îndreaptă hotărât într-acolo. De la grilajul alb ies vapori de încălzire impregnați cu arome de cămin. Bărbatul zâmbește cu amabilitate și îi oferă altă porție de ciorbă. Gruner întreabă la ce oră trece următorul tren și este informat: mai e destul, zice bărbatul, iar mâna sa jignită închide fereastra de la ghișeu, ca să-l lase din nou singur.

Totul se repetă ca într-un ciclu natural, gândește Gruner peste o oră, observând dezolat noua linie de vagoane, care se îndepărtează din nou, reproducând imaginea trenului anterior.

În orice caz, are să se facă ziuă și muncitorii vor veni la gară ca să cumpere bilete, mulți dintre ei probabil cu bani schimbați. Sunt trenuri spre capitală tocmai datorită pasagerilor care în fiecare dimineață trebuie să meargă din nou cu trenul. Da, îndată ce ajunge, îl va reclama pe bărbatul acesta, și în vreo zi liberă va reveni cu bani schimbați la gara mizerabilului doar ca să constate că el nu mai lucrează acolo. Ușurat de această certitudine, se așază pe bancă și așteaptă. Trece un timp în care ochii lui Gruner se obișnuiesc cu noaptea și deslușesc forme până și în locurile cele mai întunecate.

Astfel o descoperă pe femeie, silueta ei sprijinită de tocul ușii de la sala de așteptare și gestul mâinii ei care-l invită să intre. Gruner, sigur că gestul i-a fost adresat lui, se ridică și se îndreaptă spre femeia care zâmbește și îl invită într-adevăr să intre.

Pe masă sunt trei farfurii, toate trei pline, iar mâncarea aburindă nu este supă, ciorbă sau mâncare pentru câini, ci niște bucăți mari, scăldate într-o cremă albă, aromată. Miroase a pui, a brânză și a cartofi, iar după aceea, când femeia aduce pe masă cratița plină cu zarzavaturi, Gruner își amintește cinele caracteristice veselei civilizații din capitală. Bărbatul acela mizerabil, inaccesibil când trebuie să cumperi un bilet, intră și îi oferă lui Gruner un scaun.

– Luați loc, vă rog. Simțiți-vă ca acasă.

Bărbatul și femeia mănâncă satisfăcuți. Lângă ei stă Gruner, cu farfuria lui de asemenea plină. Știe că afară frigul e umed și neospitalier; mai știe și că a mai pierdut o bătălie, întrucât nu-i trebuie mult ca să-și ducă la gură prima îmbucătură dintr-o delicioasă mâncare cu pui.

Dar hrana nu asigură o plecare rapidă.

– Dumneavoastră nu-mi vindeți biletul din vreun motiv anume, zice Gruner.

Bărbatul se uită la femeie și cere desert. Din cuptor se ivește o tartă cu mere, care imediat e împărțită în mod egal.

Femeia și bărbatul se îmbrățișează cu duioșie văzând cum își devorează Gruner porția.

– Pe, condu-l în cameră, pentru că trebuie să fie obosit, zice femeia, iar atunci, prima îmbucătură din cea de-a doua porție de tartă ce era dusă spre

gura lui Gruner se oprește și așteaptă.

Pe se ridică și îi cere lui Gruner să-l însoțească.

– Puteți să dormiți înăuntru. Afară e frig. Nu mai sunt trenuri până mâine.

N-are de ales, gândește Gruner și lasă restul de tartă în farfurie ca să-l urmeze pe bărbat până în camera de oaspeți.

– Camera dumneavoastră, zice bărbatul.

Gruner n-are să plătească pentru asta, gândește Gruner, în vreme ce constată că cele două pături de pe pat sunt noi și călduroase.

Va face reclamație oricum, ospitalitatea nu compensează cele întâmplate. Din camera de alături răzbat atenuate comentariile cuplului. Înainte de a adormi, Gruner o aude pe femeie spunându-i lui Pe că trebuie să fie mai afectuos, că omul e singur și pesemne că îi e dor, și vocea lui Pe jignit, spunând că mizerabilului ăluia nu-i pasă decât să-și cumpere biletul de întoarcere.

Nerecunoscător e ultimul lucru care-i ajunge la urechi, sunetele cuvântului se pierd treptat și renasc dimineață, când șuieratul unui tren care pleacă din gară îl trezește într-o nouă zi la țară.

– Nu v-am trezit pentru că dormeați foarte liniștit, zice femeia; sper să nu vă deranjeze.

Cafea cu lapte fierbinte și felii de pâine prăjită cu scorțișoară, cu unt și cu miere. Luându-și micul dejun în liniște, Gruner urmărește cu privirea pașii femeii care gătește ceea ce pare să fie prânzul.

Atunci se întâmplă ceva. Un funcționar, un bărbat cu trăsături orientale îmbrăcat ca el, unul care probabil va lua următorul tren și are la el destui bani mărunți pentru două bilete, intră în bucătărie și o salută pe femeie.

– Bună, Fi, zice și o sărută pe obraz cu duioșia unui fiu, am terminat afară. Îl ajut pe Pe la câmp?

Încă o dată, mâncarea ce se îndrepta spre gura lui Gruner, în cazul acesta o felie de pâine prăjită, se oprește la jumătatea drumului și rămâne în aer.

– Nu, Cho, mulțumesc, zice Fi, s-au dus Gong și Gill, trei sunt destui pentru asta. Ai putea să faci rost de un iepure pentru cină?

– Sigur, răspunde Cho care, cuprins de un entuziasm crescând, ia pușca agățată lângă șemineu și se retrage.

Felia de pâine prăjită a lui Gruner se întoarce în farfurie și rămâne acolo. Gruner are de gând să întrebe ceva. Dar atunci, ușa se deschide din nou și

intră încă o dată Cho, care mai întâi îl privește pe el și, după aceea, curios, se adresează femeii.

– E nou? întreabă.

Fi zâmbește și îl privește pe Gruner cu blândețe.

– A sosit ieri.

Felia de pâine prăjită nu se mai îndreaptă spre gura lui Gruner. Când el se retrage, femeia ridică farfuria și lasă să-i cadă conținutul într-o găleată mare, lângă restul gunoiului.

Acțiunile lui Gruner în prima zi sunt identice cu ale tuturor persoanelor care au fost vreodată în situația aceea. Se închide jignit și își petrece dimineața lângă ghișeul de bilete al unui tren care nu vine. Apoi refuză să mănânce la prânz și după-amiază studiază în secret activitățile grupului. Sub comanda lui Pe, funcționarii lucrează pământul. Desculți, cu pantalonii suflecați până la gleznă, zâmbesc și se amuză la propriile vorbe de duh, fără a-și ieși din ritm. După aceea, Fi aduce ceai pentru toți; Pe, Cho, Gong și Gill îi fac semn lui Gruner, care se credea ascuns, ca să-l invite să li se alăture.

Dar Gruner, după cum știm, refuză. Nu există încăpățânat mai mare decât un funcționar ca el. Venit de la birouri fără diviziuni, dar cu linie telefonică particulară, la țară își păstrează mândria și, așezat pe o bancă din lemn, se sforțează să rămână imobil toată după-amiaza. Chiar dacă nu trece nici un tren, gândește. Chiar de-ar fi să putrezesc pe banca asta.

Noaptea îi unește pe toți cu prilejul pregătirii unei calde cine familiale; luminile casei se aprind una câte una și primele arome din ceea ce va fi o masă magnifică scapă în frig prin crăpăturile ușilor. Gruner, ale cărui răbdare și orgoliu sunt atenuate de scurgerea zilei, se dă bătut fără vină și e gata să accepte invitația; o ușă ce se deschide și femeia, ca în noaptea anterioară, îl invită să intre. Înăuntru, murmurul familial și Pe care, cu bătăi fraterne pe spate, își felicită oamenii de birou, în vreme ce aceștia, recunoscători pentru tot, pregătesc o masă care lui Gruner îi amintește de intimele sărbători de Crăciun din copilărie și, de ce nu, de vesela civilizație din capitală. În fața chipului jovial de vânător de succes, chipului triumfal al lui Cho, se servește un iepure care nu acum, dar în alte timpuri, a alergat vesel pe câmpul din jurul instalațiilor. La masa dreptunghiulară, Pe și Fi stau fiecare la câte un capăt. Într-o parte se află funcționarii și, singur, vizavi de ei, Gruner, care, la solicitarea lui Gong și Gill, trece dintr-o latură în alta a

mesei o solniță mereu solicitată, dar care nu este niciodată utilizată, până când Pe descoperă că pe fețele infantile ale lui Gong și Gill înfloresc zâmbete neliniștite și infectate de răutate și, atrăgându-le atenția, îi acordă lui Gruner posibilitatea de a se abține de la gestul acela epuizant și de a băga, în sfârșit, în gură prima îmbucătură a zilei, când s-a înnoptat.

În zilele următoare, Gruner testează diverse strategii. Să-l mituiască pe Pe, chiar pe Fi, în căutare de bani mărunți, e primul lucru care-i trece prin cap. Apoi, cu lacrimi în ochi, își oferă toți banii în schimbul biletului spre oraș, nu vrea nici un rest, imploră, păstrați totul, imploră iar și iar și ascultă cu disperare un răspuns care pomenește de o anumită etică feroviară, ce presupune imposibilitatea de a-ți însuși bani care nu-ți aparțin. Gruner le propune în zilele acelea să cumpere ceva de la ei. Prețul biletului său plus orice lucru pe care ei ar dori să i-l vândă va face toți banii săi, înțelegerea ar fi perfectă. Însă nici așa nu merge. Și trebuie să suporte râsetele pe ascuns ale funcționarilor și încă o cină în familie. Primele sarcini ale lui Gruner, care încep să devină obișnuite, sunt spălatul vaselor după cină și, dimineața, pregătirea mâncării pentru câine. Apoi imploră din nou. Se oferă să plătească prin muncă. Să plătească pentru orice, să plătească pentru gustare. Să participe încetul cu încetul la munca câmpului. Să stea de vorbă cu funcționarii. Să descopere la Gong calități incredibile cu privire la teorii ale eficienței și activității de grup. În Gill, un avocat extrem de prestigios. În Cho, un contabil înzestrat. Să plângă din nou în fața ghișeului de bilete, și seara să se ofere să pregătească prânzul din ziua următoare. Să vâneze cu Cho iepuri de câmp, să sugereze plata drept recunoștință pentru bunăvoința familiei, să plătească cel puțin serviciile de bucătărie.

Să încerce să afle cum se face una sau alta și să încerce de asemenea să plătească pentru informația atât de importantă că recolta se adună dimineața, când soarele nu e încă puternic, iar orele amiezii sunt destinate treburilor casei. Și din când în când, cu speranța ce renaște doar în anumite zile, cea de a face rost de bani mărunți ca să-și plătească biletul, să se așeze pe banca din gară și să contemple alt tren care, la inevitabilele semne ale lui Pe, trece fără să oprească.

După aceea, încetul cu încetul, să considere falsă bucuria funcționarilor. Să intre la bănuieli în legătură cu tot, cu recunoștința ingenuă a lui Cho, cu inimoasa ospitalitate a lui Gong și cu veșnica atitudine serviabilă a lui Gill și

să intuiască în privința tuturor acțiunile unui plan secret, contrar dragostei pe care Pe și Fi le-o poartă.

Iar să audă propunerea lui Cho să facă patul lui Tati și al lui Mami îi confirmă teoria, când împreună, toți patru, inclusiv Gruner, intră în dormitorul matrimonial și în echipă întind cearșafurile și controlează cutele, care, împăturite rău, ar putea să schițeze diagonale. Atunci, Gong zâmbește și îl privește pe Gill, pentru ca împreună, față în față, în cele două laturi ale patului, să ridice fiecare câte o pernă și, la privirea surprinsă a lui Gruner și a lui Cho, să scuipe pe cearșafuri înainte de a pune pernele la loc pe pat.

Este momentul în care se răzvrătesc, și Gruner o știe, atâta dragoste nu putea fi reală. Astfel că își face curaj și, cu voce tremurătoare, care, totuși, se îmbărbătează spre sfârșit, întreabă:

– Aveți schimbat?

Toți trei par surprinși. Poate că întrebarea este pripită, dar și răspunsul e la fel:

– Și dumneavoastră?

Gruner zice:

– Credeți că aș sta aici?

Și ei:

– Și noi?

Într-o tăcere prelungă, concluziile tuturor par să se întâlnească și să urzească un plan care, încă nedefinit, îi unește acum într-un recent, dar sincer sentiment de fraternitate. Ca și cum acțiunea aceasta ar putea să ascundă cuvintele rostite, Gill aranjează cu timiditate cearșafurile de pe un pat care încă n-a fost deranjat.

În felul acesta, seara, când renaște euforica dragoste familială, Gruner înțelege că totul face și a făcut mereu parte dintr-o farsă care a început cu mulți ani înainte de sosirea lui. Nimic nu-l împiedică atunci să se bucure de sfaturile instructive ale lui Pe și nici de săruturile duioase pe care Fi le împarte pe frunțile omuleților, când aceștia își iau rămas-bun ca să se ducă la culcare. Dimineața se supune cu plăcere activităților cotidiene, iar seara, când îl cuprinde îndoiala și reconsideră planul drept o tactică îndrăzneață de autoamăgire, descoperă că zgomotele care îl irită acum în camera lui sunt în realitate bătăi ușoare ale cuiva în ușa lui. Bătăi care, ca niște coduri de descifrat, îl invită să se ridice, să deschidă și să îl descopere pe Cho,

neliniștit, care la comanda lui Gong s-a dus să-l caute ca să participe la prima lui ședință.

Întâlnirea se ține la băile publice, lângă ghișeul de bilete. Gill, eficient, a acoperit cu carton ferestrele sparte, ca să nu intre frigul, și a făcut rost de lumânări și de mâncare. Odată aprinse lumânările și prezentată mâncarea, totul este pus pe o față de masă întinsă cu grijă pe jos, în mijlocul băii. Așezați ca indienii, dar cu profesionalismul atent al adevăraților funcționari, stau toți patru în jurul feței de masă și își adună toți banii în mâna lui Gong. Patru bancnote mari, noi. E ciudat pentru Gruner să descopere pe chipurile infantile ale colegilor săi o expresie necunoscută pentru el până atunci, un amestec de angoasă și neîncredere. Poate sunt acolo de luni întregi, de ani întregi, poate bănuiesc că în capitală au pierdut deja totul. Soții, copii, loc de muncă, un cămin, lucrurile pe care poți să le ai înainte de a rămâne împotmolit într-o gară ca aceasta. Ochii lui Gill se umezesc și, curând, pe fața de masă cade o lacrimă. Cho îi dă lui Gill câteva palme pe spate și îl face să-și sprijine capul pe umăr. Atunci Gong îl privește pe Gruner; știu că Gill și Cho sunt slabi, că sunt epuizați și că nu mai cred în posibilitatea unei salvări, ci în trista consolare de a petrece mai multe zile la țară. Gong și Gruner, care sunt puternici, vor trebui să lupte pentru toți patru.

Un plan implacabil, gândește Gruner, iar în privirea lui Gong descoperă un coleg care îi urmărește cu atenție toate gândurile.

Gill continuă să plângă și se lamentează:

– Cu toți banii ăștia, putem să le cumpărăm o parte din grădină și măcar să trăim independent…

– Trebuie să oprim trenul, propune Gong, cu o seriozitate necunoscută.

– Ce pretindeți? zice Gruner. Cum se oprește un tren? E necesar să fim realiști, obiectivitatea este baza oricărui plan bun.

– Spuneți-ne, domnule Gruner, de ce credeți dumneavoastră că trenul nu oprește? zice Gong.

Și răspunsul zelos al lui Cho este:

– Din cauza semnelor lui Pe, care anunță că nu sunt pasageri, și de aceea trenurile nu opresc.

– Domnule Cho, lăsați-l pe domnul Gruner să deducă singur… zice Gong și explică: După cum vedeți, domnule Gruner, să oprim trenul este posibil. E suficient să-l înlocuim pe Pe cu unul dintre noi și, când trenul se apropie, să nu facă nici un semn.

– Va fi cazul să ne rugăm pentru ca absența semnalului să însemne pentru mecanic că trebuie să oprească, zice Gruner; de atâtea ori a trecut mai departe, că probabil e obișnuit.

– Va fi cazul să ne rugăm, repetă Gill, ștergându-se la ochi cu un șervețel de hârtie.

Totul se întâmplă cum trebuie să se întâmple, cum cere planul. Întâi de toate, se face ziuă. Fi se ivește în ușa bucătăriei și invită familia la micul dejun. Micii funcționari, fiecare în camera sa, își pun șosete în picioare, sacouri peste pijamale, sandale în picioarele cu șosete. Pe este primul care folosește baia și restul urmează în ordinea sosirii: Gong, Gill, Cho și în cele din urmă Gruner, care, întrucât se știe ultimul, profită de timp ca să dea de mâncare câinelui, care la ora aceea așteaptă la ușă. Fi îi salută pe toți și îi grăbește, ca să nu se răcească micul dejun. Atunci, Cho îi distrage atenția lui Fi, ducând-o la fereastră și arătându-i ceva pe câmp, pesemne vreun animal pentru prânz sau pentru cina din ziua aceea. Între timp, Gong supraveghează baia pentru ca Pe să nu iasă, la urma urmelor după aceea este rândul lui și nu e ciudat să aștepte lângă ușă. Și în momentul acela, Gruner și Gill dizolvă în ceașca mare de cafea a lui Pe pastilele sedative pe care le-au furat de pe noptiera lui Fi. Când sunt cu toții așezați și ceremonia micului dejun poate începe, funcționarii nu fac decât să privească ceașca lui Pe. Dar din pricina concentrării pe care o implică această primă masă, nici Pe, nici Fi nu percep privirile și, datorită deliciilor servite, până și funcționarii uită de acest subiect. La sfârșit, Gill strânge masa și Cho spală vesela. Gong și Gruner declară că se vor duce să facă ordine în camere și să facă paturile și, sub privirea îngăduitoare a lui Fi, se retrag.

În camera lui Gruner, loc stabilit pentru întâlnirea posterioară triumfului primei părți a planului, funcționarii, sau mai bine zis, Gill și Cho, și nu Gong și Gruner, găsesc nostalgia. Întrucât Gill crede că, la urma urmelor, Fi a fost ca mama lui, și Cho acceptă că a învățat multe despre câmp, fiind instruit de un bărbat ca Pe. Orele de muncă împreună și micul dejun în familie nu vor putea fi uitate cu ușurință.

Gong și Gruner duc la capăt activități paralele acestor reflecții: împachetează în pungulițe câteva amintiri, precum pietricele și alte lucruri pe care le-au adunat Gill și Cho, și mere ca să aibă ce mânca pe drumul de întoarcere.

Atunci sună alarma ceasului lui Gong, și sună pentru că e vremea. Curând, are să treacă trenul, pentru că acesta e momentul exact când, în fiecare zi, Pe se ridică de pe fotoliul lecturii matinale și se duce spre câmp, ca să se așeze lângă șine și să efectueze semnalul. Gruner se ridică, se ridică și Gong, iar acum totul este în mâinile lor. Gill și Cho vor aștepta așezați pe banca din gară. În camera de zi îl găsesc pe Pe dormind pe canapea. Încearcă cu cuvinte tari și zgomotoase: roade, vacarm și scormonit sunt cele propuse de Gong, bum-bum cel ales de Gruner și îl repetă de trei ori, însă Pe, cufundat în somnul profund pe care îl provoacă sedativele, nu se trezește. Gill îl sărută pe frunte, și Cho îl imită, în ochi au lacrimi de despărțire. Gong verifică dacă Fi e în grădina din spate, își udă florile ca în fiecare dimineață, și acolo e. Perfect, își spun între ei, iar la sfârșit ies din casă. Gill și Cho, spre gară, Gong și Gruner, spre câmp, pe marginea șinelor. La orizont, se ivește fumul unui tren care încă nu se vede, dar se aude.

După ce face câțiva pași, Gong se oprește. Gruner va trebui să meargă mai departe, e nevoie de un singur om ca să facă nonsemnalul. După ce acceptă palmele pe spate ale lui Gong, Gruner își vede de drum. Va fi greu să vadă trenul apropiindu-se și să dorească să se oprească și să se poată baza doar pe nonsemnal. Să stea lângă șine fără să facă nimic, doar să se roage, cum a spus Gill, căci poate acesta e semnalul lui Dumnezeu pentru ca trenul să se oprească.

Trenul se apropie, avansează pe cele două linii care brăzdează câmpul dintr-un orizont în altul. Și curând e gata să intre în gară. Gruner se concentrează. Stă neclintit, iar când trenul trece pe lângă el, îi e cu neputință să deducă dacă acela este zgomotul unui tren care accelerează sau al unuia care se va opri. Atunci își coboară privirea spre roțile ce urmează liniile ferate și observă că brațele de fier care le împing încep să-și încetinească mersul emfatic. Nu-l vede pe Gong, nu știe unde e, dar îi aude strigătele de bucurie. Trenul se îndepărtează de el, și Gruner poate vedea că, în gară, se oprește de-a binelea. Victorios, contemplă gara, care începe să se umple de pasageri și, cu atenția distrasă de zgomotele forfotei, nu aude țipetele disperate ale lui Gong care îl cheamă. Doar după un moment, când șuieratul trenului sună de două ori, înțelege că țipetele îl avertizează că e foarte departe de gară și, văzând ce distanță mare îl desparte de tren, o ia la fugă cât îl țin picioarele.

La gară, Gill și Cho, ca să urce în tren, trebuie să împingă zeci și zeci de pasageri care coboară încă. Gara e plină de oameni, valize și pachete. Fraze de surpriză și plânsete. Lacrimi de emoție. Lume care se îmbrățișează și exclamă:

– Am crezut că nu vom putea coborî niciodată, și plânge.

– De ani întregi călătoresc în trenul ăsta, dar astăzi, în sfârșit, am reușit să ajung, spun și se îmbrățișează.

– Nici nu-mi mai amintesc satul și, acum, deodată, să ajung… spun și, epuizați, se așază pe băncile din gară.

Lume care se bucură și strigă, lume care nu mai încape în gară. Atunci, se aud un nou șuierat și zgomotul trenului care se pune în mișcare. Gruner, cu sprijinul lui Gong, care îl ajută să se cațăre, urcă în gară fără a pierde timpul ca să se ducă până la scări. Un grup de oameni și-a despachetat instrumentele și cântă o melodie veselă ca să sărbătorească evenimentul. Gong și Gruner înaintează printre copii, bărbați, femei, baloane și serpentine de hârtie și, înainte ca ei să izbutească să ajungă la prima ușă, trenul avansează pe lângă ei. În clipa aceea vede Gruner, între culorile vii ale pasagerilor fericiți care au putut să coboare, silueta subțire și cenușie a unui câine pe care îl cunoaște și se oprește.

– Gruner! strigă Gong, care a ajuns la prima ușă.

– Fără câine nu plec, declară Gruner și, ca și cum cuvintele acestea i-ar fi dat forța de care avea nevoie ca s-o facă, se întoarce până la animal și îl ridică în brațe.

Câinele se lasă dus, chipul lui cuprins de spaimă avansează datorită lui Gruner printre corpuri euforice care nu bagă de seamă pericolul și disperarea pe care le trăiesc cei patru. Gruner ajunge la coada trenului și se deplasează în ritm cu acesta. Intuiește că, de la vreun geam, Gill și Cho îl observă cu lacrimi în ochi și știe că nu poate să-i dezamăgească. O mână puternică, a lui Gruner, se agață de una dintre vergelele care formează gratiile de la scara din spate a trenului, și însuși impulsul vitezei acelei mașinării îi desprinde pe Gruner și pe câine de gară ca de o amintire pe care au călcat cu puțin timp în urmă, dar care acum se îndepărtează și se pierde aidoma unei pete pe câmpul verde.

Ușa din spate a vagonului se deschide, și Gong îl ajută pe Gruner să urce. Înăuntru, Gill și Cho iau câinele și îl felicită pe Gruner. Sunt toți patru, toți cinci, și sunt salvați. Dar, mereu este un dar, la ușa din spate este un geam și

de la geamul acela se pot vedea încă urme ale petei ce se îndepărtează pe câmp.

O pată care, ei o știu, este o gară plină de oameni veseli, ticsită cu articole de birou și probabil plină de bani schimbați. O pată care a fost pentru ei un loc de amărăciune și de teamă și care, totuși, acum, își imaginează, seamănă cu civilizația veselă din capitală. O ultimă senzație, comună tuturor, e aceea de groază: intuiția le spune că, atunci când vor ajunge la destinație, nu va mai fi nimic.

Săpătorul

Aveam nevoie de odihnă, astfel că am închiriat o casă mare într-un sat de pe coastă, departe de oraș. Era la cincisprezece kilometri de sat, pe drumul de pietriș, spre mare. Când mai aveam puțin, pășunile mănoase m-au împiedicat să continui drumul în mașină. În depărtare se vedea acoperișul casei. Mi-am făcut curaj să cobor. Am luat strictul necesar și am mers mai departe pe jos. Se întuneca și, cu toate că nu se vedea marea, puteam să aud valurile atingând țărmul. Eram la doar câțiva metri, când am dat peste ceva.

– Dumneavoastră sunteți?

M-am tras înapoi, speriat.

– Dumneavoastră sunteți, don? Un bărbat s-a ridicat cu greu. N-am irosit nici o zi, eh… Vă jur pe măiculița mea…

Vorbea repezit; și-a netezit cutele de pe haine și și-a potrivit părul.

– S-a întâmplat că tocmai azi-noapte… Imaginați-vă, don, că, fiind atât de aproape, n-aveam să las lucrurile pe altă zi. Veniți, veniți, a zis și a intrat într-un puț adânc dintre buruieni, la numai un pas de locul unde ne aflam.

M-am aplecat și am vârât capul înăuntru. Groapa măsura mai mult de un metru în diametru, și înăuntru nu se putea vedea nimic. Pentru cine lucra oare un muncitor care nici măcar nu-și recunoștea propriul patron? Ce căuta oare, de săpa atât de adânc?

– Don, coborâți?

– Cred că vă înșelați, i-am spus.

– Ce?

I-am spus că n-am de gând să cobor și, cum n-a răspuns, m-am dus spre casă. Abia când am ajuns la scările de la intrare, am auzit un îndepărtat *foarte bine, don, cum spuneți dumneavoastră*.

În dimineața următoare, m-am dus după bagajul pe care îl lăsasem în mașină. Așezat pe pridvorul casei, bărbatul moțăia doborât de somn și ținea între genunchi o lopată ruginită. Când m-a văzut, a lăsat-o și a dat fuga până la mine. A cărat ce era mai greu și, arătând spre niște pachete, a întrebat dacă făceau parte din plan.

– Mai întâi trebuie să mă adun, am spus și, ajungând la ușă, i-am luat din mână ce căra, ca să nu intre în casă.

– Da, da, don. Cum spuneți dumneavoastră.

Am intrat. De la ferestrele bucătăriei am văzut plaja. Abia se iscau câteva valuri, marea era ideală ca să înoți. Am străbătut bucătăria și am iscodit pe fereastra din față: omul era tot acolo. Ba se uita spre puț, ba scruta cerul. Când am ieșit, și-a corectat postura și m-a salutat respectuos.

– Ce facem, don?

Mi-am dat seama că un gest al meu ar fi fost suficient pentru ca bărbatul să o ia la fugă spre puț și să înceapă să sape. Am aruncat o privire spre pășuni, în direcția puțului.

– Cât credeți că mai e?

– Puțin, don, foarte puțin…

– Cât înseamnă puțin pentru dumneavoastră?

– Puțin… nu știu să vă spun.

– Credeți că este posibil să terminați în seara asta?

– Nu pot să vă spun nimic sigur… știți și dumneavoastră: asta nu depinde doar de mine.

– Bine, dacă vreți atât de mult să o faceți, faceți-o.

– Considerați-o ca și făcută, don.

L-am văzut pe om apucând lopata, coborând treptele casei spre pășune și pierzându-se în puț.

Mai târziu am ajuns în sat. Era o dimineață însorită și voiam să cumpăr un costum de baie ca să profit de mare; la urma urmelor, nu aveam de ce să mă preocup pentru un bărbat care săpa un puț într-o casă care nu-mi aparținea. Am intrat în singurul magazin pe care l-am găsit deschis. Când îmi împacheta cumpărăturile, angajatul m-a întrebat:

– Și cum se descurcă săpătorul dumneavoastră?

Am păstrat tăcere câteva secunde, sperând, poate, ca altcineva să răspundă.

– Săpătorul meu?

Mi-a dat punga.

– Da, săpătorul dumneavoastră…

I-am dat banii și l-am privit pe tip, surprins; înainte de a pleca, nu m-am putut abține să nu îl întreb:

– De unde știți despre săpător?

– De unde știu despre săpător? a zis, de parcă nu m-ar fi înțeles.

M-am întors la casă, și săpătorul, care aștepta adormit în pridvor, s-a trezit imediat ce am deschis poarta.

– Don, a spus, ridicându-se în picioare, am făcut progrese mari, poate că suntem din ce în ce mai aproape…

– Am de gând să mă duc la plajă până nu se înnoptează.

Nu-mi amintesc de ce mi se păruse o idee bună să îl anunț. Dar omul s-a arătat fericit de veste și dispus să mă însoțească. A stat afară până m-am schimbat și puțin mai târziu ne îndreptam spre mare.

– Nu e nici o problemă dacă lăsați puțul? am întrebat.

Săpătorul s-a oprit.

– Preferați să mă întorc?

– Nu, nu, vă întreb.

– Păi, orice s-ar întâmpla… era cât pe ce să se întoarcă… ar fi îngrozitor, don.

– Îngrozitor? Ce se poate întâmpla?

– Trebuie să săpăm mai departe.

– De ce?

A scrutat cerul și n-a răspuns.

– Bine, nu vă faceți griji, am continuat să merg, veniți cu mine.

Săpătorul m-a urmat, nehotărât.

Odată ajunși pe plajă, la câțiva metri de mare, m-am așezat ca să-mi dau jos pantofii și șosetele. Bărbatul s-a așezat lângă mine, a lăsat la o parte lopata și și-a scos cizmele.

– Știți să înotați? am întrebat. De ce nu veniți cu mine?

– Nu, don. Eu vă privesc, dacă sunteți de acord. Am adus și lopata, dacă vă trece prin cap vreun nou plan.

M-am sculat și am mers către mare. Apa era rece, dar știam că bărbatul mă privește și nu voiam să dau înapoi. Când am revenit, săpătorul dispăruse.

Cu un sentiment de fatalitate, am căutat posibile urme spre apă, în caz că se hotărâse cumva să facă ce îi sugerasem, însă n-am găsit nimic, și atunci am decis să mă întorc. Am examinat puțul și împrejurimile. În casă, am străbătut camerele neîncrezător. M-am oprit pe palierele scării, l-am strigat cu voce tare de pe coridoare, oarecum rușinat. Mai târziu, am ieșit. M-am dus până la puț, m-am uitat înăuntru și l-am strigat din nou. Nu se vedea nimic. M-am întins cu fața în jos pe sol, am vârât mâna înăuntru și am

pipăit pereții: era o muncă migăloasă, de aproximativ un metru diametru, ce se adâncea spre mijlocul pământului. M-am gândit la posibilitatea de a coborî, însă am renunțat numaidecât. Când m-am sprijinit în mână ca să mă ridic, marginile s-au prăbușit. M-am agățat de pășuni și, paralizat, am auzit zgomotul pământului căzând în negură. Genunchii mi-au alunecat pe mal și am văzut cum se năruie gura puțului și se pierde înăuntru. M-am ridicat în picioare și am contemplat dezastrul. M-am uitat cu teamă în jur, dar săpătorul nu se vedea pe nicăieri. Atunci m-am gândit că aș putea să repar marginile cu puțin pământ umed, deși aveam nevoie de o lopată și de puțină apă.

M-am întors la casă. Am deschis dulapurile, am controlat camerele din spate, în care intram pentru prima oară, am căutat în spălătorie. În cele din urmă, într-o cutie de lângă alte ustensile vechi, am găsit o lopată de grădinărit. Era mică, dar era bună pentru început. Când am ieșit din casă, m-am întâlnit față în față cu săpătorul. Am ascuns lopata la spate.

– Vă căutam, don. Avem o problemă.

Pentru prima oară, săpătorul mă privea cu neîncredere.

– Spuneți, l-am îndemnat.

– A mai săpat cineva.

– A mai săpat cineva? Sunteți sigur?

– Cunosc lucrarea. Cineva a săpat.

– Și dumneavoastră unde erați?

– Ascuțeam lopata.

– Bine, am zis, încercând să fiu ferm, dumneavoastră săpați cât puteți și nu vă mai îndepărtați. Eu supraveghez împrejurimile.

A șovăit. A făcut câțiva pași, dar apoi s-a oprit și s-a întors spre mine. Aiurit, lăsasem brațul să cadă și lopata îmi atârna lângă picioare.

– Veți săpa, don? m-a privit.

Instinctiv, am ascuns lopata. El părea să nu recunoască în mine bărbatul care fusesem pentru el cu câteva clipe înainte.

– Veți săpa? a insistat.

– Vă ajut. Dumneavoastră săpați un răstimp, și eu continui când obosiți.

– Puțul e al dumneavoastră, a spus, dumneavoastră nu puteți să săpați.

Săpătorul a ridicat lopata și, privindu-mă în ochi, a înfipt-o din nou în pământ.

Furia ciumelor

Gismondi a fost surprins că nu veneau în fugă spre el copiii și câinii, ca să-l întâmpine. Neliniștit, a privit spre terenul unde, minusculă de-acum, se îndepărta mașina care avea să se întoarcă după el în ziua următoare. De câțiva ani buni vizita locuri de graniță, comunități sărace pe care le adăuga în registrul populației și pe care le retribuia cu alimente.

Dar, pentru prima oară, în fața acestui sătuc, care se prăvălea în vale, Gismondi a perceput o liniște absolută. A văzut casele, puține. Trei sau patru siluete imobile și câțiva câini tolăniți pe pământ. A înaintat sub soarele amiezii. Căra pe umeri două genți mari care, atunci când alunecau, îi răneau brațele și îl obligau să se oprească. Un câine și-a ridicat capul ca să-l vadă sosind, fără să se scoale. Construcțiile, un amestec straniu de lut, piatră și tablă, se succedau fără nici o ordine, lăsând spre centru o stradă pustie. Părea nelocuită, însă putea să ghicească locuitorii din spatele ferestrelor și ușilor. Nu se mișcau, nu-l spionau, dar erau acolo, și Gismondi a văzut, lângă ușă, un bărbat așezat; rezemat de o coloană, spatele unui copil; coada unui câine ieșind dintr-o casă. Amețit de căldură, a lăsat să-i cadă genții și și-a șters cu mâna sudoarea de pe frunte. A contemplat construcțiile.

Nu era nimeni cu care să vorbească, astfel că a ales o casă fără ușă și a cerut voie înainte de a se arăta în prag. Înăuntru, un bărbat bătrân scruta cerul printr-o gaură în acoperișul de tablă.

– Scuzați-mă, a spus Gismondi.

În celălalt capăt al camerei, două femei stăteau una în fața celeilalte, la o masă și, mai în spate, pe un pat vechi, doi copii și un câine dormitau sprijiniți unii pe ceilalți.

– Scuzați-mă… a repetat.

Bărbatul nu s-a clintit. Când Gismondi s-a obișnuit cu întunericul, a descoperit că una din femei, cea mai tânără, îl privea.

– Bună ziua, a spus, venindu-și în fire, lucrez pentru guvern și… Cu cine trebuie să vorbesc?

Gismondi s-a înclinat ușor în față.

Femeia n-a răspuns, expresia îi era de indiferență. Gismondi s-a ținut de peretele cu tocul ușii; se simțea amețit.

– Pesemne că e cineva… Vreun referent, știți cu cine trebuie să vorbesc?

– Să vorbiți? a întrebat femeia cu o voce uscată, istovită.

Gismondi n-a răspuns; se temea să descopere că ea nu pronunțase niciodată un cuvânt și că zăpușeala de la amiază îl afecta. Femeia a părut să-și piardă interesul și nu l-a mai privit. Gismondi s-a gândit că putea estima populația și completa registrul după cum credea el, nici un agent nu avea să se deranjeze să verifice datele într-un loc ca acela, dar, oricum, mașina care venea după el nu avea să treacă până a doua zi. S-a apropiat de copii, măcar putea să-i facă pe ei să vorbească. Câinele, care își odihnea botul pe piciorul unuia dintre ei, nici nu s-a clintit. Gismondi a salutat. Doar unul dintre copii, lent, l-a privit în ochi și a schițat un gest abia perceptibil cu buzele, aproape un zâmbet. Picioarele îi atârnau din pat desculțe, dar curate, ca și cum niciodată n-ar fi atins pământul. Gismondi s-a aplecat și a atins ușor cu mâna un picior. Nu știu ce anume l-a împins să facă asta, poate doar simțea nevoia să știe că acel copil era capabil să se miște, că era viu. Copilul l-a privit speriat. Gismondi s-a ridicat. Aflat în picioare în mijlocul camerei, l-a privit pe copil cu teamă.

Dar nu de chipul acela se temea, nici de liniște, nici de nemișcare. Și-a rotit privirea asupra polițelor pline de praf și asupra meselor goale, până s-a oprit la singurul recipient care era la vedere. L-a luat și a golit conținutul acestuia pe masă. A rămas absorbit câteva secunde. Apoi a mângâiat praful împrăștiat, fără să înțeleagă ce vedea. A controbăit prin sertare și pe rafturi. A deschis vase de metal, cutii, sticle. Nu era nimic. Nimic de mâncare și nici de băut. Nici pături, nici instrumente, nici haine. Doar câte o unealtă inutilă. Rămășițe de căni care cândva avuseseră ceva în ele. Fără să se uite la copii, de parcă ar fi vorbit doar pentru el, a întrebat dacă le e foame. N-a răspuns nimeni.

– Sete?

Un fior i-a făcut vocea să-i tremure.

Îl priveau uimiți, ca și cum n-ar fi priceput sensul acelor cuvinte. Gismondi a părăsit camera, a ieșit în stradă, a alergat spre pungi și s-a înapoiat cu ele.

S-a oprit în fața copiilor, agitat. A golit încărcătura pe masă. A luat o pungă la întâmplare, a deschis-o cu dinții și a lăsat să-i cadă o mână de zahăr în

palmă. Copiii l-au privit aplecându-se lângă ei și oferindu-le ceva din mână. Dar nici unul nu părea să înțeleagă. Atunci, Gismondi a simțit o prezență, a perceput, poate pentru prima oară în acea vale, briza unei mișcări. S-a ridicat și s-a uitat într-o parte și în alta. Niște zahăr a căzut pe jos. Femeia stătea în picioare și îl urmărea din prag. Nu era privirea pe care o avusese până atunci, nu privea o scenă, nici un peisaj, îl privea pe el.

– Ce doriți? a zis.

Era, aidoma celorlalte, o voce somnoroasă, dar încărcată cu o autoritate care l-a surprins. Unul dintre copii se dăduse jos din pat și acum contempla mâna plină de zahăr.

Femeia a privit pachetele împrăștiate și s-a întors cu furie spre el. Câinele s-a ridicat și a înconjurat neliniștit masa. Pe la uși și pe la ferestre începeau să se ivească bărbați și femei, capete care se alăturau în spatele altor capete, un tumult crescând. Alți câini s-au apropiat. Gismondi s-a uitat la zahărul din mâna lui. De data asta, în sfârșit, toți își concentrau atenția asupra lui. Abia l-a văzut pe copil, mâna lui mică, degetele umede mângâind zahărul, ochii fascinați, o anumită mișcare a buzelor ce păreau să-și amintească gustul dulce. Când copilul și-a dus degetele la gură, au paralizat cu toții. Gismondi și-a retras mâna. A văzut la cei care-l priveau o expresie pe care, la început, n-a reușit s-o înțeleagă.

Atunci a simțit, profundă în stomac, rana sfâșietoare. A căzut în genunchi. A lăsat zahărul să se verse și amintirea foamei creștea asupra văii cu furia ciumelor.

Vis de revoluție

Luminile strălucesc de două ori, semn că totul se va termina. O atmosferă densă învăluie clientela într-un abur de fericită mahmureală. Puțini și-au turnat o singură dată, și aproape toți își ridică în aer paharele acum goale. E momentul unui ultim rând. Se ridică deodată, va trebui să-și ia din nou băutura de la o tejghea care se va închide în orice clipă. Nu e timp pentru înfrățire, pentru discuție, pentru a alege ceva solid care să meargă cu berea. Priviri de presupuși trădători reflectă euforia și zbuciumul. E momentul să refacă ce este important, strictul necesar. Corpurile se adună, îngrămădite. Cuvintele nu sunt amabile. Cei care înaintează își croiesc drum spre șansă.

O nouă sclipire neliniștește clientela, cei puternici împing în direcția tejghelei, cei scunzi profită de avantajele înaintării printre picioare, cei înalți contemplă, evaluează și se roagă pentru distanța ce îi desparte de finalul fericit. Toți par să găsească avantajul adecvat și încropesc cu toții o masă compactă, dintr-un singur corp disperat, care, frenetic, copiază forma tejghelei. Pahare norocoase, într-o ordine suspect de lentă, se umplu și se retrag.

Nu mulți pleacă ducând în mâini elixirul unei alinări ce va dura puțin. Atunci se întâmplă. Mâinile prietenoase care umpleau paharele blochează casa de marcat, astupă sticlele, le adună și le pun la locul lor. Lasă goală tejgheaua care, cu câteva secunde în urmă, expunea nectarul sacru într-o sută de moduri diferite. Mulțimea zăbovește absorbită. Clienți nesatisfăcuți îi urmăresc pe ospătarii care încă nu reușesc să se facă nevăzuți. Când se domolește forfota, întoarcerea la mese e înceată și tristă. Dar ceva se produce: cei puțini care zăbovesc la mese bând ultimul rând văd decepția celor care revin fără nimic și, fără a uita imaginea băuturii cu bule, se gândesc să împartă și se privesc unii pe alții, în așteptarea vreunui semnal.

Altă sclipire ia cu sine luminile de la tejghea. Zgomot de veselă care se strânge, se îngrămădește, se spală, se îngrămădește din nou, se clătește, se usucă, se îngrămădește iarăși și în cele din urmă se ordonează sau se dă la o parte. Ascunsă, dar fermă, o voce anunță că barul se va închide în câteva minute. Puținul rămas din băuturi, împărțit între toți clienții, stârnește

râsete batjocoritoare și comentarii contradictorii. Ultimele picături de alcool își fac efectul în îmbrățișări generoase, prietenești palme pe spate, ce se transmit de la o masă la alta, felicitări și cuvinte măgulitoare sincere, care recunosc chipuri noi și înnoadă relații de ultim moment. Un toast spontan se repetă într-un gest general, zgomotul a sute de pahare care sună în același timp conștientizează masa de importanța evenimentului. Chipurile zâmbesc și bunele dorințe se dăruiesc tuturor. Se știe că afară e frig, că soțiile așteaptă în case, că vor trebui să iasă, să se culce, să se trezească singuri în zori. Cu ultima scânteiere a luminii, în sunetul paharelor au participat cu toții. Dar atunci luminile principale se aprind și îi lasă descoperiți. Aerul viciat ce-i apăra de vânt scapă când se deschide ușa de la ieșire. Se aud lovituri din bucătărie. Vocea fermă, dar tot ascunsă, cere retragerea.

„Va trebui să ne ridicăm", se aude. „Vom rămâne așezați", propun, „cu corpul pe scaune, nu vor putea aranja mesele." Se repetă zgomotele care provin din bucătărie. Zgomot de lemn pe lemn, de lemn pe fier, de fier pe fier. Zgomot de arme ce evocă o ceartă ancestrală și îi face să-și mențină, acum mai mult ca înainte, corpul rigid pe scaune.

Prin mințile lor se perindă cruciadele războinicilor, ordinele superiorilor, râsetele soțiilor. „Corp pe scaun", se strigă de la o masă. „Corp pe scaun", se răspunde de la altele. Și într-o singură frază, ce se repetă din gură în gură, vocea definitivă a unei hotărâri comune. Dar ceva se întâmplă. Un act inteligent al taberei opuse dezactivează dintr-odată visul colectiv. I-au bătut cu propriile lor arme, căci din bucătărie se face auzit, istovit și dizarmonic, cu siguranță emis de un difuzor improvizat, imnul național. Dușmanul a fost îndrăzneț și nu au încotro.

Războinici, superiori și soții i-au învățat ani întregi lecția de a se ridica imediat la primele note ale imnului național. Nu obediența, ci durerea îi ridică, unul câte unul, pe clienții învinși. Rămân pe loc, în alertă, însă fără speranță. Personalul năvălește cu violență și dă la o parte scaunele care, răsturnate, sunt așezate curând pe mese, într-o activitate care răpește ospitalitatea podelei.

Se dau jos perdelele. Deși siguranța intră în scenă, mulțimea se hrănește cu iluzii. Într-un gest care precizează că este ultimul, clientela este invitată, încă o dată, ultima oară, să se retragă. Să meargă în ritmul imnului este reacția treptată, dar în cele din urmă, acțiunea tuturor. În conștiința generală, din nou ideea milenară, amintirea absentă la fiecare, deși prezentă în masă, că

imnul se ascultă înainte de bătălie. Mulți țin încă în mână paharele goale. Degetele acelor mâini se agață de sticlă, iar mâinile libere, care se strâng la rândul lor, formează pumni care poate nu se vor mai deschide. Știu că finalul s-ar putea să nu fie fericit, știu că soțiile lor ar putea să afle totul, dar cauza e justă și grupul e de încredere.

Când stingătoarele de incendii se activează, se ivește incertitudinea. Să te gândești la ce va fi mâine nu e atât de simplu. Îi cuprinde decepția, mulți cred că totul s-a terminat. Vor ieși uzi pe stradă, și mâine, cu capul plecat, vor reveni la bar, vor cere din nou alcool și vor lupta din nou pentru ca ieșirea să întârzie cât mai mult posibil. Atunci, se deschid puținele umbrele de care dispune rezistența. Căldura se intensifică. Să respiri e greu. Proasta dispoziție exasperează grupul rebel. Bărbați în uniformă împing corpuri afară. Mișcări bruște lovesc picioare care nu vor să se miște, se simt neputință, supărare și o teribilă senzație de înfrângere. Bărbatul care hotărăște soarta localului așteaptă în stradă. De pe trotuarul din față memorează fără efort chipurile din fruntea corpurilor aruncate spre exterior. Ajunși în stradă, unde nu e muzică, nici alcool, nici încălzire, totul pare pierdut. Grupul se împrăștie.

Nu mai e nici un mod de a stimula bucuria când s-au dat cu toții bătuți, când fiecare, beat, străbate o stradă diferită, având impresia că din umeri le atârnă brațe grele, și din mâini, degete ale căror vârfuri par să se târască pe cimentul aspru al unui oraș pe care nici unul dintre ei nu l-a ales. În casele lor îi așteaptă nevestele, care au pe vârful limbii cuvintele impulsive pe care le vor striga. Cuvântul care vrea să fie scuipat, buzele care-l rețin până ce expresia se eliberează și gurile acelor femei prea slabe, obeze, înalte, scunde, tinere și bătrâne, dar toate soții la urma urmei, par să rămână mai relaxate. Nu mai sunt forțe pentru a schimba destinul.

La sfârșitul zilei e patul, și în vis ele nu apar niciodată. Dar se întâmplă alte lucruri. Nu e nevoie să muncești toată ziua ca să te întorci la bar. Ajungi când închizi ochii. Bărbatul care deschide și închide barul controlează acțiunile, recunoaște chipurile de la ferestruica din peretele tejghelei. Din nou amintirea ancestrală, alcoolul și muzica înainte de a începe războiul. Luminile nu clipesc și mai sunt câteva ore până ce totul începe să se năruiască. Dar ceva s-a schimbat. Tejgheaua rămâne goală.

Mâinile care administrează băutura la tejghea se mișcă agitate, bănuiesc în liniștea aparentă primii pași ai unei conspirații. Clientela își studiază

chipurile. În mințile lor, bănuiala că acela nu este un vis, că s-au ridicat, s-au dus la muncă și că de aceea este real tot ce se întâmplă acum. Certitudinea că ochii lor citesc în ochii celorlalți o intenție clară și perfidă. Și, în spatele ferestruicii, bărbatul vede totul: mâini liniștite, care acum se mișcă la unison, iau paharele și le aruncă pe jos. Ușa de la intrare se închide, se închid toate ușile și se strâng pumnii. Cineva cheamă paznicii, dar nimeni nu se mai alătură conflictului. Mâinile, sprijinite de marginea meselor, ajută corpurile să se ridice cu hotărâre. Muzica marchează pașii marșului. Scaunele au rămas goale. În atmosferă, o anume senzație contagioasă crește. Bărbatului îi tremură picioarele, corpurile care înaintează spre el se alimentează din alcoolul pe care el însuși li l-a oferit. Și o idee încolțește în mintea tuturor. La bărbat, speranța ca acela să fie un vis și dorința de a aparține, vreodată, acelei revoluții de bărbați curajoși. La ceilalți, strania certitudine, încărcată de angoasă, că tot ce se întâmplă este, într-adevăr, real. Departe de ei, posibila imagine a mâinilor aspre de soții sau de șefi care să-i trezească fără milă din visurile lor ca să-i redea muncii, care să-i trezească fără milă, ca în fiecare dimineață, pentru ca în cele din urmă să lase, pe pernă sau pe birou, saliva lipicioasă a unui vis de revoluție.

Să omori un câine

Cârtiță zice: numele, iar eu răspund. L-am așteptat în locul indicat și a venit să mă ia în Peugeot-ul pe care acum îl conduc. Tocmai ne-am cunoscut. Nu mă privește, se spune că nu privește niciodată pe nimeni în ochi. Vârsta, zice, patruzeci și doi, spun, iar când zice că sunt bătrân, mă gândesc că el are cu siguranță mai mult. Poartă niște ochelari mici, negri și pesemne că de aceea e poreclit Cârtiță. Îmi ordonă să conduc până la piața cea mai apropiată, se așază comod pe scaun și se relaxează. Încercarea e ușoară, dar e foarte important s-o treci, și de aceea sunt agitat. Dacă nu fac lucrurile bine, nu intru, iar dacă nu intru, nu primesc bani; nu există alt motiv pentru a intra. Să omor un câine cu lovituri de băț în portul din Buenos Aires este încercarea ca să se vadă dacă ești capabil să faci lucruri mai rele. Ei spun: lucruri mai rele, și se uită în altă parte, disimulând oarecum, de parcă noi, cei care n-am intrat încă, n-am ști că mai rău este să omori un om, să bați un om, să bați un om până îl omori.

Când bulevardul se împarte în două străzi, optez pentru cea mai mohorâtă. O linie de semafoare roșii se schimbă în verde, unul după altul, și permite să înaintezi repede până ce între clădiri se ivește un spațiu obscur, verde. Mă gândesc că poate în piața aceea nu sunt câini, iar Cârtiță ordonă să ne oprim. Dumneavoastră nu aveți băț, zice. Nu, zic. Dar n-o să omorâți un câine cu lovituri de băț dacă n-aveți cu ce. Îl privesc, dar nu răspund, știu că va spune ceva, pentru că acum îl cunosc, e ușor să-l cunoști. Dar se bucură de tăcere, se bucură reflectând că fiecare cuvânt pe care îl voi spune înseamnă puncte în defavoarea mea. Atunci înghite cu noduri și pare să gândească: n-ai să omori pe nimeni. Și în cele din urmă spune: Astăzi aveți o lopată în portbagaj, puteți s-o folosiți. Și nu încape îndoială că, în spatele ochelarilor, ochii îi strălucesc de plăcere.

În jurul fântânii din mijloc dorm mai mulți câini. Ținând lopata cu fermitate în amândouă mâinile, căci ocazia poate să apară în orice moment, mă apropii. Unii se trezesc. Cască, se ridică, se privesc între ei, mă privesc, mârâie și, pe măsură ce mă apropii, se dau la o parte. Să omori pe cineva în special, pe cineva ales, e ușor. Dar să trebuiască să alegi cine va trebui să

moară cere timp și experiență. Câinele cel mai bătrân, sau cel mai frumos, sau cel cu înfățișarea cea mai agresivă. Trebuie să aleg. Cu siguranță Cârtiță se uită din mașină și zâmbește. Gândește pesemne că nimeni care nu e ca ei nu e în stare să ucidă.

Mă înconjoară și mă miros, unii se îndepărtează ca să nu fie deranjați și adorm la loc, uită de mine. Pentru Cârtiță, dincolo de geamurile întunecate ale mașinii și de sticla ochelarilor săi, pesemne că sunt mic și ridicol, agățat de lopată și înconjurat de câini care acum dorm din nou. Unul alb, cu pete, latră la altul negru, și, când cel negru îl mușcă, vine un al treilea câine, latră și își arată colții. Atunci, primul îl mușcă pe cel negru, și cel negru, cu dinții ascuțiți, îl apucă de gât și îl scutură.

Ridic lopata și lovitura cade pe coastele celui cu pete, care cade cu un urlet. E liniștit, va fi ușor să-l transport, dar când îl apuc de picioare, reacționează și mă mușcă de braț, care începe numaidecât să-mi sângereze. Ridic din nou lopata și îi dau una în cap. Câinele cade iarăși și mă privește de pe jos, cu respirația întretăiată, dar liniștit.

Încet mai întâi, apoi mai încrezător, îi lipesc labele una de alta, îl iau și îl duc spre mașină. Între copaci se mișcă o umbră, bețivul care se ivește zice că asta nu se face, că după aceea câinii știu cine a fost și i-o plătesc. Ei știu, zice, știu, înțelegeți? și se culcă pe o bancă. Ajungând la mașină, îl văd pe Cârtiță așezat, așteptându-mă în aceeași poziție în care stătea înainte, și totuși, văd portbagajul Peugeot-ului deschis. Câinele cade ca o piatră și, când închid portbagajul, mă privește. În mașină, Cârtiță continuă să privească în față.

Zice: Dacă l-ați fi lăsat jos, se ridica și pleca. Da, spun. Nu, zice, înainte de a pleca trebuia să deschideți portbagajul. Da, spun. Nu, trebuia s-o faceți și n-ați făcut-o, zice. Da, spun și mă căiesc imediat, dar Cârtiță nu zice nimic și se uită la mâinile mele. Îmi privesc mâinile, privesc volanul și văd că totul e murdar, e sânge pe pantalonii mei și pe covorul mașinii. Ar fi trebuit să purtați mănuși, zice. Rana doare. Veniți să omorâți un câine și nu vă aduceți mănuși, adaugă. Da, spun. Nu, spune. Știu, spun și tac. Prefer să nu scot o vorbă despre durere. Pornesc motorul, și mașina o ia ușor din loc.

Încerc să mă concentrez, să descopăr care dintre străzile care îmi ies în cale ar putea să mă ducă în port, astfel încât Cârtiță să nu mai aibă nimic de zis. Nu pot să-mi mai permit luxul încă unei greșeli, poate ar fi bine să opresc la o farmacie și să cumpăr o pereche de mănuși, dar mănușile de farmacie nu sunt bune, și magazinele cu obiecte de metal sunt închise la ora asta. Nici

punga de nailon nu e bună. Pot să-mi dau jos canadiana, s-o înfășor pe mână și s-o folosesc pe post de mănușă.

Da, am să lucrez astfel. Mă gândesc la ce am spus: să lucrez, îmi face plăcere să știu că pot vorbi ca ei. O iau pe strada Caseros, cred că e cea care coboară până în port. Cârtiță nu mă privește, nu-mi vorbește, nu se mișcă, își menține privirea ațintită în față și respirația suavă. Cred că i se spune Cârtiță pentru că în spatele ochelarilor are ochi mici.

După câteva pâlcuri de case, strada Caseros se intersectează cu Chacabuco. Apoi Brasil, care dă în port. Învârt volanul și intru cu mașina înclinându-se într-o parte. În portbagaj, corpul se lovește de ceva și apoi se aud zgomote, ca și cum câinele ar mai încerca încă să se ridice. Cârtiță, cred că surprins de forța animalului, zâmbește și îmi face semn s-o iau la dreapta. Intru pe Brasil frânând și cu mașina înclinată pe o parte, din nou e zgomot în portbagaj, câinele încearcă să se descurce printre lopată și celelalte lucruri. Cârtiță zice: frânați. Frânez. Zice: accelerați. Zâmbește, accelerez. Mai mult, zice, accelerați mai mult. Apoi zice frânați, și frânez. Acum, când câinele s-a lovit de mai multe ori, Cârtiță se relaxează și zice: continuați. Și nu mai spune nimic. Continui. Strada pe care conduc nu are semafoare, nici linii albe, iar construcțiile sunt din ce în ce mai vechi. În orice moment ajungem în port. Cârtiță îmi face semn s-o iau la dreapta. Zice să înaintez încă trei pâlcuri de case și să fac la stânga, spre râu. Mă supun. Imediat ajungem în port și opresc mașina pe o plajă de staționare ocupată de îngrămădiri mari de containere. Îl privesc pe Cârtiță, dar el nu mă privește. Fără să pierd timpul, cobor din mașină și deschid portbagajul. N-am pregătit geaca în jurul brațului, dar nu mai am nevoie de mănuși, e totul gata, trebuie să termin repede, ca să plecăm. În portul pustiu se văd doar, în depărtare, lumini slabe și galbene ce luminează puțin câteva vapoare. Poate câinele e deja mort, mă gândesc că ar fi cel mai bine, că prima oară trebuia să-l lovesc mai tare și acum ar fi cu siguranță mort. Mai puțin de lucru, mai puțin timp cu Cârtiță. Eu l-aș fi omorât direct, dar Cârtiță face lucrurile astfel. Capricii. Să-l aduci pe jumătate mort până în port nu face pe nimeni mai curajos. Să-l omor în fața tuturor acelor câini era mai dificil.

Când îl ating, când îi unesc labele ca să-l dau jos din mașină, deschide ochii și mă privește. Îi dau drumul și cade pe podeaua portbagajului. Cu laba din față zgârie covorul pătat de sânge, încearcă să se ridice, și partea din spate a corpului îi tremură. Încă respiră, și respiră agitat. Cârtiță pesemne

cronometrează. Îl ridic din nou, și ceva trebuie să-l doară, pentru că urlă, deși nu se mai mișcă. Îl sprijin de caldarâm și îl târăsc ca să-l îndepărtez de mașină. Când mă întorc la portbagaj să iau lopata, Cârtiță coboară. Acum e lângă câine, îl privește. Mă apropii cu lopata, văd spatele lui Cârtiță și în urmă, pe pământ, câinele. Dacă nimeni nu află că am omorât un câine, nimeni nu află nimic. Cârtiță nu se întoarce ca să-mi spună acum. Ridic lopata. Acum, gândesc. Dar n-o las să cadă. Acum, zice Cârtiță. N-o las să cadă nici pe spatele lui Cârtiță, nici pe câine. Acum, zice, și atunci lopata cade tăind aerul și lovește capul câinelui care, pe pământ, urlă, tremură un moment, apoi totul rămâne în tăcere.

Pornesc motorul. Acum Cârtiță îmi va spune pentru cine voi lucra, ce nume voi avea și pentru câți bani, pentru că asta contează. Luați-o pe Huergo și apoi cotiți în Carlos Calvo, zice.

Conduc de ceva vreme. Cârtiță zice: la următoarea, frânați pe dreapta. Mă supun și, pentru prima oară, Cârtiță mă privește. Coborâți, zice. Cobor, și el trece pe scaunul șoferului. Mă aplec la nivelul geamului și îl întreb ce se va întâmpla acum. Nimic, zice: dumneavoastră ați șovăit. Pornește motorul, și Peugeot-ul se îndepărtează în liniște. Când mă uit în jur, îmi dau seama că m-a lăsat în piață. În aceeași piață. Din mijloc, de lângă fântână, o ceată de câini se ridică încetul cu încetul și mă privesc.

Măsura lucrurilor

Despre Enrique Duvel știam că e bogat din familie și că, deși era văzut uneori cu câte o femeie, încă locuia cu maică-sa. Duminica dădea raite prin piață în mașina lui decapotabilă, fără să privească și fără să salute nici un vecin, după care dispărea până la sfârșitul săptămânii următoare. Eu aveam magazinul de jucării pe care l-am moștenit de la tatăl meu, iar într-o zi l-am surprins pe stradă, uitându-se bănuitor în vitrina magazinului meu. I-am spus Mirtei, nevastă-mea, care a zis că poate l-am confundat cu altcineva. Dar după aceea l-a văzut chiar ea. Se oprea câteodată, după-amiaza, în fața magazinului și se uita câteva clipe în vitrină. Prima oară când a intrat, a fost cât se poate de nehotărât, parcă rușinat și nu prea sigur de ce căuta. A venit la tejghea și a examinat de acolo rafturile. Am așteptat să vorbească. S-a jucat un moment cu cheile mașinii și în cele din urmă a cerut modelul unui avion la scară redusă pentru montat. A revenit peste câteva zile după modelul următor. În vizite succesive a completat colecția de mașini, vapoare și trenuri. A început să treacă în fiecare săptămână și de fiecare dată lua câte ceva. Până într-o seară, când eu închideam obloanele magazinului și l-am găsit afară, singur în fața vitrinei. Tremura, avea fața roșie și ochii umezi, de parcă ar fi plâns și părea speriat. Nu i-am văzut mașina și câteva secunde am crezut că i-o fi furat-o careva.

– Și mașina, Duvel?

A schițat un gest confuz.

– E mai bine dacă rămân aici, a spus.

– Aici? Și mama dumneavoastră?

M-am căit de întrebare, m-am temut că îl jignisem, dar a spus:

– Nu vrea să mă mai vadă. S-a închis în casă cu toate cheile. Zice că n-o să-mi mai deschidă niciodată și că mașina e tot a ei. Mai bine dacă rămân aici, a repetat.

M-am gândit că Mirta nu avea să fie de acord, însă îi datoram acelui om aproape douăzeci la sută din câștigurile mele lunare și nu puteam să-l alung.

– Dar aici, Duvel… Aici nu e loc să dormiți.

– Vă plătesc noaptea, a spus. S-a căutat prin buzunare. N-am bani… Dar pot să muncesc, sigur găsesc ceva ce pot face.

A-i permite să rămână nu mi se părea o decizie bună, dar l-am poftit înăuntru. Am intrat pe întuneric. Când am aprins luminile, vitrinele i-au luminat ochii. Ceva îmi spunea că Duvel n-o să doarmă toată noaptea și m-am temut să-l las singur. Între rafturi se înălța o stivă mare de cutii sosite în ultimul moment și pe care nu putusem să le ordonez și, cu toate că ar fi fost posibil să-mi creeze probleme dacă îi dădeam lui sarcina asta, m-am gândit că măcar îl va ține ocupat.

– Ați putea să ordonați cutiile?

A încuviințat.

– Eu le expun toată dimineața, trebuie doar să separați articolele după etichetă. M-am dus la marfă, și el m-a urmat. Puzzle-urile cu puzzle-urile, de exemplu. Vă uitați unde sunt și așezați totul laolată, acolo, în spatele rafturilor. Iar dacă…

– Înțeleg perfect, m-a întrerupt Duvel.

În ziua următoare, am ajuns la magazin mai devreme cu câteva minute. Obloanele erau ridicate, iar luminile de care nu mai era nevoie, stinse. Abia înăuntru mi-am dat seama că hotărârea de a-l lăsa pe Duvel singur fusese o greșeală îngrozitoare. Nimic nu mai era la locul lui. Dacă intra în clipa aceea un client și cerea păpușoiul care-l întruchipa pe un anumit supererou, mi-ar fi putut lua toată dimineața să-l găsesc. Reordonase magazinul de jucării după cromatică: plastilină de modelat, cărți de joc, bebeluși mergând în patru labe, cărucioare cu pedale, totul era amestecat. În vitrine, pe rafturi, pe polițe: nuanțele de culoare se întindeau dintr-o margine în alta a magazinului. M-am gândit că aveam să-mi amintesc mereu de imaginea aceea ca de începutul dezastrului. Și eram hotărât să-i cer să plece, hotărât de-a binelea, când am observat că o femeie și copiii ei contemplau interiorul magazinului ca și cum ceva minunat, pe care eu nu reușeam să-l văd, s-ar fi mișcat printre rafturi. Li s-au alăturat alți părinți și alți copii, care nu s-au putut stăpâni să nu se oprească în fața vitrinei, iar mai târziu, clienți cărora alți clienți le vorbiseră despre schimbare. Înainte de amiază, magazinul era plin: nu s-a vândut niciodată atât de mult ca în dimineața aceea. Era greu să găsești obiectele cerute, însă Duvel a dovedit a avea o memorie excelentă, și era de ajuns ca eu să numesc articolul pentru ca el să aprobe și să dea fuga să-l aducă.

– Spuneți-mi pe nume, mi-a cerut în ziua aceea, dacă doriți…

Culorile scoteau în evidență articolele care înainte nu atrăseseră niciodată atenția. Picioarele de broască, verzi, urmau, de exemplu, după broaștele râioase care ocupau ultimele rânduri ale nuanței turcoaz, în vreme ce puzzle-urile cu glaciari, care veneau din maro din cauza bazei de pământ a fotografiilor, închideau cercul, unindu-și vârfurile de zăpadă cu mingi de volei între lei albini de pluș.

Nici în ziua aceea, nici în altă zi de atunci, nu s-a închis magazinul la ora siestei, iar momentul închiderii a început să fie amânat din ce în ce mai mult. Enrique a dormit în magazin și în noaptea aceea și în atâtea alte nopți care au urmat. Mirta a fost de acord să amenajăm pentru el un spațiu în depozit. În primele zile, a trebuit să se mulțumească cu o saltea aruncată pe jos. Curând, am făcut rost de un pat și, mai târziu, am cumpărat pentru cameră o masă cu două scaune și un set de prosoape pentru baie, pe care Mirta a brodat litera E cu auriu. O dată pe săptămână, în timpul nopții, Enrique reorganiza magazinul. Încropea diverse scene utilizând formele cărămizilor gigantice; modifica, deplasând jucăriile îngrămădite lângă geam, lumina interiorul localului; construia castele care străbăteau rafturile; inventa jocuri, întreceri, concursuri care îi fermecau pe copii și îi reținеau pe părinți în magazin. A fost zadarnică insistența noastră de a-i oferi un salariu, nu-l interesa.

– E mai bine dacă rămân aici, spunea, mai bine decât salariul.

Nu ieșea din magazin nici în ruptul capului. Mânca ce îi trimitea Mirta seara: carne, apoi felii de pâine cu mezeluri și, în cele din urmă, feluri de mâncare preparate pentru toate mesele zilei.

Enrique nu s-a atins niciodată de modelele pentru montat. Acestea ocupau rafturile cele mai înalte ale magazinului, și acolo au rămas mereu. A fost singurul lucru pe care l-a păstrat la locul lui. Prefera, în schimb, puzzle-urile și jocurile de masă. Dimineața, dacă eu ajungeam înainte de vreme, îl găseam pe Enrique așezat la masă, cu paharul lui de lapte, jucând cu cele două culori ale damelor chinezești ori încastrând ultimele piese ale unui mare peisaj autumnal. Devenise tăcut, dar continua să fie atent cu clienții, mai ales cu copiii, cu care avea un mod special de a comunica. A deprins obiceiul de a-și face patul dimineața, de a curăța masa și de a mătura podeaua după ce mânca. Când termina, venea la mine sau la Mirta, care din pricina volumului mare de muncă începuse să servească la tejghea, și spunea

„Am făcut patul“, sau „Tocmai am terminat de măturat“, sau pur și simplu „Am terminat“, iar comportamentul acesta, obedient, cum îl numea Mirta, începea oarecum să ne îngrijoreze.

Într-o dimineață, am descoperit că nu se mai juca cu aceleași lucruri. Recrease pe masă, cu păpuși, animale de fermă și cărămizi lego, o mică grădină zoologică și își bea paharul de lapte deschizând parmaclâcul cailor pe care îi făcea să galopeze, unul câte unul, până la un pulover închis la culoare care închipuia muntele. L-am salutat și m-am întors la tejghea, ca să încep lucrul.

Când a venit la mine, părea rușinat.

– Am terminat cu patul, a spus, și am ordonat și restul camerei.

– Bine, am zis, vreau să spun… Nu contează dacă faci sau nu patul. E camera ta, Enrique.

Am crezut că înțelege, dar s-a uitat în pământ și mai rușinat și a spus:

– Scuze, nu se va mai întâmpla. Mulțumesc.

Enrique n-a mai reordonat nici jocurile de masă. A așezat cutiile pe rafturile superioare, lângă replicile de montat, și se urca după ele numai dacă vreun client cerea acest articol.

– Trebuie să vorbim cu el, zicea Mirta; lumea o să creadă că nu mai vindem puzzle-uri…

Dar nu i-am spus nimic. Vânzarea mergea bine și nu voiam să-l rănesc. Cu timpul, a început să refuze anumite mâncăruri. Îi plăceau carnea, piureul și pastele cu sosuri simple. Dacă îi duceam altceva, nu mânca, astfel că Mirta a început să gătească doar ce îi plăcea lui. Din când în când, clienții îi lăsau monede, iar când a strâns suficiente, a cumpărat de la magazin o ceașcă mare de plastic, albastră, care avea în față o mașină sportivă în relief. O folosea ca să ia micul dejun, iar dimineața, când raporta starea patului și a camerei, a început să adauge:

– Mi-am spălat și ceașca.

Mirta mi-a povestit preocupată că, într-o după-amiază, când Enrique se juca cu un băiat, a înșfăcat deodată un supererou în miniatură și nu s-a înduplecat să i-l lase și celuilalt. Când băiatul a izbucnit în plâns, Enrique a plecat furios și s-a închis în depozit.

– Știi cât îl iubesc pe Enrique, a spus în seara aceea soția mea, dar astea sunt lucruri pe care n-ar trebui să i le permitem.

Cu toate că își păstra ingeniozitatea când era vorba de reorganizat marfa, nu se mai juca cu păpușile și cu cărămizile, ca să le așeze cu jocurile de masă și cu replicile de montat pe rafturile superioare ticsite de marfă. Jucăriile care se reordonau încă și erau la îndemâna clienților alcătuiau o parte prea redusă și monotonă, ce abia îi atrăgea pe copiii mai mici. Încetul cu încetul, vânzările au scăzut din nou și magazinul a început iarăși să se golească.

N-a mai fost nevoie de ajutorul Mirtei, care a încetat să mai servească la tejghea și, din nou, eram singuri, eu și cu el. Îmi amintesc ultima după-amiază când l-am văzut pe Enrique. Nu vrusese să mănânce la prânz și se plimba de colo colo printre rafturi, cu ceașca goală. L-am văzut trist și singur. Simțeam, în ciuda tuturor lucrurilor, că eu și Mirta îi datoram mult și am vrut să-l încurajez: m-am cățărat pe scara mobilă, pe care n-o mai folosisem din ultima zi când fusesem singur în magazin și am urcat până la rafturile cele mai înalte. Am ales pentru el o locomotivă veche, de import. Era cea mai bună replică în miniatură pe care o aveam. Pe pachet scria că se montează din mai bine de o mie de piese și, dacă i se puneau baterii, se aprindeau farurile. Am coborât cu cadoul și l-am chemat de la tejghea. Mergea cu capul în pământ printre rafturi. Când l-am chemat încă o dată, s-a aplecat deodată, ca speriat, și acolo a rămas.

– Enrique…

Am lăsat cutia și m-am apropiat încet. Stătea pe vine și plângea, strângându-și genunchii cu brațele.

– Enrique, vreau să-ți dau…

– Nu vreau să mă mai bată nimeni, a spus.

A inspirat și a continuat să plângă în tăcere.

– Dar, Enrique, nimeni…

Am îngenuncheat lângă el. Aș fi vrut să am cutia la îndemână, să-i ofer ceva, ceva special, însă nu puteam să-l las singur. Mirta ar fi știut ce să facă, cum să-l liniștească. Atunci, ușa s-a deschis cu violență. De acolo de jos, am văzut, pe sub rafturi, două tocuri înalte înaintând pe culoar.

– Enrique…! s-a auzit o voce puternică, autoritară.

Tocurile s-au oprit, și Enrique m-a privit speriat. Părea că vrea să-mi spună ceva.

– Enrique!

Tocurile s-au mișcat din nou, de data asta direct spre noi, și o femeie ne-a găsit în spatele raftului.

– Enrique! s-a apropiat furioasă. Cât te-am căutat, prostule! a strigat și i-a dat o palmă care l-a făcut să-și piardă echilibrul.

Apoi l-a apucat de mână și l-a ridicat dintr-o smucitură. Femeia m-a insultat, a izbit cu piciorul ceașca băiatului, care căzuse pe podea, și l-a luat pe Enrique mai mult târâș. L-am văzut împiedicându-se și prăbușindu-se în fața ușii. În genunchi, s-a întors să mă privească. Apoi a schițat o strâmbătură, ca și cum ar fi fost gata să izbucnească în plâns. Când a întins mâna, mi s-a părut că degetele lui mici încercau să se desprindă de ale mamei, care, furioasă, s-a aplecat să-l ridice.

Adevărul despre viitor

Până când cineva descoperă că problemele sunt ale tale și că ar putea cu dragă inimă să te ajute la restriște. Poate de aceea Valmont putea fi un mesaj, micul Valmont, cu oribilul păr inelat pe labe și pe urechi, iar femeia de la cabinetul veterinar l-a împins, bietul câine, în cușcă, zicând ce frumos e cățelușul italian, privind-o pe Madelaine ca s-o lase și pe ea să pună mâna pe el, să-l dezmierde, s-o lase să spună ce cățeluș frumos, ce frumos e cățelușul italian. Până când cineva descoperă.

Acum, peste câțiva ani, Madelaine scrutează peisajul pe geamul Jaguarului și nu pot s-o ating, pentru că nu mă mai iubește. Este aprilie, e noapte, drumul este autostrada ce duce la Ezeiza. Până acum, Valmont, micul câine Valmont, și cu mine, am legat o prietenie de nezdruncinat și călătorim împreună pe bancheta din spate a mașinii. În timp ce celălalt Valmont, al doilea Valmont, călătorește în față, conducându-mi Jaguarul, iar Madelaine, pe scaunul copilotului, zâmbește și îi spune vorbe dulci la ureche. Eu, având câmpul întunecat într-o parte și în alta și sub privirea stăruitoare a lui Valmont, mă întreb dacă am luat-o pe drumul bun, dacă o fi adevărat că, după cum ne-a informat mama, în sătucul acesta locuiește cea mai bună vrăjitoare din provincia Buenos Aires și dacă doamna aceea o fi gata să rezolve odată pentru totdeauna problemele pe care le avem de atâta timp.

Cu câțiva ani în urmă, pe o rută asemănătoare, dar în drum spre înmormântarea unui prieten comun, eu luasem mâna lui Madelaine, și ea, pentru prima oară, nu se mai uita la peisaj, ca să mă privească pe mine. Mai târziu, i-am oferit o cafea în fața casei San Fernando, și peste câteva zile ne petreceam împreună vacanța de vară pe o plajă de lângă Atlántida, în Uruguay. Ne-am căsătorit la începutul iernii, și în luna de miere ea a ales să parcurgem coasta mediteraneeană din Europa, începând cu Portugalia și terminând cu Grecia. Dar n-am ajuns în Grecia: o prevestire ne-a făcut să ne oprim în Sicilia.

Nu se întâmplă niciodată evenimente inutile, dar se întâmplă, în schimb, evenimente care n-ar trebui să se întâmple, și poate că ultimii ani din viața mea sunt un fidel exemplu al acestei observații. La târgul dintr-o piață din

Catania, într-o duminică înnorată cu puțină activitate, frumoasa Madelaine s-a dus la corturile cu viziuni și profeții. M-a convins să intrăm, doar din curiozitate, că ne vom distra un moment și apoi vom mânca ceva în vreo cafenea. Într-un cort auriu, o femeie i-a luat mâinile și i le-a sprijinit pe o pernă mare, acoperită cu un batic. A închis ochii și și-a încruntat sprâncenele. Madelaine a imitat-o. Concluziile la care a ajuns țiganca nu puteau fi mai rele: soția mea era o femeie sensibilă, și eu, un bărbat rațional, care nu se pricepea deloc la dragoste. Adică nu eu eram alesul, și Madelaine avea să cunoască bărbatul potrivit dintr-o clipă în alta. Înalt și atrăgător, bun tovarăș, avea să aibă grijă de ea pentru totdeauna. Un străin leal, cel mai probabil un italian din Sicilia, pe care ea avea să-l recunoască fără nici un efort. Iar eu, colegul din luna ei de miere, am plătit pentru acea predicție și m-am străduit să vorbesc despre subiecte amuzante de actualitate, astfel încât cafeaua cu pâine prăjită să ne ajute să uităm totul și să ne aducă restul zilei.

În dimineața următoare, am căutat-o pe Madelaine. Am străbătut hotelul, barurile din împrejurimi și i-am întrebat de ea pe puținii cunoscuți de prin partea locului. Am găsit-o după-amiază, cu părul vopsit blond și cu fusta cea nouă, scurtă, îmbrăcată toată în auriu și verde, și i-am înfruntat ochii, care nu mă mai priveau, ca să cerceteze în toate părțile, în căutarea acelui bărbat care avea să sosească în curând. Accent străin, italian din Sicilia, sensibil și bun tovarăș. După părerea ei, orașul era frumos, iar oamenii, amabili și veseli. Multe mi-au fost încercările, implorările spre final, de a ne continua călătoria sau de a ne întoarce la Buenos Aires, însă Madelaine s-a împotrivit; locul îi plăcea mult și trebuia să se bucure de el în profunzime, așa spunea; spunea că în momentul acela al călătoriei era mai bine dacă fiecare pleca pe cont propriu și vizita insula cum poftea.

Văzându-mă mereu tot plimbându-mă singur și fără țel pe coridoarele hotelului, cunoscuții mei au sfârșit prin a mă invita la reuniunile din restaurantul ce dă în stradă, care se prelungeau mereu de la asfințit până în zori. N-a trebuit să dau prea multe explicații, ei înșiși o văzuseră pe Madelaine zâmbind fără să mă privească, cântând singură când se întorcea noaptea și cântând iarăși dimineața, înainte de a pleca. Ovidio, care se alătura grupului târziu, dar rămânea până la capăt, văzând cum, la sosirea lui Madelaine, ne ridicam cu toții neliniștiți, mi-a spus într-o zi că în Italia sunt tot atâtea suferințe din dragoste câte scoici pe plajă, și-a scărpinat nasul

imens și a cerut fructe de mare pentru toți. Peste câteva minute, am văzut cum gura lui izbutea să deschidă o mică midie, ca s-o mănânce. Ovidio s-a uitat la mine și mi-a zis la ce te uiți. Un moment, mi s-a făcut milă, am compătimit-o pe Madelaine; să găsească un italian atrăgător și bun tovarăș nu avea să-i fie prea ușor. Mai târziu, când a venit plângând, cu fardul scurgându-i-se pe obraji și cu inima rănită de supărare, am constatat ce ușor îmi venea mie să mă simt vinovat de nenorocirile altora.

M-am așezat pe pat și am văzut-o pe Madelaine mergând de colo colo prin cameră, vorbind singură, afirmând că e o proastă, o nenorocită, rugând-o pe femeia de la târg să-i ierte stângăcia.

Ca întotdeauna, ca întotdeauna în acele ultime săptămâni, greșise bărbatul: în alt suflet sălășluia norocul ei. În cele din urmă a ajuns la o concluzie pe care i-a explicat-o oglinzii: avea să evalueze din nou sfaturile țigăncii și de data aceasta avea să le urmeze întocmai. Nu mi-a fost greu să înțeleg că treaba cu „bărbatul nepotrivit“ nu se referea la mine și, orbit de o nouă speranță, am ajutat la făcutul valizelor, ca să ne întoarcem la Buenos Aires.

Însă destinul nu e orb, nu se lasă înșelat de timp, nici de oameni, nici măcar de eventuali amanți italieni, și îmi pregătea o surpriză. Poate că înainte de a părăsi hotelul era totul pus la cale; poate chiar înainte de nașterea mea, mama a ales pentru mine un destin de bunătate, de sinceritate, care a făcut ca totul în aeroportul din Roma să conducă la nefericirea mea și la fericirea altora.

O monedă strălucitoare, străină s-a rostogolit pe jos. Fără a vedea în ea semnul ghinionului, n-am rezistat tentației de a atrage atenția proprietarului. Nu m-am ferit să-i ating umărul, să-i explic că îi căzuse o monedă. *Grazie, grazie*, a zis bărbatul, și un zâmbet larg, dezvelind niște dinți albi impecabili, i s-a ivit pe chip. Dantura perfectă și doi ochi deschiși la culoare care m-au privit parcă străpungându-mă, ochi care puteau să vadă, chiar înainte să apară, imaginea frumoasei Madelaine care înainta spre noi. Fața proaspătă, ochii luminoși privind alți ochi luminoși. Atunci am auzit un *Ciao ragazza,* un *Principessa*, iar râsul suav al lui Madelaine a confirmat un destin riguros predeterminat. Vorbe dulci mi s-au impregnat în palton, eu însumi am ajuns să le repet istovit în timpul unei lungi călătorii de râsete și întâlniri întâmplătoare, mai întâi de mâini, apoi de guri cu gust de șampanie.

Come ti chiami, bambina? și vocea dulce a frumoasei Madelaine răspunzând la toate întrebările. *Bel nome, io sono Valmont.* În inimă păstram speranța de a ști că Valmont era un nume de vin, un nume de câine, un nume francez și în nici un caz un nume italian. Dar, oră de oră, zâmbetele au decretat hotărâri ferme, iar în aeroportul de la Buenos Aires, eu și Valmont, eu și cățelușul Valmont, vreau să spun, a trebuit să ne ocupăm de valize și să ne întoarcem acasă ca să locuim singuri destul de mult timp. Singuri ne sărbătorim zilele de naștere și singuri o invităm pe mama la cină câteodată. Bineînțeles că la toate acele întâlniri mama a întrebat de dulcea Madelaine și, cu toate că întotdeauna am răspuns cu obiectivitate, ea întotdeauna i-a luat apărarea. După părerea mamei, soțioara mea era sensibilă și frumoasă, iar eu, care eram cum eram, zicea mama arătându-mă cu degetul, nu aveam dreptul să pretind nimic.

Până când, într-o după-amiază ploioasă, a sunat soneria; era frumoasa Madelaine. Mai frumoasă ca niciodată, udă leoarcă și tremurând de frig, mi-a arătat că iarna trebuia să aprind focul și am putut vedea că aproape de șemineu pielea femeilor este veșnic mai portocalie, mai caldă decât de obicei, și când m-am gândit că mă iubește din nou, a spus că dragostea aceea, a noastră, era diferită de ce credeam eu, era o dragoste ca a mamei pentru mine, sau ca a ei pentru micul Valmont. Era o dragoste care ne făcea să ne ajutăm și să ne protejăm ca frații, și exact de asta avea ea nevoie acum, s-o accept din nou în casă, s-o accept cu toate lucrurile ei. Și a doua zi, căci prințesele frumoase nu pot fi refuzate, Madelaine se întorsese.

Multe lucruri s-au schimbat atunci. Eu și micul Valmont a trebuit să cedăm spațiu. A trebuit să facem mai mult loc în dulapuri, să aruncăm lucruri vechi ca să încapă noile ei podoabe, să-mi golesc biroul pentru ca ea și celălalt Valmont să aibă un loc adecvat unde să doarmă și să fie liniștiți.

La o cină pe care am organizat-o acasă, mama l-a cunoscut pe Valmont și a felicitat-o pe Madelaine, a îmbrățișat-o și i-a spus că ea rămânea dulcea ei fetiță, că era din ce în ce mai frumoasă și că noul ei iubit era foarte chipeș; Valmont, care le privea cu afecțiune, a zâmbit și a mai pus înghețată pentru femei. El nu lucra, dar ajuta în casă și gătea mereu seara. După cum spuneau mama și frumoasa Madelaine, mâncărurile lui erau delicioase, și eu aveam multe de învățat de la el.

Dar fericirea e scurtă și nu lipsesc niciodată motive ca să nu te bucuri de ea.

Frumoasa mea Madelaine, dormind fără mine în camera de alături, nu mă lăsa să închid ochii și îmi perturba orice moment al zilei în care mă gândeam la ea, adică pe toate. Iar mama, care, atunci când trebuie, e sinceră și dură, dar deopotrivă înțelegătoare și își cunoaște bine fiul, a observat într-o zi că eu eram trist, stăteam pe o bancă și eram trist, iar ea mi-a spus că trebuia să soluționăm problema. A făcut ceai și m-a pus să-i povestesc ce se întâmpla.

Eu m-am supus, și ea a ascultat; apoi am păstrat tăcere până când ea a luat hotărârea că a te încrede în predicția unei țigănci de la târg nu era corect, sau că, în orice caz, era rău să ai încredere într-o singură predicție. Trebuia să consultăm încă una și să scăpăm de îndoieli. Vrăjitoarea trebuia să fie cea mai bună din Buenos Aires. Mama și-a pus paltonul, fularul acoperindu-i bine gâtul, și a ieșit din casă. Peste trei ore, a sunat ca să-mi dicteze o adresă pe care am notat-o cu înfrigurare.

Jaguarul iese de pe autostrada Jorge Newbery și o ia pe șoseaua cincizeci și opt. Încetul cu încetul, orașul rămâne departe și se vede doar ce luminează farurile mașinii: o porțiune din șosea și, în laterale, o linie fină de pământ, care lasă să se ghicească câmpul întunecat. Din când în când, în depărtare, câte un mic afiș luminat face să varieze peisajul, afișe care trec ca să se piardă în urmă și care anticipează pâlcuri de case și lumini, pâlcuri mici și luxoase. „Sfântul Thomas“, „Căminul din Pădure“, „Câmpul Albastru“, „Lauquen“.

Îl pivesc pe Valmont, pe micul Valmont așezat lângă mine, și ne întrebăm, eu și câinele, dacă n-or fi *countries*, cluburi sau cimitire și dacă, în orice caz, n-o fi același lucru; ne întrebăm dacă acum ne îndreptăm spre soluția problemelor noastre, sau dacă asta, tocmai asta, este ceea ce lăsăm în urmă.

Valmont micșorează viteza și virează, ca s-o ia pe o potecă de pământ. Pare să cunoască drumul și nu mă pot abține să nu mi-o imaginez pe mama indicând roluri și reprezentații ca să iasă perfectă cursa pe care mi-o întind. Să se simtă singur îl întristează până și pe bărbatul cel mai binedispus. Dar teama se spulberă curând, căci intrând prin spate în satul San Vicente, cu ulițele de noroi și având ca unică lumină pe cea galbenă a caselor, într-o colibă mică unde zgomotul șoselei nu se mai aude, mașini ale înaltei burghezii așteaptă momentul prezicerii. Îndată ce staționează celălalt Valmont, cel mic și eu dăm fuga la casă și rezervăm loc la rând.

Frumoasa Madelaine zâmbește și nici unul dintre noi nu se arată agitat, toți credem că știm care ne va fi destinul și am venit doar ca să-l confirmăm.

Curând, suntem invitați să intrăm. Celălalt Valmont, micul Valmont și eu, ocupăm un singur fotoliu. Madelaine îngenunchează în fața unei mese, foarte aproape de noi și o lasă pe femeie să-i ia mâinile și să i le sprijine pe un batic portocaliu, pe o pernă mare. O febră provocată de stres mi se ridică pe picioare și în privirea liniștită a micului Valmont mi se pare că descopăr adevărul despre viitor. Femeia întreabă de numele lui Madelaine, și frumoasa Madelaine își spune numele. Apoi, cât ține predicția, se aude doar vocea femeii. Aceleași cuvinte și aceeași voce de acum câteva luni repetă, bietul de mine, același vaticiniu ca pe un verdict al cerului: italian din Sicilia, străin leal, sensibil și bun tovarăș. Celălalt Valmont își sprijină mâna pe umărul lui Madelaine și cei doi se privesc cu tandrețe. Nu e greu să vezi în ochii lor că Valmont a descoperit de mult pielea portocalie și caldă a frumoasei Madelaine. Când un frig nemilos îmi străpunge oasele, n-am încotro și trebuie să-mi accept destinul.

Mă trezesc pe bancheta din spate. Mașina străbate în sens invers drumul întunecat care acum câteva ore mă umplea de speranță și de bucurie. Ca un coșmar, Madelaine și Valmont vorbesc veseli. Gândul la cine o fi plătit predicția și să-l văd pe micul Valmont căscând îmi distrag atenția de la marea schimbare ce se apropie. Îl privesc pe micuț și înțeleg că, deși într-un prim moment a putut să fie purtător al unui mesaj teribil, acum este singura ființă în care pot să am încredere. Să o iau de la capăt nu e o ideea rea, poate că și pe mine mă așteaptă predicții bune, vreun viitor realist și fericit căutându-și stăpân prin orice cort auriu și verde.

Mă bag printre scaunul șoferului și al pasagerului, îi privesc cu hotărâre și le explic că ei nu mă iubesc, că mie îmi sunt clare lucrurile și de aceea, de acum înainte, totul trebuie să se schimbe. Celălalt Valmont, care nu vorbește niciodată prea mult, zice că e de acord, și când, cu o strălucire stranie în ochi, o privește pe Madelaine a mea, ea surâde și mă sărută pe obraz. După aceea izbutesc să mă concentrez doar asupra sunetului mașinii, care își micșorează viteza până se oprește.

Pe șosea, vântul e rece și mă împiedică să aud ce spune Madelaine, care mă privește de la geam și își mișcă buzele.

Poate spune te iubesc, sau n-am să te uit, ori poate spune că totul e o capcană și că m-a făcut să cobor din mașină obligată de celălalt Valmont. Dar nu mai scoate o vorbă și închide geamul. Buzele ei roșii imprimă pe geam o amprentă care e un sărut și care e pentru mine, dar care acum se

îndepărtează încet cu mașina, cu tot ce mă înconjura înainte și care, la distanță, se estompează în curând. Micul Valmont mă privește de pe bancheta din spate, o imagine ștearsă și întunecată, ca un semn rău în orizontul șoselei.

Împovărătoarea valiză a lui Benavides

Se întoarce în cameră cu o valiză. Rezistentă, îmbrăcată în piele maro, sprijinită pe patru roți și oferindu-și cu eleganță mânerul la nivelul genunchilor. Nu se căiește de faptele lui. Crede că loviturile de cuțit pe care i le-a aplicat soției sunt îndreptățite și, dacă ar mai fi vreo urmă de viață în corpul acela, ar termina treaba fără remușcări. Benavides știe, pentru că așa e viața, că puțini ar înțelege motivele crimei. Atunci optează pentru următorul plan: să evite ca sângele să se scurgă învelind corpul în pungi de gunoi. Să deschidă valiza lângă pat și, cu efortul pe care îl implică să îndoaie corpul unei femei moarte după douăzeci și nouă de ani de viață conjugală, să-l împingă până pe podea, ca să cadă pe valiză și, apăsând fără afecțiune în spațiile libere masa care prisosește, să introducă pe de-a-ntregul corpul. Când va termina, mai degrabă din meticulozitate decât din precauție, să strângă cearșafurile însângerate și să le pună în mașina de spălat rufe. Învelită în piele pe patru roți acum strivite, greutatea femeii nu se diminuează deloc și, cu toate că Benavides e scund, trebuie să se aplece puțin ca să ajungă la mâner, postură care nu-l face mai impunător și nici nu e practică, iar pe deasupra nu accelerează câtuși de puțin operația. Însă el, om ordonat, în câteva ore e pe stradă, în noapte, înaintând, cu pași mici și cu valiza în spatele lui, spre casa doctorului Corrales.

Doctorul Corrales nu locuiește departe de acolo. Benavides sună la soneria unui portal mare, acoperit cu plante, deasupra căruia se pot vedea etajele superioare ale reședinței. O voce feminină la interfon zice *Da.* Iar Benavides zice *Benavides, trebuie să vorbesc cu domnul Corrales.* Aparatul scoate niște zgomote tipice unui interfon electric montat acolo de câțiva ani și apoi rămâne în liniște. Cât așteaptă, Benavides se ridică zadarnic în vârful picioarelor și din când în când iscodește printre stufoasele plante ale naturii ce se ivește dincolo de zidul de cărămizi, dar nu reușește să vadă nimic. În cele din urmă, sună din nou. Vocea în interfon zice *Da* și Benavides zice încă o dată *Benavides, care vrea să vorbească cu doctorul Corrales.* Aparatul repetă aceleași zgomote și apoi rămâne în liniște. Benavides așteaptă câteva minute și, poate obosit de încordarea din timpul zilei, culcă valiza pe

pământ și se așază pe ea. Să aștepte, gândește, și poate gândul acesta îl relaxează, căci se trezește mai târziu, când portalul se deschide, și niște bărbați își iau rămas-bun. Atunci, Benavides se ridică și îi privește pe bărbați fără să-l recunoască între ei pe doctorul Corrales.

– Trebuie să vorbesc cu doctorul Corrales, zice Benavides.

Unul dintre bărbați îl întreabă cum îl cheamă.

– Benavides.

Bărbatul îi cere, cu un gest amabil, să aștepte un moment și intră din nou în casă. Ceilalți bărbați stau de vorbă în fața portalului. Când Benavides se îndepărtează puțin, bărbații îl privesc curioși.

Peste câteva minute, bărbatul care se îndepărtase revine:

– Domnul doctor vă așteaptă, îi spune lui Benavides, care se întoarce după valiză și intră în casă însoțit de bărbat.

Nu e ciudat să-l găsești pe doctorul Corrales exercitându-și talentele în prezența discipolilor. Cu spatele drept, la pian, înconjurat de frumoși și tineri admiratori, se lasă în voia muzicii cât timp îi ia o sonată care-l obligă să-și dubleze efortul secundă cu secundă. Benavides zăbovește între coloanele înșirate în mijlocul sălii până când interpretarea se încheie, și oamenii, care înainte îl înconjurau pe doctorul Corrales, îl felicită și rup semicercul pe care îl alcătuiau. Doctorul Corrales primește recunoscător cupa de șampanie ce i se oferă. Un bărbat se duce la doctor și îi spune ceva la ureche, privindu-l pe Benavides. Corrales zâmbește și îi face lui Benavides un semn. Benavides își ia valiza și se apropie.

– Ce mai faceți, domnule Benavides…

– Domnule doctor, trebuie să vorbesc cu dumneavoastră între patru ochi.

– Spuneți, domnule Benavides, aici sunt oameni de încredere…

– Să vă spun nu e o problemă, domnule doctor. Dar… Benavides își privește valiza… trebuie să vă arăt ceva.

Doctorul Corrales își aprinde o țigară și scrutează valiza.

– Bine, ce mai contează. Vă acord cinci minute, domnule Benavides. Veniți, urmați-mă în cabinetul meu.

Treptele pe care, urmat de Benavides, doctorul Corrales le urcă, conduc la încăperile de la primul etaj. Sunt lungi și scunde, din marmură netedă, albă, nu îngreunează prea mult pașii lenți ai lui Benavides, care duce povara acelei valize prea mari. Dar scara care începe la etajul întâi și pe care o urcă doctorul Corrales e diferită. Prea îngustă, cu trepte scurte și înalte, încadrată

de un coridor întunecat cu pereți tapetați cu arabescuri în nuanțe de maro, negru și bordo, face din efortul lui Benavides o luptă colosală. Pas cu pas, căratul valizei îl scaldă în sudoare, în vreme ce corpul sprinten și liber al doctorului Corrales se îndepărtează și se pierde pe trepte în sus. Și poate solitudinea aceasta umedă și întunecată în care Benavides se află îl face să reflecteze și să se îndoiască de prezent. Nu de prezentul imediat, adică, de scară, de efort și de sudoare, ci de crimă. Poate că în momentul acela își zice că totul ar putea fi un vis, că iar a scornit despre uciderea soției și acum urcă treptele ce duc la cabinetul medicului, pe care l-a deranjat la două și jumătate dimineața, smulgându-l din mijlocul celebrilor și prestigioșilor săi invitați, ca să-i spună *uitați, domnule doctor, îmi pare rău, dar totul a fost o greșeală.* Ce să facă atunci? Să mintă ar fi o prostie, iar să o ia la fugă pe scări în jos ar fi zadarnic, întrucât la următoarea sesiune ar trebui să spună oricum adevărul, și la aceasta ar trebui să adauge o scuză care să justifice faptul că a plecat de acasă la două dimineața, cu o valiză grea în mână. După ultima treaptă, Benavides constată că doctorul Corrales îl așteaptă lângă ușița cabinetului său și îl invită să intre. Înăuntru, doctorul aprinde o veioză mică, a cărei lumină palidă abia luminează spațiul din jurul lor și îl poftește pe Benavides să se așeze de cealaltă parte a biroului.

Fără să dea drumul mânerului, Benavides acceptă. Doctorul își pune o pereche de ochelari și caută în fișier numele Benavides.

– Bine, ce ne împinge să devansăm cu treizeci și opt de ore următoarea dumneavoastră sesiune?

Benavides se așază la loc pe scaun.

– Domnule doctor, totul este o neînțelegere, vă datorez scuze, vedeți…

Doctorul Corrales îl scrutează pe deasupra ochelarilor.

– E un vis, vreau să spun… Sunt confuz, un moment, am crezut că mi-am ucis soția și că am îndesat-o în valiză, iar acum înțeleg că în realitate…

Doctorul Corrales îl întrerupe:

– Să vedem dacă am înțeles, domnule Benavides… Dumneavoastră năvăliți în casa mea, la reuniunea mea intimă, la două și jumătate dimineața, cu o valiză în care spuneți că vă cărați soția, asasinată și îndesată acolo, iar pe deasupra pretindeți să mă convingeți că totul e un vis, ca să plecați de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat…

Benavides apucă și mai strâns mânerul, privindu-l înspăimântat pe doctor, care îi zice:

– Dumneavoastră credeți că eu sunt tâmpit, domnule Benavides.

– Nu, domnule doctor.

– Ridicați-vă!

– Da, domnule doctor.

Benavides se ridică fără să slăbească mânerul, obstacol care îl face să se aplece ușor spre dreapta.

– Uitați, domnule Benavides, este evident că dumneavoastră sunteți extrem de exaltat și de epuizat de chestiunea aceasta. Să încercăm să ne calmăm, de acord?

– Da, domnule doctor.

– Lăsați-vă soția aici și urmați-mă.

Corrales se ridică și înaintează spre ușă, dar Benavides este incapabil să dea drumul mânerului.

– Relaxați-vă, domnule Benavides. Dumneavoastră aveți nevoie de odihnă. Vă dau o cameră, dormiți puțin, și între timp eu mă gândesc ce facem cu soția dumneavoastră, e în ordine?

– Nu, domnule doctor, eu aș prefera…

Corrales îl ia pe Benavides de braț și îl îndeamnă să iasă din cabinet fără valiză. Avansează pe un coridor cu covor pe jos, în care la intervale de câțiva metri sunt câte două uși față în față, până când, în cele din urmă, Corrales se oprește la a treia pereche de uși și o deschide pe cea din dreapta.

– Camera dumneavoastră, anunță, odihniți-vă, pentru că mâine vă vom soluționa problema.

Benavides se trezește în lumina unei noi zile și o clipă crede că e în patul său, lângă soție, într-o nefericită dimineață oarecare. Curând, înțelege situația și se ridică. Ce să facă cu nenorocirea lui? Ce nostalgie, când se gândește că la doar câteva camere distanță, soția lui îl așteaptă ghemuită într-o valiză. Reflectează la faptul că, prevăzând modul în care vor sfârși lucrurile, va fi scutit de a lua hotărâri greșite, însă viața, și în special a lui, se adaptează repetării monotone a stupidelor fapte spontane, ca cele care acum îl fac să zăbovească în pat, așteptând atent să-l cheme doctorul Corrales. Are încredere că va auzi dincolo de ușă vocea doctorului, *treziți-vă, domnule Benavides, problema dumneavoastră este rezolvată*, sau *bună ziua, domnule Benavides, sunt aici cu soția dumneavoastră, care se simte mai bine*, sau pur și simplu, *treziți-vă, domnule Benavides, totul a fost un coșmar, să luăm împreună micul dejun, niște felii de pâine prăjită cu miere*, pentru că, la urma

urmelor, conchide Benavides, modalitatea de rezolvare contează mai puțin decât rezolvarea rapidă a problemei.

Dar timpul se scurge și nu se întâmplă nimic. Orice obiect se compune din milioane de particule care se deplasează și, chiar și așa, Benavides nu reușește să perceapă în cameră nici o urmă de mișcare. În final se ridică. Ce ți-e și cu somnul de dimineață, gândește Benavides, ce greu e! S-a culcat îmbrăcat, astfel că acum se limitează să-și încalțe pantofii și să-și înnoade șireturile.

Deschide ușa, lumina ferestrelor imense de la capătul coridorului îl deranjează la ochi, dar oricum se decide să înainteze până în cabinet. Ce este acolo, sau mai bine zis, ce nu este, produce angoasă. În camera deschisă, nimic care să semene cu o valiză. Astfel, nenorocirea îl găsește pe Benavides chiar și în casă străină, întrucât cineva i-a luat soția. Cu pași repezi, alergând pe lungile coridoare, cu pauze scurte, când încetinește la colțuri, străbate ultima porțiune de la etajul întâi, coboară scările, traversează holul central spre alte coridoare și parcurge părți din casă necunoscute pentru el: mai multe coridoare, noi camere, grădini de iarnă răspândite în mod capricios prin toată casa, o bucătărie mare în care năvălește extenuat, pentru ca trei bucătărese în uniforme curate să-l privească, fără să fie surprinse, câteva secunde.

Dar nicăieri doctorul Corrales, în nici un ungher valiza sau orice altă valiză și nicidecum soția lui în picioare și vorbind. În bucătărie, femeile se întorc la treburile lor culinare.

– Îl caut pe doctorul Corrales.

– Își ia micul dejun, zice una dintre femei.

Benavides își îndreaptă un moment privirea spre coridoarele goale și apoi revine în prag.

– Unde?

– Își ia micul dejun, repetă femeia, nu se știe unde.

– Ar putea să fie în orice parte a casei, adaugă altă femeie. Nu-i așa, Carmen? adaugă altă femeie, și imediat toate își reiau lucrul.

Benavides înțelege că discuția s-a încheiat, așa că se întoarce pe coridor, pentru ca, în spatele lui, să-l găsească pe doctorul Corrales, care în mâna dreaptă ține o ceașcă aburindă de cafea și în cea stângă, un pateu cu brânză, din care a mâncat jumătate. Benavides are de gând să-l întrebe ce făceați,

unde erați, dar și-l imaginează pe Corrales răspunzând *îmi luam micul dejun, chiar aici*.

Zice Corrales:

– Dumneavoastră, azi-noapte, ați sosit într-o stare deplorabilă, domnule Benavides, mult alcool. V-am pus să dormiți și v-am depozitat valiza în garaj; vă chem o mașină?

– Nu, dumneavoastră nu înțelegeți; azi-noapte a avut loc un incident, o problemă, acasă la mine, vedeți…

– Eu înțeleg, domnule Benavides, dumneavoastră știți că aici nu trebuie să explicați nimic, duceți-vă liniștit și gata, zice Corrales în timp ce rupe restul de pateu cu brânză în două bucăți ca să i-o ofere lui Benavides pe cea mai mică.

– Nu, mulțumesc, zice Benavides, referindu-se la ofertă, și revine numaidecât asupra subiectului, e vorba de soția mea.

– Da, știu, aproape totul are legătură cu asta, dar ce să faceți…

– Nu, nu înțelegeți, soția mea e moartă.

– De ce insistați, domnule Benavides? Dacă eu vă spun că înțeleg… A mea e moartă de când ne-am căsătorit. Din când în când, vorbește: o ține una și bună că sunt gras, dar nu trebuie să le dai importanță…

– Nu, uitați, dați-mi valiza și vă arăt.

– În garaj, v-am spus. Iar acum vă las, că am pacienți, e în regulă? Duceți-vă acasă, domnule Benavides: faceți un duș și, înainte de a vă culca, luați pastilele astea, veți vedea cum dormiți.

Benavides refuză pastilele pe care i le dă Corrales ca să spună:

– Veniți, vă rog, trebuie să vă arăt ce am adus în valiză.

Corrales scrutează un moment chipul implorator al lui Benavides și, în cele din urmă, decepționat, se înduplecă. Nu face parte dintre medicii care îi însoțesc pe pacienți, dar fiecare pacient are maniile lui, și, la urma urmelor, asta îi e datoria.

Pe drum, crudul adevăr se cațără pe picioarele lui Benavides ca o gâdilătură care îi încordează nervii. Ies pe ușa principală, traversează grădina și intră în garaj prin față. Înăuntru e întuneric. Corrales aprinde lumina, și mesele cu instrumente, cutiile cu arhive vechi, grupurile ordonate de ustensile și mașinării, pe lângă propria lui valiză, singură în picioare în mijlocul tuturor acelor lucruri, rămân neclintite într-o nouă lumină albastră și slabă.

– Să vedem, arătați-mi, domnule Benavides.

Benavides se apropie de valiză, pe care o înconjoară cu pași lenți. Când o așază orizontal ca să-i desfacă închizătorile, speră să constate că are greutatea derizorie a bagajelor goale. Atunci, totul ar fi o greșeală, așa cum însuși Corrales îi explicase în seara anterioară, când el sosise, după cum afirmă Corrales, beat. *Scuzați-mă, domnule Corrales, vă jur că nu se va mai întâmpla*, va trebui să spună în cazul în care va fi așa. Sau poate, deschizând valiza și sesizând că e goală, va descoperi privirea complice a lui Corrales, poate Corrales va spune *gata, domnule Benavides, nu-mi datorați nimic*. Dar când apucă mânerul, greutatea unei femei ca a lui îi amintește că faptele au consecințe. Pălește, se simte slab, și valiza cade pe o latură cu un zgomot surd și mânjește solul cu un lichid închis la culoare, gros.

– Vă simțiți bine, domnule Benavides?

Benavides răspunde *da, firește*. Nu se poate gândi la nimic în afară de corpul acela ghemuit și la faptul că, după cădere, chiar înainte de a desface închizătorile și de a deschide capacul, valiza emană un miros putred.

– Ce ați adus aici, domnule Benavides?

Atunci, Benavides își dă seama de greșeală: să aibă încredere în doctorul Corrales, să spere că medicul acela, un tip care își dedică viața sănătății mintale, îl va scoate din asemenea probleme.

De aceea spune *nimic* și se îndepărtează de valiză.

– Cum nimic?

– Nu, uitați, domnule Corrales, vorbim în altă zi, acum duceți-vă să îngrijiți pacienții, că eu mă descurc.

– Nu, nu, cum să vă descurcați; haide, lăsați-mă să văd.

Corrales se apropie. Benavides se apleacă și ține de închizători, pentru ca doctorul Corrales să nu le poată desface, însă medicul se apleacă lângă el și zice *lăsați-mă, să vedem, dați-vă la o parte* și, cu un simplu ghiont, îl doboară pe Benavides la pământ. Corrales forțează închizătorile, dar nu reușește să le deschidă: presate de un conținut a cărui masă e superioară capacității bagajului, acestea se dovedesc dure și rezistente.

– Ajutați-mă, ordonă Corrales.

– Nu, uitați…

– Vă spun să mă ajutați, domnule Benavides, lăsați prostiile, zice Corrales, făcându-i semn să se așeze pe valiză.

Pe suprafața denivelată de piele, Benavides alege locul cel mai potrivit, și astfel, cu greutatea corpului său peste al soției și cu forța exercitată de mâinile lui Corrales, reușesc în cele din urmă să elibereze închizătorile.

Benavides se ridică și se îndepărtează de valiza care, deși cu închizătorile desfăcute, încă nu fusese deschisă. Nu vrea să vadă. Bătăi accelerate îi comprimă inima. Corrales scrutează scena. Știe, gândește Benavides văzând că medicul se scoală și se îndreaptă spre el.

Corrales se oprește și de acolo privește valiza. Încet, aproape hipnotizat, îi ordonă lui Benavides:

– Deschideți.

Benavides nu se clintește de la locul lui. Poate se gândește că acesta e sfârșitul, sau poate nu se gândește la nimic, dar în cele din urmă se supune și se duce până la valiză. Când o deschide, uită un moment de Corrales: soția lui ghemuită ca un făt, cu capul în piept, cu genunchii și coatele încastrate cu greu în rigida structură căptușită cu piele și grăsimea care umple spațiile goale. Ce ți-e și cu nostalgia asta, își zice Benavides, atâția ani ca să te văd așa!

Șiroaie de sânge scurgându-se din valiză în laturi încep să păteze solul. Vocea lui Corrales îl readuce la realitate:

– Benavides… Și în vocea frântă se percepe angoasa medicului. Benavides… Cu pași lenți, Corrales se apropie de valiză fără să-și dezlipească privirea de conținutul ei. Ochii plini de lacrimi se întorc în final spre Benavides, minunat, conchide.

Benavides examinează valiza cu privirea, ca și cum i-ar verifica conținutul, și îndoiala îl face să păstreze tăcere, cu capul întors și privirea celui care nu înțelege cuvintele și și-a pierdut curajul de a cere să-i fie repetate. Oricum, Corrales spune din nou:

– Minunat. Scutură din cap, de parcă n-ar pricepe cum a putut Benavides să facă așa ceva, ca să adauge: Dumneavoastră sunteți un geniu, și când mă gândesc că eu vă desconsideram, domnule Benavides. Un geniu.

Benavides privește din nou conținutul valizei sale, dar acolo găsește ce este: soția lui, vânătă, ghemuită ca un vierme în sos de roșii.

– Un geniu, insistă Corrales. După ce îl lovește afectuos pe Benavides cu palma pe umăr, lasă brațul să i se odihnească cu entuziasm prietenos pe spatele lui Benavides. Lăsați-mă să mă trezesc, nu e puțin lucru ce

preconizați dumneavoastră cu asta, îl privește cu afecțiune, bine, vă invit să bem un păhărel. Deși nu credeți, eu cunosc persoana de care aveți nevoie.

Corrales îi dă drumul lui Benavides și se îndreaptă spre ieșire. *Un geniu, cu adevărat frumos,* repetă încet când pleacă. Benavides nu reacționează imediat, dar, îndată ce înțelege că doctorul Corrales va părăsi garajul și că, dacă nu face ceva, va rămâne acolo singur, își contemplă pentru ultima oară valiza și o ia la fugă pe urmele medicului.

Măsline, bucățele de brânză și de salam, cartofi sărați, biscuiței cu gust de brânză, ceapă și șuncă. Totul aranjat cu grijă pe o tavă mare de lemn, pe masa de cafea din camera de zi principală, lângă trei pahare elegante, în care Corrales toarnă vin alb.

– Donorio va sosi curând și va fi încântat să vă cunoască.

Benavides încuviințează. Cu toate că nu înțelege unele lucruri, aperitivul bun îl relaxează. Când sună soneria, una dintre angajate, care înainte frământa în bucătărie, intră în camera de zi îmbrăcată în uniformă de servitoare și se îndreaptă spre ușă. Deși de acolo nu poate să vadă nimic, Benavides ascultă propoziția bună ziua, domnule Donorio și așteaptă să audă un răspuns care nu vine. Îl neliniștește faptul că nu știe dacă bărbatul, după salut, o fi zâmbit sau nu, o fi privit-o pe femeie sau o fi ignorat pe de-a-ntregul prezența feminină și și-o fi agățat singur umbrela și paltonul. Benavides crede că nimicurile acestea îi definesc pe oameni. Tocmai de aceea, apariția târzie a lui Donorio îl preocupă extrem de mult, la fel ca atitudinea tăcută și distrată a lui Corrales, sau a servitoarei, care în cele din urmă reapare, ca să părăsească discret camera de zi aranjându-și hainele, lăsând să se ivească bărbatul înalt și chipeș, fără umbrelă și fără palton.

– Domnule Donorio, vi-l prezint pe prietenul meu, domnul Benavides.

Donorio se apropie, scrutează cu curiozitate corpul mărunt al lui Benavides și apoi îi strânge mâna. Corrales zâmbește, mai toarnă vin și îi invită pe bărbați să mănânce ceva.

– Domnul nu știe ce urmează să vadă, continuă Corrales, adresându-i-se lui Benavides; atenție, nu vreau să fiu arogant, eh: domnul Donorio are experiență cu mari artiști, însă, chiar și așa, nu cred că își imaginează ce i-am pregătit, nu-i așa, domnule Benavides?

Benavides își termină vinul cu graba celui care dorește să încheie o formalitate obligatorie. Încă nu înțelege planul lui Corrales, și amestecul necunoscuților îl stânjenește.

– Vreau să văd, zice în final Donorio.

Corrales zâmbește nerăbdător.

– Vedeți, domnule Benavides, abia așteaptă.

Și Benavides, care ghicește următoarea acțiune, aprobă consternat. Se ridică toți trei. Agitați, fiecare cu motivele și speranțele lui, se privesc între ei și curând părăsesc masa. Străbat distanța din casă până în garaj. În față merge Corrales, care savurează drumul ce îi va conduce la succes; îl urmează Donorio cu prudentă neîncredere, dar, oricum, plin de curiozitate. În spate, întârziind, presimțind apropierea valizei, nervii fragili ai lui Benavides se încordează. Corrales îi lasă pe bărbați să intre pe întuneric, întrucât preferă impactul imaginii ce se va ivi deodată când va aprinde lumina.

– Domnule Benavides, călăuziți-l pe domnul Donorio până unde știți și anunțați-mă când sunteți gata.

Care era planul lui Corrales? Ce putea să facă un bărbat atât de înalt pentru altul atât de mărunt ca el? Benavides se oprește în mijlocul garajului. Pe pipăite, în întuneric, orientându-se după zgomote, Donorio comentează:

– E un miros ciudat… ca de…

– Se face lumină, zice Corrales și, într-adevăr, cu vârful pantofilor lui Benavides și ai lui Donorio aproape atingând balta de sânge gros, apare în fața lor, îngrozitoare, provocatoare, autentic inovatoare, opera.

Ce este violența, dacă nu lucrul la care asistăm acum, gândește Donorio, și un fior îi trece prin părul blond de pe picioare și îi urcă până la ceafă, violența reprodusă în fața ochilor săi în starea cea mai sălbatică și primitivă. Se poate atinge, mirosi, proaspătă și intactă, în așteptarea unei reacții a spectatorilor.

Corrales se apropie de cei doi bărbați.

– Asta va plăcea, zice Donorio.

Corrales aprobă. Lângă ei, corpul mărunt al lui Benavides tremură. Vocea sa slabă vorbește pentru prima oară în prezența lui Donorio.

– Nu înțeleg, reușește să spună.

– Cum să nu, domnule Benavides, zice Corrales.

– Este extraordinară! întărește Donorio, grozăvie și frumusețe! Ce combinație…

– Grozăvie da, da… îngaimă Benavides, privindu-și soția, mă refer la faptul că…

– Veți deveni bogat, celebru! În fața unor opere ca aceasta, concurența este nulă, publicul va cădea mut de admirație la picioarele dumneavoastră.

– Credeți-l, domnule Benavides, pe tema aceasta, domnul Donorio este cel mai bun.

– Cel mai bun este domnul Benavides, conchide Donorio; eu sunt doar un curator, aportul meu este minim. Aici, importantă este opera, „violența", înțelegeți?

– Soția mea.

– Nu, domnule Benavides, credeți-mă că eu mă pricep la marketing, și asta nu merge, titlul este „violența".

Cuprins de o angoasă de nestăpânit și de un plâns disperat, Benavides mărturisește:

– Eu am ucis-o, după care am vrut doar s-o ascund.

Corrales îl lovește afectuos, de câteva ori, cu palma pe spate pe Benavides, dar atenția i se îndreaptă exclusiv spre instrucțiunile lui Donorio.

– Va fi mai bine s-o păstrăm într-un mediu rece. Aveți aer condiționat în garaj?

– Da, da, firește.

– Eu am ucis-o!

Benavides cade în genunchi.

– Bine, atunci să începem prin a răci locul; eu am să dau vreo două telefoane. Donorio face câțiva pași spre ieșire, dar se oprește numaidecât și se întoarce cu sinceritate spre Corrales: Vă mulțumesc că v-ați gândit la mine; e o ocazie mare.

Plânsetul lui Benavides îi obligă pe ceilalți bărbați să ridice vocea.

– Eu, eu am ucis-o, așa… – Benavides lovește podeaua cu pumnii strânși – … așa am ucis-o.

– Domnule Donorio, cereți telefonul și aranjați ce trebuie să aranjați, zice Corrales, însoțindu-l spre ieșire.

– Așa am ucis-o, așa, târându-se pe jos, cu corpul sleit al celui care ar fi alergat în zadar o sută de kilometri, Benavides înaintează fără direcție precisă și lovește de pământ obiectele pe care le găsește. Așa!, așa!

– Nu vă întindeți la vorbă, domnule Corrales, zice Donorio din ușă, va fi timp pentru contemplare și bucurie.

– Nu, bineînțeles, înțeleg perfect, duceți-vă liniștit, că vă ajungem din urmă.

Donorio încuviințează și iese în grădină. Când se întoarce Corrales, Benavides lovește, de data asta plin de lehamite, corpul soției sale.

– Eu am fost. Eu, murmură Benavides.

Corrales îl oprește.

– Lăsați-o, domnule Benavides! E perfectă așa, nu mai insistați.

– Dar eu am ucis-o…

– Da, domnule Benavides, da. Știm cu toții că dumneavoastră ați ucis-o, nimeni nu își va însuși faptele, zice Corrales în timp ce îl ajută pe Benavides să se ridice, apoi adaugă: Aveți încredere, domnule Benavides, veți vedea cum deveniți faimos.

– Da, da, zice Benavides, iar corpul său, la câțiva metri de cel al soției, se prăbușește pe jos.

În lumina unei noi zile, Benavides deschide ochii și se trezește. Un moment, crede că se află în patul său, lângă soție, într-o dimineață nefericită oarecare. Dar curând își amintește adevărul și se ridică.

Unde o fi acum soția lui? În garaj? Încă în valiză? O fi luat-o Donorio? Corrales? În cele din urmă, se încalță și iese din cameră. De două zile poartă aceleași haine și, în lumina puternică de pe coridor constată că o mare parte a cutelor de pe sacou și de pe pantaloni încep să capete nuanțe cenușii.

Deși apreciază că a dormit câteva ore bune, încă nu a reușit să se odihnească. Epuizat și singur în liniștea casei, înțelege că va trebui să străbată încăperile în căutarea doctorului Corrales. După un răstimp, după ce a controlat în cabinet, sălile de la primul etaj, holul de la intrare, camera de zi, coridoarele care înconjoară grădinile de iarnă, Benavides, întâmplător, ca și în ziua anterioară, găsește bucătăria și le întreabă pe femei:

– Corrales?

Corrales își lua micul dejun și, după cum se știe, aceasta se poate întâmpla în orice loc din casă. Însă, de data asta, Benavides nu se va duce să-l caute, va rezolva problema singur. Cu curaj, străbate în sens invers drumul din camera de zi până în bucătărie și curând ajunge în grădina din față. Înaintând spre garaj cu pași fermi, se gândește că în lume există două feluri de oameni: cei care așteaptă netulburați sosirea întâmplătoare a cuiva care să le dea indicații și oamenii ca el, care, neîndoielnic diferit, își rezolvă propriile probleme fără ajutorul nimănui. Va chema un taxi și se va întoarce acasă

împreună cu soția lui. La jumătatea drumului se oprește: în fața garajului cu ușile deschise, forfotesc de zor doisprezece bărbați îmbrăcați în albastru. În spatele lui, un afiș publicitar lucește imprimat pe un dreptunghi alb: „Muzeul de Artă Modernă. Instalații și mutări". În fața lui Benavides, garajul este golit pe de-a-ntregul, adică se scoate de acolo orice mobilă, articol sau obiect care a făcut cândva parte din peisajul domestic, ca să lase acum, într-un spațiu mai mare și curat, singură, unică, originală, opera. Acolo se află Corrales și Donorio, atenți, cordiali, gata să fie alături de artist:

– Cum ați dormit, domnule Benavides?

Benavides tremură și spune:

– Aceea este soția mea.

Corrales îl privește pe Donorio și în vocea lui se citește cu intonația lentă a dezamăgirii progresive:

– V-am spus, domnule Donorio, expoziția locală nu este pe placul artistului; ar fi trebuit să ducem opera la muzeu.

– Aceea este soția mea.

– Domnilor. Donorio își însoțește cuvintele cu gesturi scurte ale mâinilor. Lucrez în asta de mulți ani, vă spun că publicul o preferă astfel.

– Dar este soția mea.

– Însă, domnule Benavides, dumneavoastră nu sunteți artist al poporului, nu sunteți artist al oamenilor obișnuiți. Opera dumneavoastră se adresează unui public selecționat, intelectuali, înțelegeți? Ființe care disprețuiesc până și noutățile de muzeu, oameni care admiră alteritatea, ceea ce se află dincolo de simplitatea unei opere, adică…

Donorio schițează un gest spre garaj, Benavides și Corrales așteaptă încheierea:

– … contextul.

– Frumos, precis, ce absurd să-i punem la îndoială tactica! zice Corrales.

– Dar este soția mea.

– Domnule Benavides, vă rog, despre subiectul acesta am vorbit: nu există „aceea este soția mea", ci „violența"… Contextul, spune, oricum, vom adăuga câteva elemente. Să ieșim din muzeu este o opțiune înnoitoare, dar trebuie să menținem nivelul, ambianța.

– Da, firește… zice Corrales.

Învinețit din pricina angoasei care i se înnodase în gât, Benavides repetă încă o dată ceea ce a mai spus de patru ori și, transfigurat din cauza agitației,

se duce ferm spre valiză. Cu un semn, Donorio îi alertează pe bărbații în albastru, Benavides aleargă. Corrales strigă să n-o atingă! și toți își abandonează treburile, ca să dea fuga pe urmele pașilor scurți ai lui Benavides, care abia reușește să pună mâna pe mâner, când cele douăsprezece corpuri zdravene și albastre se năpustesc asupra lui. Ce nenorocire nenorocirea lui, în negura încropită de greutatea altor bărbați conchide că moartea trebuie să semene cu situații ca aceasta.

De la distanță, ajunge la el vocea lui Donorio: instrucțiuni precise de executat asupra persoanei sale, și acesta este sfârșitul celei de-a treia zile, ce s-a scurs atât de repede.

Benavides se trezește în lumina unei noi zile, dar departe de patul său și de soția sa, iar de data asta, desculț. Fără măcar să-și protejeze corpul de frig, se scoală ca să iasă neîntârziat din cameră, să străbată iute coridorul, să coboare scara ce duce în hol, să iasă din casă și să traverseze grădina ca să ajungă în garaj, ale cărui uși le găsește astăzi deschise. Bărbații în albastru nu mai sunt acolo, în tavan s-au instalat lumini puternice, iar acolo, în mijloc, valiza deschisă încadrează corpul ghemuit al soției sale abandonate. Lovitura este puternică, poate la ceafă, și așa se încheie cea de-a patra zi.

Benavides se trezește în noaptea celei de-a patra zile și, fără a șovăi, își pune pantofii în picioare și iese din cameră. Lumina nopții intră pe ferestrele de pe coridoare ca să-l călăuzească în întunecatul periplu. Ce îl face pe un bărbat ca el să fugă din casa medicului său la orele acestea din noapte? Poate un profesionist precum Corrales, cu siguranță la ordinele stricte ale lui Donorio, să-i interzică să-și vadă soția? Restricțiile făceau oare parte dintr-un tratament extrem de riguros, o strategie pentru a-l vindeca de o boală care, cu siguranță venerică, îl făcea chiar să aibă halucinații cu crime stranii sau să se îndoiască de propriul medic? Ori se întâmpla ceea ce se întâmpla, așa cum se acumulau faptele?

În vreme ce, cu maximă prudență, coboară scările principale, Benavides se întreabă dacă vor de la soția sa ceva special, dacă din vreun motiv au văzut la ea lucruri pe care nu le găsesc la alte femei. Nopțile de vară îi inspiră întotdeauna dragoste și romantism, iar amintirile frumoase îl invadează curând, ca un val de gelozie și de dorințe, căci la urma urmei soția lui e soția lui și a nimănui altcuiva.

În negură, îi este greu să găsească ieșirea spre grădină, unde afișele intermitente luminează câteva secunde împrejurimile. Înaintarea precaută îl

arată pe Benavides între parcele de întuneric sub forme nebănuite: Benavides după un arbore cu flori, Benavides sub o masă de grădină, Benavides lângă un arbust disciplinat. Îndată va ajunge la garaj, își va scoate de acolo soția și se va întoarce acasă în taxi, gândește Benavides, înainte de a descoperi că gloria îi va fi scurtă, adică, înainte de a deschide poarta și de a primi, pentru a doua oară, dar puțin mai la stânga, cea de-a doua lovitură din ziua aceea.

– Tipul nu se simte bine, domnule Corrales.

– E din cauza tensiunii, succesul nu se asimilează ușor în corpurile mărunte, va trebui să-i dăm timp.

– Dar mâine facem inaugurarea.

– Și e necesar, domnule Donorio?

– Da. Dacă artistul lipsește la ceremonia de inaugurare, opera pierde emoție. Ce vă spuneam despre context, vă amintiți, domnule Corrales?

– Da, bineînțeles.

– Dacă publicul se recunoaște în artist, efectul operei devine magnific. Faceți dumneavoastră înșivă încercarea, gândiți-vă ce s-ar fi întâmplat dacă în noaptea de duminică, în locul lui Benavides, opera v-ar fi adus-o un atletic fizio-culturist cu părul lung și pantofi la modă…

– Nu, nu, firește. Nu mă luați de prost, diferența este… abisală.

– Violentă, domnule Corrales, ca opera.

Din pat, când deschide ochii, Benavides îi vede pe cei doi bărbați așezați pe fotoliile din cameră.

– Cum vă simțiți, domnule Benavides?

Benavides închide ochii.

– Pare că v-ați recăpătat conștiența…

Benavides deschide ochii. În timpul acesta, doctorul Corrales s-a ridicat ca să-i susțină pleoapele și să-i examineze ochiul stâng.

– Mmmm… Vă simțiți bine, domnule Benavides?

Benavides țipă:

– Eu însumi, din proprie inițiativă și singur mi-am ucis soția!

Și, fără a-și dezlipi privirea de bărbați, apucă strâns cearșafurile leoarcă de transpirație.

Corrales schițează un gest pentru a cenzura orice altă reacție. Din gândurile amândurora nu lipsesc îndoielile trecătoare și ceva ce ar putea fi definit drept un început de dezamăgire.

Instalația terminată inspiră presa să anunțe evenimentul. Lumea își exprimă așteptările și pretinde bilete anticipat. Aerul se contaminează cu murmurul unui public nerăbdător și ajunge la ferestrele camerei lui Benavides, care, pentru a cincea oară în casa aceea, se trezește. Ce face un om ca el în locul acela, atât de departe de cămin și de soție? Poate un medic precum Corrales să intre cu un costum de seară împăturit pe brațul drept și un set de lenjerie curată în mâna stângă și să spună *șosetele vă vor fi largi, dar costumul e făcut tocmai pentru un bărbat ca dumneavoastră?* Corrales se așază lângă pat, lovește ușor de câteva ori, cu palma, picioarele pacientului, poate în numele unei afecțiuni care s-a închegat de ceva timp, dar de care Benavides nu-și amintește, iar în cele din urmă zâmbește și enunță fraze de genul *ce bine arătați dumneavoastră, domnule Benavides*, sau *cât vă invidiez, domnule Benavides, un artist ca dumneavoastră, într-o zi ca asta, cu publicul nerăbdător și jurnalismul entuziasmat*, sau *totul pare să arate că inaugurarea va fi un succes.* Însă Benavides nu este fericit: personal nocturn, poate însuși Donorio, controlează intrarea garajului unde așteaptă soția lui. Zona rămâne luminată, chiar și în penumbra nopții, cu două faruri puternice într-o parte și în alta a porții și afișe luminoase, fără pudoare, întăresc sechestrarea. În asemenea măsură, că Benavides nu mai poate distinge ce e rău și ce e bine, nici evalua cu certitudine atitudinile medicului său. Cu toate că îl privește pe Corrales întinzând talpa șosetelor pe care i le-a adus, ca să verifice dacă sunt de mărimea potrivită, gândurile nu i se limpezesc, ci, tulburi, îi dau târcoale prin cap și îi invadează restul corpului cu o senzație de indispoziție bruscă.

Peste câteva ore, medic și pacient își scrutează în oglindă corpurile înveșmântate în costume.

– Ați văzut că era mărimea dumneavoastră, domnule Benavides? Dumneavoastră vă îngrijorați întotdeauna…

Benavides stă nemișcat în vreme ce Corrales îi potrivește cravata.

– Gata, perfect, arată în oglindă corpurile lor; veți vedea ce fețe fac femeile când vă văd așa.

După respectuoase bătăi în ușă, se aude vocea uneia dintre femei:

– Domnul Donorio m-a trimis să vă anunț că e totul pregătit, dar, dacă artistul are nevoie de timp, el așteaptă.

– Nicidecum, anunțați că artistul coboară.

Sala este mare, dar neîncăpătoare în raport cu mulțimea care s-a adunat. Multă lume a poposit în grădina din față, iscodind prin ferestrele salonului,

sau s-a așezat la coadă, dincolo de poarta străjuită de oamenii în albastru. Înăuntru, în timp ce opera e încă ascunsă de cortina de catifea roșie, fervoarea publicului sporește.

Donorio ia microfonul.

– Doamnelor, domnilor…

Publicul îl ascultă pe orator.

– Astăzi este o zi foarte specială pentru mine, pentru dumneavoastră…

În mulțime, comentariile scapă timide și se pierd în densitatea tăcerii crescânde.

– Arta are memorie bună, iubite public, iar în moleculele cele mai neașteptate ale acesteia, societatea noastră, se ivesc, maiestuoși, adevărații artiști. Doamnelor, domnilor, intelectuali, doresc să vă prezint un visător, un prieten, dar mai presus de orice, un artist căruia lumea nu va putea să-i întoarcă spatele… Domnule Benavides, vă rog…

În mijlocul zgomotoaselor aplauze ale mulțimii, Benavides își croiește drum spre gestul de bun venit cu care Donorio își însoțește ultimele cuvinte. Când artistul urcă pe podium și descoperă publicul, publicul descoperă în el candidele trăsături modeste ale creației pure și sincere, dedicându-i astfel o energică ovație care se domolește îndată ce Donorio reia microfonul.

– Spuneam, domnilor, că arta are memorie. Pesemne că vă întrebați la ce servește o asemenea afirmație…

Deși monologul lui Donorio continuă, publicul nu-și ia ochii de la artist.

– În zilele noastre, trăim timpuri de glorie și suntem recunoscători pentru aceasta.

Artistul, între timp, scrutează tavanul și pereții. Publicul urmărește în expectativă traiectoria creativă a acestui om atât de străin de elogii.

– Dar ceva rămâne din trecut în memoria colectivă, în strălucitoarele minți ale artiștilor noștri. Grozăvia, ura, moartea palpită cu putere în gândurile lor hărțuite.

Artistul descoperă într-o parte a scenei cortina mare de catifea roșie, în spatele căreia, se presupune, așteaptă opera. Dar ce îl neliniștește atât de mult pe artist? De ce pe chipul său simplu și genial se ivesc deodată palidele trăsături ale spaimei?

– Dumneavoastră vă întrebați, probabil, cum se eliberează artistul de grozăvia aceasta cotidiană. Păi bine, domnilor, ceea ce sunteți gata să vedeți scapă sentimentelor superflue ale artei comune. În opera pe care o veți vedea

imediat veți găsi răspunsul. Domnule Benavides, vă ascultăm, zice Donorio, iar apoi se îndepărtează de microfon, ca să-i cedeze locul artistului.

Benavides privește microfonul așa cum examinează condamnatul grosimea sforii cu care va fi spânzurat, până când, în final, propriile picioare mici, poate târâte de orgoliu, dar niciodată de el însuși, îl fac să înainteze spre el. Donorio caută privirea complice a lui Corrales, care e atent la artist, așa cum ai recunoaște un fiu care a crescut.

Publicul așteaptă. Benavides, agitat, scrutează expresiile de pe chipurile celor care îl observă, întorcându-se din când în când spre cortină. Nervozitate, anxietate, dar mai ales o liniște incitantă. În cele din urmă, Benavides, cu privirea pierdută și o sudoare rece străbătându-i corpul, ia microfonul ca să spună:

– Eu am ucis-o.

Publicul are nevoie de timp ca să primească mesajul, dar când cei mai pricepuți înțeleg semnificația acelor cuvinte și încep să aplaude, restul se alătură euforiei ce se dezlănțuie curând.

Zice că el a ucis-o, comentează între ei, *Omul e un poet*; ba chiar, dintre expresiile de admirație și încântare se desprind, emoționate, primele lacrimi ale serii. Dintr-o latură a scenei, Corrales încuviințează mulțumit murmurul general. Atunci, vine momentul în care Donorio îl dă la o parte pe artist, ca să reia microfonul. Doi bărbați în albastru urcă pe scenă ca să se posteze fiecare la câte o margine a cortinei roșii. Și Donorio zice:

– Domnilor, opera…

Și așa cum soarele ne aduce lumina, ori cum artistul descoperă adevărurile omenești, cortina care înainte ascundea creația, acum, lent, în anxietatea colectivă, cade la pământ. Și acolo este opera: violentă, reală, carnală și însuflețită. Vocea lui Donorio care, de data asta, nu se mai bucură câtuși de puțin de atenția unui public stupefiat, rostește:

– „Violența".

Euforia este de nestăpânit. Publicul se împinge, încearcă să urce pe scenă. Mai bine de doisprezece bărbați în albastru alcătuiesc o barieră ce împiedică înaintarea. Dar publicul vrea să vadă. Înflăcărare, zguduire, nimic nu se compară cu sentimentele zămislite din emanațiile acelei opere, din imaginea magnifică a morții la câțiva metri. Nu pierd nici un detaliu: carnea umană, pielea umană, coapsele gigantice ale unei femei ghemuite într-o valiză de piele. Artistul însuși, impresionat în fața operei sale, privește cum se

năpustește publicul spre ea. Dar chipul său unic se distinge între oameni: știu cu toții că el este artistul, și curând este ridicat de mulțime, trecut din mână în mână, e purtat pe sus dintr-o parte în alta a sălii. Când Corrales strigă *Artistul!, Artistul!*, câțiva bărbați în albastru părăsesc bariera umană ca să-l elibereze pe Benavides. După ce aude strigătele lui Corrales, publicul îi dă drumul lui Benavides, ca să se piardă între cei prezenți ca o perlă în apa tulbure. Pentru el, om obișnuit cu singurătatea și cu liniștea vieții conjugale, experiența este inedită. Ascuns în mulțime, iar în felul acesta ascuns chiar de mulțimea însăși, avansează între corpurile euforice până la nucleul dezordinii. Urmează țipete, îmbrânceli, lume luptându-se ca să obțină o perspectivă mai bună. Iar între acele capete și umeri străini, Benavides izbutește să o distingă, aidoma unei amintiri acoperite de uitare, pe cea care cândva i-a fost soție. Însă, cum s-a mai întâmplat de câteva ori, la doar câțiva metri de valiză, soarta îl privează pe Benavides de întâlnire. Patru mâini mari îl apucă de umeri și îl îndepărtează de lume. Bărbații îl readuc pe Benavides pe scenă. Extrem de iritat, artistul încearcă să scape de paznici, în timp ce strigă *eu am ucis-o!, eu am ucis-o!* În mulțime, vreo două persoane studiază strania atitudine a artistului. Nu cuvintele creatorului descumpănesc, ci atitudinea dintr-odată violentă a unui om care până în urmă cu câteva minute părea să aibă înlăuntrul său calmul celui care a trăit în nenorocire dintotdeauna. *Eu am ucis-o!,* strigă Benavides cu lacrimi în ochi, și atunci mai mulți se opresc să-l privească. Dar Donorio acționează rapid și, fără să șovăie, îl prezintă pe medicul artistului. În strigătele lui Benavides și vacarmul general, Corrales urcă pe scenă și ia microfonul.

Mare parte a publicului o formează pacienți de-ai săi, astfel că, după ce face prima oară apel la liniște, gălăgia se diminuează considerabil. Bărbații în albastru, la ordinele lui Donorio, îl îndeamnă pe Benavides, complet scos din minți, să coboare de pe platformă, să tacă și să stea într-un colț, departe de ochii publicului.

– Domnilor, doamnelor. În numele domnului Benavides, vă rog să ne scuzați. Artistul este foarte sensibil la unele evenimente și a suferit o decompensare, anunță Corrales.

Publicul, poate din respect față de artist, se lasă domolit și, în tăcere, deschide drum bărbaților în albastru. Dincolo de spatele lat al paznicilor, micul corp al lui Benavides tremură, în vreme ce ochii lui reușesc să zărească, prin vreo crăpătură a masei care-l oprimă, curioasa privire a câte

unui spectator. Pe scenă, Donorio se duce la Corrales ca să-i spună la ureche:

– Vă amintiți de „context“? Schițează un gest spre public. Ați văzut că eu aveam dreptate?

Pe ușa principală este scos Benavides ținut de paznici, și cu toții le întâmpină cu entuziasm crescând pe servitoarele zâmbitoare care aduc șampanie. Inaugurarea a fost un succes.

Conserve

Așa trece o săptămână, o lună, și ne obișnuim cu ideea că Teresita o va lua înaintea planurilor noastre. Va trebui să renunț la bursa de studii, căci peste câteva luni nu-mi va mai fi ușor să călătoresc. Poate că nu din pricina Teresitei, ci din pură angoasă, nu mă pot opri din mâncat și încep să mă îngraș. Manuel îmi aduce mâncarea în fotoliu, în pat, în grădină. Totul, ordonat pe tavă, curățit în bucătărie, luat din cămară, de parcă vina, ori mai știu eu ce, l-ar obliga să îndeplinească ceea ce aștept de la el. Dar își pierde energia, nu pare prea fericit.

De două ori se întoarce târziu acasă. Nu-mi ține companie, nici nu pomenește despre acest subiect.

Mai trece o lună. Se resemnează și mama, ne cumpără câteva cadouri și ni le dă – o cunosc bine – cu oarecare tristețe. Zice:

– Acesta este un trusou lavabil cu benzi velcro… Aceștia sunt ciorapi de bumbac pur… Acesta este prosopul cu glugă de bumbac…

Tata îl privește și încuviințează.

– Vai, nu știu… spun eu, și nu sunt sigură dacă mă refer la cadou sau la Teresita. Adevărul este că nu știu, îi spun mai târziu soacrei mele atunci când vine cu un set de cearșafuri minuscule colorate, nu știu, spun, neavând habar ce să spun, îmbrățișez cearșafurile și izbucnesc în plâns.

În luna a treia mă simt și mai tristă. De fiecare dată când mă ridic, mă privesc în oglindă și stau așa câteva clipe. Chipul meu, brațele mele, tot corpul meu, și mai ales burta, sunt din ce în ce mai umflate. Uneori, îl chem pe Manuel și îi cer să stea în picioare lângă mine.

Pe el, în schimb, îl văd mai slab. În plus, îmi vorbește din ce în ce mai puțin. Vine de la lucru, se așază la televizor și își duce mâinile la cap. Nu că nu m-ar mai iubi, nici că m-ar iubi mai puțin. Știu că Manuel mă adoră și știu că, la fel ca mine, nu are nimic împotriva Teresitei noastre, ce să aibă? Dar erau atâtea lucruri de făcut înainte de sosirea ei. Câteodată, mama cere să mă mângâie pe burtă. Mă așez pe fotoliu, și ea vorbește cu voce suavă și afectuoasă, îi spune tot felul de lucruri Teresitei. Mamei lui Manuel, în

schimb, i se năzărește să sune mereu ca să știe ce fac, unde sunt, ce mănânc, cum mă simt, și tot ce îi mai trece prin cap să întrebe.

Sufăr de insomnie. Îmi petrec nopțile trează, în pat. Mă uit în tavan, cu mâinile pe micuța Teresita. Nu pot să mă gândesc la nimic altceva. Nu pot să înțeleg cum, într-o lume în care se întâmplă lucruri ce par încă miraculoase, precum a închiria o mașină într-o țară și a o înapoia în alta, a decongela un pește proaspăt care a murit acum treizeci de zile sau a plăti facturile fără să te miști din casă, nu se poate soluționa o chestiune atât de trivială cum este o mică schimbare în organizarea faptelor. Pur și simplu nu mă resemnez.

Atunci, uit de ghidul de la instituția de caritate și caut alte posibilități. Vorbesc cu obstreticieni, cu vraci, ba chiar cu un șaman. Cineva îmi dă numărul de telefon al unei moașe și vorbesc cu ea la telefon. Însă fiecare în felul său prezintă soluții convenționale sau perverse, care nu au nici o legătură cu ceea ce caut.

Îmi e greu să mă obișnuiesc cu ideea de a o primi pe Teresita atât de devreme, dar nici nu vreau să-i fac rău. Și atunci dau de doctorul Weisman. Cabinetul lui se află la ultimul etaj al unei clădiri vechi din centru. Nu are secretară, nici sală de așteptare. Doar un mic hol la intrare și două încăperi. Weisman este foarte amabil, ne invită înăuntru și ne servește cu cafea. În timpul conversației, se interesează în special de tipul de familie pe care îl alcătuim, de părinții noștri, de căsătoria noastră, de relațiile particulare dintre noi. Răspundem la tot ce întreabă. După aceea își încrucișează degetele și își sprijină mâinile pe birou. Weisman pare mulțumit de profilul nostru. Ne povestește câte ceva despre traiectoria sa, succesul cercetărilor sale și ce poate să ne ofere, părând să intuiască, totuși, că nu e nevoie să ne convingă, și trece direct la explicarea tratamentului. Din când în când îl privesc pe Manuel, care îl ascultă pe Weisman cu atenție, încuviințează, pare entuziasmat. Planul include schimbări în alimentație, în igiena somnului, exerciții de respirație, medicamente. Va trebui să vorbim cu mama și cu tata, cu mama lui Manuel; și rolul lor este important. Notez totul în caietul meu, punct cu punct.

– Și ce siguranță avem cu tratamentul acesta? întreb.

– Avem ce ne trebuie pentru ca totul să iasă bine, zice Weisman.

În ziua următoare, Manuel nu se duce la serviciu. Ne așezăm la masa din camera de zi, înconjurați de tot felul de fleacuri și hârtii și începem să lucrăm. Notăm cât mai fidel posibil cum s-au petrecut lucrurile din

momentul când am bănuit că Teresita va veni mai devreme. Ne-am chemat părinții și am fost clari cu ei: chestiunea este hotărâtă, tratamentul, în desfășurare și nu mai încap discuții. Tata are de gând să întrebe ceva, dar Manuel îl întrerupe:

– Trebuie să faceți ce vă cerem, zice și îi privește de parcă i-ar ruga să-și ia angajamentul, la ora și la timpul cuvenit.

Sunt îngrijorați și cred că nu reușesc să înțeleagă despre ce e vorba, dar promit să urmeze instrucțiunile și fiecare pleacă acasă cu câte o listă.

Când se încheie primele zece zile, lucrurile merg ceva mai bine. Îmi iau cele trei pastile zilnic, conform orarului, și respect toate sesiunile de „respirație conștientă". Respirația conștientă este o parte fundamentală a tratamentului și e o metodă de relaxare și concentrare inovatoare, descoperită și predată de însuși Weisman. În grădină, pe iarbă, insist asupra contactului cu „pântecele umed al pământului". Încep să inspir o dată și să expir de două ori. Prelungesc timpii până inspir în cinci secunde și expir în opt. După câteva zile de exercițiu, inspir în zece și expir în cincisprezece, iar atunci trec la al doilea nivel de respirație conștientă și încep să simt direcția energiilor mele. Weisman zice că asta îmi va lua mult timp, dar insistă că exercițiul îmi este la îndemână și trebuie să lucrez mai departe. Există un moment în care este posibil să vizualizezi viteza cu care circulă energia în corp. Se simte ca o gâdilătură ușoară, ce pornește în general de la buze, mâini și picioare. Atunci începi să controlezi: trebuie să reduci ritmul, lent. Scopul este să-l oprești complet pentru ca, încetul cu încetul, să reiei circulația în sens contrar.

Manuel nu mai poate să fie afectuos cu mine. Trebuie să respecte listele pe care le-am făcut și, prin urmare, până peste o lună și jumătate, să stea la distanță, să vorbească doar cât e necesar și să se întoarcă târziu acasă în unele nopți. Își îndeplinește partea de sarcini cu grijă, dar îl cunosc și știu că e mai bine, mai optimist și că arde de dorința de a mă îmbrățișa și de a-mi spune cât de dor îi e de mine. Însă așa trebuie să facem lucrurile acum; nu putem risca să ne abatem nici o secundă de la scenariu.

După o lună, continui progresele cu respirația conștientă. Aproape simt că reușesc să opresc energia. Weisman zice că nu mai e mult, că trebuie să mă mai străduiesc puțin. Îmi mărește doza de pastile. Observ că anxietatea scade în intensitate și mănânc ceva mai puțin. Conform primului punct de pe lista sa, mama lui Manuel se sforțează la maximum și încearcă, gradual –

lucrul acesta din urmă este important și i-l subliniem de multe ori –, gradual, spuneam, să telefoneze mai rar și să reducă nivelul de anxietate vorbind tot timpul despre Teresita.

A doua este poate luna cu cele mai multe schimbări. Corpul nu îmi mai e atât de umflat și, spre surpriza și bucuria amândurora, burta începe să scadă. Schimbarea aceasta atât de vădită îi alertează puțin pe părinții noștri. Poate acum înțeleg, sau intuiesc, în ce constă tratamentul. Mama lui Manuel, mai ales, pare să se teamă de ce e mai rău și, cu toate că încearcă să stea deoparte și să-și urmeze lista, îi simt frica și îndoielile și mă tem că aceasta va afecta tratamentul.

Dorm mai bine noaptea și nu mă mai simt atât de deprimată. Îi povestesc lui Weisman despre progresele mele în respirația conștientă. El se entuziasmează, se pare că sunt gata să-mi obțin energia inversă, atât, dar atât de aproape, că doar un văl mă desparte de obiectiv.

Începe a treia lună, penultima. Este luna în care rolul cel mai important îl vor avea părinții noștri; suntem nerăbdători să-i vedem că se țin de cuvânt și că totul iese la perfecție, iar ei o fac, o fac bine, și suntem recunoscători. Mama lui Manuel vine într-o după-amiază și cere cearșafurile colorate pe care le adusese pentru Teresita. Poate pentru că se gândise la detaliul acesta multă vreme, îmi cere o pungă, ca să învelească pachetul. Așa l-am adus, zice, cu pungă, astfel că așa pleacă și ne face cu ochiul. Apoi e rândul părinților mei. Vin și ei după cadouri, le cer unul după altul: mai întâi prosopul cu glugă de bumbac, după aceea șosetele de bumbac pur, iar în cele din urmă trusoul lavabil cu benzi velcro. Le împachetez. Mama vrea să mângâie pentru ultima oară burta. Mă așez pe fotoliu, ea se așază lângă mine și vorbește cu voce suavă și drăgăstoasă. Mângâie burta și spune asta e Teresita mea, ce dor are să-mi fie de Teresita mea, iar eu nu spun nimic, dar știu că, dacă ar fi putut, dacă n-ar fi trebuit să se limiteze la lista ei, ar fi plâns.

Zilele ultimei luni trec repede. Manuel poate acum să se apropie mai mult, și adevărul este că îmi face bine compania lui. Ne contemplăm în oglindă și râdem. Senzația este contrariul a ceea ce simți când pleci în călătorie. Nu e bucuria de a pleca, ci bucuria de a rămâne. Este ca și cum la cel mai bun an al vieții tale mai adaugi unul, în aceleași condiții. Este ocazia de a continua.

Sunt mult mai puțin umflată. Asta îmi ușurează activitățile și îmi ridică moralul. Îi fac ultima vizită lui Weisman.

– Se apropie momentul, zice el și împinge pe birou, spre mine, flaconul de *conservare*.

Este înghețat și așa trebuie păstrat, de aceea am adus recipientul termic, după cum a recomandat Weisman.

Trebuie să-l pun în frigider imediat ce ajung. Îl ridic: lichidul este transparent, dar gros, ca o sticluță de sirop incolor. Într-o dimineață, în timpul unei sesiuni de respirație conștientă, izbutesc să trec la ultimul nivel: respir lent, corpul simte umiditatea pământului și energia care îl învăluie. Respir o dată, încă o dată, încă o dată, și atunci totul se oprește. Energia pare să se materializeze în jurul meu și aș putea să precizez momentul exact în care, încetul cu încetul, începe să circule în sens invers. Este o senzație purificatoare, revigorantă, ca și cum apa sau aerul ar reveni singure în locul care le-a conținut cândva. Atunci vine ziua. Este marcată în almanahul de pe frigider; Manuel a încercuit-o cu roșu când ne-am întors de la cabinetul lui Weisman prima oară. Nu știu când se va întâmpla, sunt îngrijorată. Manuel e acasă. Stau culcată în pat. Îl ascult mergând de colo colo, neliniștit. Îmi ating burta. E o burtă normală, o burtă ca a oricărei femei, vreau să spun că nu e o burtă de însărcinată. Dimpotrivă, Weisman zice că tratamentul a fost foarte intens: sunt cam anemică și mult mai slabă decât înainte de a începe chestia cu Teresita.

Aștept toată dimineața și toată după-amiaza închisă în camera mea. Nu vreau să mănânc, nici să ies, nici să vorbesc. Manuel se ivește mereu în prag și întreabă cum mă simt. Îmi imaginez că mamei îi vine să se urce pe pereți, însă ei știu că nu pot să sune și nici să vină să mă vadă. Acum îmi e greață de ceva vreme. Stomacul mă arde și îmi palpită din ce în ce mai puternic, de parcă ar urma să explodeze. Trebuie să-l anunț pe Manuel, dar încerc să mă ridic și nu pot, nu-mi dădeam seama că m-a cuprins o asemenea amețeală. Trebuie să-l anunț pe Manuel, ca să-l sune pe Weisman. Reușesc să mă scol, dar mă las să cad pe podea și aștept o secundă în genunchi. Mă gândesc la respirația conștientă, dar capul îmi stă la altceva. Mi-e frică. Mă tem că ceva poate să nu iasă bine și îi vom face rău Teresitei. Poate că ea știe ce se petrece, poate că totul e dăunător. Manuel intră în cameră și aleargă spre mine.

– Eu vreau doar s-o las pe mai târziu… îi spun, nu vreau ca…

Vreau să-i spun să mă lase aici abandonată, că nu contează, să dea fuga să vorbească cu Weisman, că totul a ieșit prost. Dar nu pot să vorbesc. Îmi

tremură corpul, nu am control asupra lui. Manuel îngenunchează lângă mine, mă ia de mâini, îmi spune ceva, dar nu aud ce zice. Simt că am să vomit. Îmi acopăr gura. El pare să reacționeze, mă lasă singură și fuge la bucătărie. Nu întârzie decât câteva secunde: revine cu paharul dezinfectat și cu recipientul de plastic pe care scrie „dr. Weisman". Rupe banda de siguranță a recipientului, toarnă conținutul translucid în pahar. Simt din nou dorința de a vomita, dar nu pot, nu vreau, nu încă.

Icnesc o dată, încă o dată și încă o dată, icnesc din ce în ce mai violent, încep să rămân fără aer. Pentru prima oară mă gândesc la posibilitatea morții. Mă gândesc la asta o clipă și nu mai pot să respir. Manuel mă privește, nu știe ce să facă. Mă opresc din icnit și ceva îmi rămâne în gât. Închid gura și îl apuc pe Manuel de încheietura mâinii. Atunci, simt ceva mic, de mărimea unei migdale. Îl pun pe limbă, e fragil. Știu ce trebuie să fac, dar nu pot să o fac. Este o senzație inconfundabilă, pe care o voi păstra câțiva ani. Îl privesc pe Manuel: pare să accepte timpul de care am nevoie. După aceea îmi dă paharul și, în cele din urmă, ușor, o scuip.

Fratele meu Walter

Fratele meu Walter este deprimat. Îl vizitez împreună cu soția mea în fiecare seară, când ne întoarcem de la lucru. Cumpărăm ceva de mâncare – îi plac mult cartofii prăjiți cu pui – și sunăm la ușa lui pe la nouă. Se apropie numaidecât și întreabă *Cine e…?* Iar soția mea răspunde *Noi!* El zice *ah…*, și ne lasă să intrăm.

Vreo zece persoane îl sună zilnic ca să-l întrebe ce face. El ridică receptorul cu efort, ca și cum ar cântări o tonă, și rostește:

– Da?

Și lumea vorbește de parcă fratele meu s-ar hrăni cu prostii. Dacă îl întreb cine e, sau ce vrea, el e incapabil să răspundă. Nu-l interesează câtuși de puțin. E atât de deprimat, că nici măcar nu-l deranjează că suntem acolo, pentru că e ca și cum n-ar fi nimeni. În câte o sâmbătă, mama și mătușa Claris îl iau la petrecerile de adulți de la salon, iar Walter stă așezat între femei de patruzeci de ani care-și sărbătoresc ziua de naștere, între invitați la petreceri de burlaci sau proaspăt căsătoriți. Mătușa Claris spune că, cu cât mai deprimat e Walter, cu atât mai fericită se simte lumea din jurul lui. Trebuie să acceptăm, e adevărat, că, de când Walter e deprimat, familia prosperă. Soră-mea, în cele din urmă, se mărită cu Galdós, iar la petrecere mama îl cunoaște, într-un grup de bărbați care beau șampanie și râd cu lacrimi la masa fratelui meu, pe domnul Kito, cu care acum doarme în toate nopțile. Domnul Kito are cancer, dar e un bărbat cu multă energie. Pe de altă parte, e proprietarul unei mari companii de cereale și prieten din copilărie cu mătușa Claris. Galdós și soră-mea cumpără o fermă departe de oraș și ne facem un obicei din a ne petrece acolo sfârșitul de săptămână. Eu cu nevastă-mea ne ducem să-l luăm pe Walter la prima oră, și la amiază suntem cu toții la fermă, așteptând friptura cu un pahar de vin și fericirea imensă pe care o oferă zilele cu soare în aer liber. La sfârșitul unei singure săptămâni lipsim, pentru că Walter are gripă și refuză să urce în mașină. Eu simt că trebuie să-i anunț pe ceilalți că el nu va veni, astfel că încep să se încingă convorbiri încrucișate pe celulare și, la ora când Galdós pune friptura în farfurii, toți au renunțat la plimbare.

Acum, mătușa Claris iese cu vătaful de la fermă, și toți membrii familiei avem pereche, în afară de Walter, firește. E un scaun aproape de grătar, pe care el l-a ales în prima zi când l-am dus acolo și de pe care nu se scoală. Încercăm mereu să stăm prin preajmă, ca să-l încurajăm sau să-i ținem companie. Râdem mult și îl felicităm pe Kito pentru că aproape s-a vindecat de cancer, pe Galdós, pentru rentabilitatea fermei, și pe mama, pentru că, pur și simplu, o adorăm. Le ascultăm zâmbitori pe soră-mea și pe nevastă-mea, care se înțeleg de minune, iar comentariile lor despre actualitate ne fac să râdem cu lacrimi.

Dar Walter e tot deprimat. Are o expresie teribilă, din ce în ce mai tristă. Galdós aduce la fermă un medic de țară cunoscut, care se interesează imediat de cazul lui Walter. E un tip de toată isprava și începe să vină la sfârșitul fiecărei săptămâni. Nu ne ia nici un ban; vine și soția lui să stea de vorbă cu nevastă-mea și cu soră-mea. Atunci, medicul de țară, Kito și Galdós, trăncănind bucuroși în jurul lui Walter, fumând și spunând tot felul de prostii ca să-l însuflețească puțin, sfârșesc prin a avea o importantă discuție de afaceri și întreprind împreună o nouă linie de cereale sub firma lui Kito, dar la ferma lui Galdós și după o rețetă mai sănătoasă, propusă de medic. Eu mă alătur proiectului și trebuie să fiu la fermă aproape în fiecare zi, astfel că atunci când soția mea rămâne însărcinată, ne mutăm și noi la fermă și îl aducem pe Walter, care practic nu-și exprimă părerea despre aceste schimbări. Ne liniștește să fie aici cu noi, să-l vedem așezat pe scaunul lui, să știm că e prin preajmă.

Noile cereale se vând foarte bine și ferma se umple de angajați și de cumpărători angro. Lumea e amabilă. Oamenii par să aibă încredere oarbă în proiect și ne năpădește o energie optimistă, care își are momentele de splendoare la sfârșitul săptămânii, când friptura lui Galdós, la care sunt poftiți din ce în ce mai mulți, începe să se rumenească pe grătare, și toți așteptăm nerăbdători cu paharele în mână. Suntem deja atâția, că aproape nu e secundă în care Walter să rămână singur; întotdeauna își revendică cineva responsabilitatea de a sta lângă el, de a-i vorbi pe un ton vesel, de a-i da veștile bune, demonstrându-i ce fericit poți ajunge să fii.

Firma crește. Cancerul lui Kito dispare, și fiul meu împlinește doi ani. Când îl las în brațele lui Walter, fiul meu zâmbește și aplaudă, spunând *sunt fericit, sunt foarte fericit*. Mătușa Claris călătorește cu vătaful prin toată Europa; când revin, se duc cu soră-mea și cu Galdós la cazinou; cu banii pe

care îi câștigă, înființează o societate și cumpără liniile de cereale ale concurenței. De Anul Nou, firma invită aproape tot satul din jurul fermei, întrucât practic toți lucrează aici, precum și pe angrosiști, prieteni și vecini. Friptura se face seara. O orchestră cântă live jazzul anilor treizeci, care te face să dansezi de parcă ai fi negru. Copiii se joacă legând ghirlande de scaune și de mese.

De ceva timp, eu îl iau mereu deoparte pe fratele meu, ori caut un moment în care suntem liniștiți, și îl întreb ce are. El păstrează tăcere, dar, mașinal, nu mă mai privește în ochi. E greu să-l întreb acum, pentru că e douăsprezece fix și, odată cu toastul, lansăm focuri de artificii, din acelea care luminează tot cerul, iar lumea strigă și aplaudă la fiecare explozie. Atunci simt ceva: totul mi se pare mai gingaș și cenușiu și nu mă pot abține să nu mă gândesc la ce-o fi cu el, ce i se întâmplă atât de îngrozitor.

Moș Crăciun doarme acasă la noi

Crăciunul când Moș Crăciun și-a petrecut noaptea acasă la noi a fost ultima oară când am stat împreună cu toții; după noaptea aceea, tata și mama s-au certat de-a binelea, deși nu cred că Moș Crăciun a avut vreo legătură cu asta. Tata își vânduse mașina cu câteva luni în urmă, pentru că își pierduse locul de muncă și, cu toate că mama n-a fost de acord, el a spus că un pom de Crăciun ca lumea era important cu acel prilej și a cumpărat oricum unul. Era ambalat într-o cutie de carton, lungă și plană, iar eticheta explica cum să asamblezi cele trei părți și să desfaci ramurile astfel încât să pară natural. Montat era mai înalt decât tata, era imens, iar eu cred că din acest motiv, în anul acela, Moș Crăciun a dormit acasă la noi. Eu îi cerusem să-mi aducă o mașină cu telecomandă. Oricare îmi convenea, nu voiam una anume, dar toți băieții aveau așa ceva pe vremea aceea și, când ne jucam în curte, mașinile cu telecomandă se ciocneau de mașinile obișnuite, ca a mea.

Așa că îmi scrisesem scrisoarea, iar tata mă dusese la poștă, ca s-o trimit. I-a spus funcționarului de la ghișeu:

– I-o trimitem lui Moș Crăciun.

Și i-a întins plicul.

Tipul de la ghișeu nici n-a salutat, pentru că era multă lume și se vede treaba că era sătul de atâta muncă; perioada Crăciunului trebuie să fie cea mai grea pentru ei. A luat scrisoarea, a privit-o și a zis:

– Lipsește codul poștal.

– Dar e pentru Moș Crăciun, a explicat tata, i-a zâmbit și i-a făcut cu ochiul, pesemne ca să se împrietenească cu el, iar tipul a zis:

– Fără cod poștal nu pleacă.

– Dumneavoastră știți că adresa lui Moș Crăciun nu are cod poștal, a spus tata.

– Fără cod poștal nu pleacă, a insistat tipul și a trecut la următorul.

Atunci, tata s-a cățărat pe tejghea, l-a înșfăcat pe funcționar de gulerul de la cămașă, iar scrisoarea a plecat. Din acest motiv eram eu atât de îngrijorat în ziua aceea, nu știam dacă Moș Crăciun primise sau nu scrisoarea, iar de

chestiunea cu mașina depindea să mă accepte băieții care se jucau în curtea școlii.

În plus, nu ne puteam baza pe mama de aproape două luni, lucru care de asemenea mă preocupa, căci cea care avea întotdeauna grijă de toate era mama, iar lucrurile ieșeau bine atunci. Dar într-o zi nu s-a mai ocupat, așa, dintr-odată, peste noapte. Au consultat-o câțiva medici, tata o însoțea întotdeauna, și eu rămâneam acasă la Marcela, vecina noastră. Dar mama nu s-a însănătoșit. Nu mai aveam lapte și cereale dimineața, rufe curate ca să ne îmbrăcăm; tata ajungea târziu în locurile unde trebuia să mă ducă, iar după aceea ajungea târziu când venea să mă ia. Când am cerut explicații, tata mi-a spus că mama nu e bolnavă, nici n-are cancer, nici nu va muri. Că s-ar fi putut întâmpla ceva de genul acesta, dar el nu era un bărbat atât de norocos. Marcela mi-a explicat că mama pur și simplu nu mai credea în nimic, că asta înseamnă să fii „deprimat“, îți taie cheful de orice și nu trece repede.

Mama nu se mai ducea la muncă, nici nu se mai vedea cu prietenele, nici nu mai vorbea la telefon cu bunica. Se așeza cu capotul ei în fața televizorului și butona telecomanda toată dimineața, toată după-amiaza și toată noaptea. Eu eram cel însărcinat să-i dea de mâncare. Marcela lăsa mâncarea făcută în congelator, cu porțiile marcate. Trebuia să le combin; nu puteam, de exemplu, să-i dau toată prăjitura de cartofi și apoi toată tarta de zarzavaturi, trebuia să combin porțiile pentru ca alimentația să fie sănătoasă. O decongelam în cuptorul cu microunde și i-o duceam pe o tavă, cu paharul de apă și cu tacâmurile. Mama zicea:

– Mulțumesc, iubire, să nu răcești.

O spunea fără să mă privească, fără să-și ia ochii de la televizor.

Când ieșeam de la școală, o luam de mână pe mama lui Augusto, care era frumoasă. Asta funcționa când venea tata să mă ia, însă după aceea, când a început să vină Marcela, nici uneia din ele nu părea să-i placă, astfel că așteptam singur sub copacul de la colț. Indiferent cine venea după mine, ajungea întotdeauna târziu.

Marcela și tata s-au împrietenit la cataramă, astfel că, în câte o noapte, tata rămânea cu ea în casa de alături, jucând poker, iar mie și mamei ne era greu să adormim fără el în casă; ne întâlneam la baie, și atunci mama spunea:

– Ai grijă, iubire, să nu răcești.

Și se întorcea în fața televizorului.

În multe după-amiezi, Marcela stătea acasă la noi; erau după-amiezile în care gătea pentru noi și făcea puțină ordine. Nu știu de ce o făcea. Presupun că tata îi cerea ajutorul și, întrucât ea era prietena lui, se simțea obligată, căci, sincer să fiu, n-avea un aer prea mulțumit. De vreo două ori i-a stins televizorul mamei, s-a așezat în fața ei și i-a spus:

– Julia, trebuie să stăm de vorbă, nu se mai poate așa…

Îi spunea că trebuie să-și schimbe atitudinea, că așa nu ajunge nicăieri, că ea nu mai poate să se ocupe de toate, că trebuie să reacționeze și să ia o hotărâre, ori ne va distruge viața. Dar mama nu răspundea niciodată. În cele din urmă, Marcela pleca trântind ușa, iar în seara aceea tata comanda pizza, pentru că nu aveam nimic de mâncare pentru cină, iar mie îmi place pizza la nebunie.

Eu îi spusesem lui Augusto că mama nu mai „credea în nimic“ și că atunci era „deprimată“, iar el a vrut să vină să vadă în ce stare e. Am făcut ceva foarte urât, ceva ce uneori mă face să mă rușinez: am sărit în fața ei un răstimp, dar mama abia ne evita cu capul; apoi i-am făcut o pălărie din hârtie de ziar, i-am probat-o în fel și chip și i-am lăsat-o toată după-amiaza, dar ea nici nu s-a clintit. I-am luat pălăria înainte să sosească tata. Eram sigur că mama nu-i va spune nimic, dar mă simțeam, oricum, jenat.

După aceea a venit Crăciunul. Marcela a făcut pui la cuptor cum știa ea, cu zarzavaturi îngrozitoare, dar, cum era o noapte specială, mi-a făcut și cartofi prăjiți. Tata i-a cerut mamei să se scoale din fotoliu și să cineze cu noi. A deplasat-o cu grijă până la masă – Marcela o pregătise cu o față de masă roșie, lumânări verzi și cu farfuriile pe care le folosim pentru vizitatori –, a așezat-o la unul din capete și s-a dat în spate câțiva pași, fără să-și ia ochii de la ea; s-a gândit, presupun, că poate să meargă, dar îndată ce el a fost suficient de departe, ea s-a ridicat și s-a întors la fotoliul ei. Astfel că am mutat lucrurile pe măsuța scundă din camera de zi, ca să mâncăm acolo cu ea. Televizorul era aprins, bineînțeles, iar la telejurnal se difuza o știre despre un loc cu oameni săraci care primiseră o grămadă de cadouri și mâncare de la oameni mai înstăriți, iar acum erau foarte mulțumiți. Eu eram nerăbdător și mă uitam tot timpul la pomul de Crăciun, pentru că era aproape douăsprezece și îmi voiam mașina. Atunci, mama a arătat spre televizor. A fost ca și cum am fi văzut o mobilă mișcându-se. Tata și Marcela s-au privit. La televizor, Moș Crăciun era așezat în camera de zi a unei case, cu o mână îmbrățișa un băiat care-i stătea în poală, iar cu cealaltă, o femeie care

semăna cu mama lui Augusto, iar atunci femeia se apleca și îl săruta pe Moș Crăciun, și Moș Crăciun te privea zicând:

– … și când mă întorc de la muncă, vreau doar să stau cu familia mea.

Și pe ecran apărea un logo de cafea.

Mama a început să plângă. Marcela m-a luat de mână și m-a trimis în cameră, dar eu am refuzat. Mi-a spus din nou, de data asta pe tonul surescitat pe care îi vorbește mamei, dar nimic nu avea să mă îndepărteze în noaptea aceea de pom. Tata a vrut să stingă televizorul, și mama a început să se lupte cu el ca o fetiță. S-a auzit soneria, și eu am spus:

– E Moș Crăciun.

Marcela mi-a dat o palmă, și atunci tata s-a luat la ceartă cu Marcela, iar mama a deschis din nou televizorul, însă Moș Crăciun nu mai era pe nici un canal. S-a auzit din nou soneria, și tata a zis:

– Cine dracului e?

Măcar să nu fie tipul de la poștă, m-am gândit eu, pentru că aveau să se certe iar și tata era deja prost dispus.

Soneria s-a auzit din nou, de multe ori la rând, iar atunci tata a cedat, s-a dus la ușă și, când a deschis-o, a văzut că era Moș Crăciun. Nu era atât de gras ca la televizor și părea obosit; nu putea să se țină pe picioare și se sprijinea când de o latură a ușii, când de cealaltă.

– Ce doriți? a întrebat tata.

– Sunt Moș Crăciun, a zis Moș Crăciun.

– Iar eu sunt Albă-ca-Zăpada, a zis tata și i-a închis ușa.

Atunci, mama s-a ridicat, a dat fuga la ușă, a deschis-o, și Moș Crăciun era încă acolo, încercând să se țină pe picioare, și l-a îmbrățișat.

Tata a avut un atac de furie:

– Ăsta e tipul, Julia? i-a strigat mamei și a început să rostească cuvinte urâte și să încerce să-i despartă.

Iar mama i-a spus lui Moș Crăciun:

– Bruno, nu pot trăi fără tine, mor.

Tata a reușit să-i despartă și i-a dat una lui Moș Crăciun, iar Moș Crăciun a căzut în spate și a rămas lat pe prag. Mama a izbucnit în țipete ca o nebună. Eu eram trist din pricina celor ce i se întâmplau lui Moș Crăciun și pentru că toate acestea întârziau chestia cu mașina, deși pe de altă parte mă bucura s-o văd pe mama din nou activă. Tata i-a spus mamei că are să-i omoare pe amândoi și mama i-a spus că, dacă el era atât de fericit cu prietena lui, ea de

ce nu putea să fie prietenă cu Moș Crăciun, iar mie mi s-a părut logic. Marcela s-a dus să-l ajute pe Moș Crăciun, care începea să se miște pe podea, și i-a dat mâna ca să se ridice. Atunci, tata l-a făcut iarăși cu ou și cu oțet, și mama a țipat. Marcela spunea *calmați-vă, să intrăm, vă rog*, dar nimeni nu o asculta. Moș Crăciun și-a dus mâna la ceafă și a văzut că îi sângera. L-a scuipat pe tata, și tata i-a spus:

– Vierme nenorocit!

Iar mama i-a spus tatei:

– Vierme ești tu, javră!

Și l-a scuipat la rândul ei.

I-a dat mâna lui Moș Crăciun, l-a tras înăuntru, l-a luat în camera ei și s-au închis acolo.

Tata a înlemnit și, când a reacționat, și-a dat seama că eu eram tot acolo și m-a trimis furios în pat.

Știam că, în împrejurările acelea, n-aveam cum să protestez; m-am dus în cameră fără Crăciun și fără cadou. Am așteptat culcat ca totul să se cufunde în tăcere, privind cum înoată pe pereți reflexul peștilor de plastic din veioza mea. Nu voi avea mașina cu telecomandă, asta era clar, dar Moș Crăciun dormea acasă la noi în noaptea aceea, și lucrul acesta îmi dădea asigurări de un an mai bun.

Sub pământ

Se întunecase și mai aveam de condus câteva ore bune. N-am încredere în popasurile de pe șosea, atât de departe de toate, dar aveam nevoie să mă odihnesc și să beau ceva ca să mă înviorez. Luminile interioare dădeau o anumită căldură locului și erau trei mașini staționate în fața ferestrelor mari, ceea ce mi-a insuflat mai multă încredere. Înăuntru nu era multă lume: o pereche de tineri care mâncau niște hamburgeri, un tip cu spatele, în capăt, și alt bărbat mai bătrân la tejghea. M-am așezat lângă el, chestii pe care le faci când călătorești prea mult sau când a trecut prea mult de când n-ai schimbat o vorbă cu nimeni. Am cerut o bere. Barmanul era gras și se mișca încet.

– Face cinci *pesos*, a zis.

Am plătit și m-a servit. De ore întregi visam la o bere, și aceea era destul de bună. Bătrânul părea absorbit de paharul lui, sau de orice s-ar fi putut vedea în sticlă.

– Pentru o bere, vi se spune o poveste, a zis grasul, arătându-mi-l pe bătrân.

Bătrânul a părut să se trezească și s-a întors spre mine. Ochii îi erau cenușii și limpezi, poate suferea de un început de cataractă sau ceva de genul ăsta; avea aerul că nu vede prea bine. M-am gândit că are să spună ceva din poveste sau că are să se prezinte. Dar a rămas liniștit, ca un câine orb care crede că a văzut ceva și nu mai are mare lucru de făcut.

– Haide, amice, a zis grăsanul și mi-a făcut cu ochiul, e doar o bere pentru bunicul.

Am zis că da, firește. Bătrânul a zâmbit. Am scos cinci *pesos* pentru grăsan și, în mai puțin de un minut, bătrânul avea din nou paharul plin. A băut de două ori și s-a întors mașinal spre mine. M-am gândit că pesemne spusese povestea de o sută de ori, și un moment m-am căit că mă așezasem lângă el.

– Asta se întâmplă în mijloc, a zis, semnalând uscătorul de pahare sau, poate, un orizont imaginar pe care eu încă nu puteam să-l văd, în mijloc, în inima câmpului. Era un sat acolo, un sat minier, înțelegeți? Un sat mic, mina abia începuse să funcționeze. Dar avea o piață, biserica, iar strada care ducea

la mină era asfaltată. Minerii erau tineri. Își luaseră nevestele cu ei și în câțiva ani erau mulți copii, înțelegeți?

Am încuviințat. L-am căutat cu privirea pe grăsan, care în mod evident cunoștea povestea și își omora timpul așezând sticle într-o parte a tejghelei.

– Bine, copiii stăteau pe acolo cât era ziua de mare, pentru că erau prea mici ca să muncească. Își petreceau vremea alergând, jucându-se pe stradă. Într-o zi, unul dintre copiii aceștia descoperă pe un teren viran ceva straniu. Pământul era acolo ca umflat. Era un lucru neînsemnat, nu oricui i-ar fi atras atenția, însă a părut suficient pentru ei. Cei aflați acolo, nu erau mulți cei care l-au găsit, s-au apropiat, s-au strâns în jur și au stat așa un răstimp. Unul a îngenuncheat și a început să scurme pământul cu mâinile, astfel că toți ceilalți au făcut la fel. Au scos imediat vreo găleată de jucărie sau orice ar fi putut servi de lopată și s-au pus pe săpat. În cursul după-amiezii, li s-au alăturat și alții. Soseau și se uneau cu cei dinainte fără să întrebe, ca și cum ar fi fost anunțați de descoperire. Primii oboseau în cele din urmă și lăsau loc celor nou-veniți. Dar nu se îndepărtau. Rămâneau aproape, urmărind mereu lucrul. În ziua următoare, s-au întors mai pregătiți; au adus găleți, polonice de bucătărie, lopeți de ghivece, ustensile pe care cu siguranță le ceruseră părinților. Gropița a devenit un puț. Intrau cinci sau șase înăuntru. Abia dacă li se vedea capul. Adunau pământul în găleți și li-l dădeau celor de sus, care, la rândul lor, îl cărau până la o movilă ce creștea tot mai mult, mă înțelegeți?

Am încuviințat și am profitat de întrerupere ca să-i mai cer bere grăsanului. Am cerut încă una pentru bătrân. El a acceptat berea, dar întreruperea n-a părut să-i placă. A rămas în tăcere și a continuat doar când grăsanul a depus în fața noastră paharele noi și s-a concentrat din nou asupra treburilor lui.

– Copiii au început să fie interesați doar de puț, nimic altceva nu le mai atrăgea atenția. Dacă nu puteau să sape, vorbeau între ei despre asta, iar dacă erau cu adulții, practic nu vorbeau. Se supuneau fără să discute, mereu concentrați asupra altor lucruri, iar drept răspuns nu se auzea decât „da“, „nu“, „e totuna“. Au săpat mai departe. Munceau din ce în ce mai organizați, în ture scurte. Întrucât puțul era mai adânc, urcau gălețile cu sfori. Seara, înainte să se întunece, se ajutau între ei să iasă și acopereau gura acestuia cu scânduri. Unii părinți erau entuziasmați de ideea puțului, pentru că ziceau că asta le permite să se joace cu toții împreună și că e bine. Altora nu le păsa.

Fără îndoială, existau părinți care nu aveau habar de asta. Eu cred că vreun adult, intrigat de toată chestiunea, trebuie să se fi dus într-o noapte, când copiii dormeau, și trebuie să fi ridicat scândurile. Dar ce se poate vedea noaptea, într-un puț gol, săpat de copii? Nu cred că au găsit nimic. Trebuie să se fi gândit că era doar un joc, asta trebuie să fi gândit, până în ultima zi.

Tipul și-a ațintit din nou privirea asupra paharului și n-a mai zis nimic. Am așteptat. Nu știam dacă terminase. Mi-au trecut prin cap vreo două comentarii, dar nici unul nu mi s-a părut oportun.

L-am căutat pe grăsan; servea la masa perechii tinere, care pleca. Mi-am deschis portmoneul, am numărat alți cinci *pesos* și i-am pus între noi doi. Bătrânul a înșfăcat banii și i-a băgat în buzunar.

– În noaptea aceea și-au pierdut copiii. Începea să se întunece. Era momentul din zi când copiii se întorceau la casele lor, dar nici urmă de ei. Au plecat să-i caute și s-au întâlnit cu alți părinți îngrijorați la rândul lor, iar când în minte le-a încolțit bănuiala că li se putuse întâmpla ceva rău copiilor, aproape toți erau pe stradă. I-au căutat dezorganizat, fiecare pe cont propriu. S-au dus la școală, la unele case unde înainte obișnuiau să se joace. Unii s-au îndepărtat și s-au dus până la mină, au examinat împrejurimile, ba chiar au căutat și în locuri unde copiii n-ar fi putut să ajungă singuri.

Au căutat ore în șir, dar nu l-au găsit pe nici unul. Presupun că fiecare părinte în parte se gândise vreodată că i se putea întâmpla ceva rău copilului său. Un copil care se cățără pe un zid poate să cadă și să-și spargă într-o secundă capul. Poate să se înece în bazin, jucându-se cu altul și scufundându-se între ei, îi poate rămâne în gât un cocean de porumb, o piatră, orice, și să moară pe loc. Dar ce fatalitate putea să-i șteargă pe toți de pe fața pământului? S-au contrazis. S-au certat. Poate pentru că s-au gândit că pot să găsească vreun indiciu, s-au adunat în jurul puțului și au ridicat scândurile. Pesemne că s-au privit între ei, descumpăniți, fără să știe prea bine ce se întâmpla: nu era nici un puț. Scândurile acopereau o protuberanță, movila care rămâne pe pământ când e răscolit sau când se îngroapă morții.

Se putea crede că puțul se prăbușise ori că îl acoperiseră copiii din nou, însă pământul pe care îl scoseseră era tot acolo, puteau să-l vadă din locul unde se aflau. S-au dus după lopeți și au început să sape unde înainte săpaseră copiii. O mamă striga disperată.

– Opriți-vă, vă rog. Încet, încet… striga, o să le dați cu lopețile în cap.

A fost nevoie de câțiva inși ca s-o calmeze.

La început săpau cu grijă, mai târziu deschideau pământul cu lovituri zdravene. Dar sub pământ nu era decât pământ, iar unii părinți s-au dat bătuți și au părăsit puțul, confuzi. Alții au continuat să lucreze până în noaptea următoare, fără nici o grijă, epuizați, iar în cele din urmă s-au întors cu toții acasă, mai singuri ca niciodată.

Guvernatorul a călătorit până în sat. A adus cu el oameni aparent specializați în a examina puțul. I-au pus să repete povestea de câteva ori.

– Dar unde anume era puțul? întreba vătaful.

– Aici, exact aici.

– Dar puțul acesta nu l-ați săpat dumneavoastră?

Oamenii guvernatorului au dat câteva raite prin sat, au examinat câte o casă și nu au mai revenit niciodată. Atunci a început nebunia. Se povestește că, într-o noapte, o femeie a auzit zgomote în casă. Veneau din pământ, ca și cum un șobolan sau o cârtiță ar fi scormonit sub podea. Soțul ei a găsit-o dând la o parte mobilele, ridicând covoarele, strigând numele fiului ei, în vreme ce lovea dușumeaua cu pumnii. Alți părinți au început să audă aceleași zgomote. Au mutat toate mobilele, lipindu-le de perete. Au smuls cu mâinile parchetul. Unii au spart cu ciocanul pereții din pivnițe, au săpat în curțile interioare, au golit bazinele. Au umplut de gropi ulițele de pământ. Aruncau lucruri înăuntru, mâncare, paltoane, jucării; apoi le acopereau la loc. N-au mai îngropat gunoiul. Au scos din cimitir puținii morți pe care îi aveau. Se spune că unii părinți au săpat zi și noapte pe terenul viran, oprindu-se doar când oboseala sau nebunia le mistuia corpurile. Bătrânul și-a privit din nou paharul gol, iar eu imediat i-am mai dat cinci *pesos*. Însă terminase; a refuzat banii.

– Plecați? m-a întrebat.

Am simțit că era prima oară când îmi vorbea. De parcă toată povestea n-ar fi fost decât atât, o poveste plătită și încheiată, și pentru prima oară ochii cenușii și orbi ai bătrânului mă priveau.

Am spus că da. L-am salutat cu un gest pe grăsan, care a dat din cap de la chiuvetă și am ieșit. Afară, mi s-a făcut iarăși frig. L-am întrebat dacă pot să-l las undeva.

– Nu. Vă mulțumesc, a spus.

– Vreți o țigară?

S-a oprit. Am scos o țigară și i-am dat-o. Mi-am căutat bricheta în palton. Focul i-a luminat mâinile. Erau întunecate, groase și rigide ca niște bâte. M-am gândit că unghiile ar fi putut să aparțină unei ființe umane preistorice. Mi-a înapoiat bricheta și a făcut câțiva pași spre câmp. L-am văzut îndepărtându-se, fără să înțeleg pe de-a-ntregul.

– Dar unde vă duceți? am întrebat. Sigur nu vreți să vă las undeva?

S-a oprit.

– Locuiți aici?

– Lucrez, a zis, mai încolo, a arătat spre inima câmpului.

– Ce faceți?

A șovăit câteva secunde, a contemplat câmpul și apoi a spus:

– Suntem mineri.

Deodată, nu-mi mai era frig. Am rămas câteva minute, ca să-l văd îndepărtându-se. Mi-am încordat privirea, dorind să găsesc vreun detaliu revelator. Doar când silueta i s-a pierdut complet în noapte, m-am întors la mașină, am dat drumul la radio și am plecat cu toată viteza.